

“శారదానవలలు”

10 వేలు ఉచితము-కమన్వెన్యఫుట్టింపును
యానెల 10 వ తేదీలోగా ఆకాశ స్థాంతు పంపువారికి
ఎ సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా.

3. బాలసుధను వాడుడు

మద్రాసు, వరంగల్, బెజవాడ, మొదలగుపట్టణముల
యందలి ధర్మవైద్యశాలయందు నుమారు 10 వేలమంది చంటి
బిడ్డలకు వాడబడి అమోఘములైన గుండుల నిచ్చియున్నది.
చంటిబిడ్డల విద్యావ్యయము, నీసా 1 కి రు 1-0-0. 188
డాక్టర్ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

స్వామిశాస్త్రికృతము తెలుగులిపి, తెలుగుగ్రంథములు శబ్దము
మొదలగు విషయ ప్రకరణముల శబ్దము అనలుగ్గర 3-0-0 తగ్గవారు 1.
ఎస్. ఎస్. నీలకంఠం, గ్రంథ సంపాద, ఆర్ట్స్ కాలేజి,
రాజమండ్రి.

అద్వైతమైన నవీనవివారణ

మూలవాగ్దాన, భగవద్గీతలకు గానీయ, కష్ట,
వైఖరి, రాచపుంపు, డిల్లీ పంతులు, సిమన్, కాలిన పుండ్లు
మొదలైనవన్నియు నీమందులన కరుగజేసి, నేడే యావధము
కొరకు వ్రాసి వ్యాసలనుండి రక్షించుకొనుదు.

Dr. D. N. Roy, B. A., 3/2 College Street, Calcutta

కావలెను

అక్కిరె నందుగల మేయుకొరకాలయందు విద్య నభ్యసించు
వారు మైనరు జమీందారుని రక్షణనిమిత్తమై ఒక
ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేశ్వర గార్డెయిన్ ట్యూటరు నెల 1 కి
రు 100 150 జీతమునైనను లేక ఆంగ్ల పట్టభద్రుడు రు 75-
100 జీతమునైనను కావలెను. యోగ్యత ననుసరించి జీత
యేర్పాటు చేయబడును. భోజన పదుపాదములు ఉ తము
గా నేర్పాటుచేయబడును. వివరములకు ఈవిషయ విలాసమునకు
ప్రాయనలెను.

రాజా ఆఫ్ కంగుంది, మద్రాసు లాండు
హోల్డింగ్స్ అసోసియేషన్, రాయపేట, మద్రాసు.

సిద్ధాపథము

మలబద్ధకము, అతివరపు, నిస్సత్తువ మున్నగునాటికి
మా జగత్ ప్రసిద్ధి నుగు
ఆతంకనిగ్రహ మాస్టరు నేవంపును
32 మాస్టరు గల డిప్లొమా. 1
పూర్తివివరముల 150 పుటలు గల జాబితా
ఉచితముగ పంపబడును.
ఆ తంక నిగ్రహ ఫార్ములీ
25, బ్రాడ్వే మదరాసు. 5

సంతానం పుట్టకుండా 106.1

‘కాంట్రా నెప్టిన్’

ఒక్కశే సులభమైన సురక్షితోపాయం
16 మోతాదుల ట్యూబు 1-12-0
ట్యూబులకు ఇతర విషయములకు:—

లి. రామచంద్రారావు, 153, బ్రాడ్వే, మదరాసు-సోల్ ఏజంట్

ది సోషల్ హైజీన్ సిండికేట్

ఇతర కేమిస్టులు ఆండ్, డ్రగ్గిస్టులందఱు మాడ దొరుకును.

WANTED Inspectors on Rs. 100/-
plus Rs. 50 per month as T. A. to organise
the Easy Deposit scheme (small premium
with high outturn) and to give loan to the
local men on co-operative credit lines.
Candidates must qualify themselves by
purchasing 10 shares of Rs. 25/- if they
are not registered as share-holders.

For terms and particulars apply to:—
The METROPOLITAN INDUSTRIAL BANK, Ltd.
172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(17-2-30)

నీమజపురి దినుసులు

గిరువడి గజముల పీస్ ధరలు రు.అ.పై
కొరకంముల్లు:—“ముంగిసమాక్కు” 22 X 22 (లి) రు 7-9-0
సాధారణకము రు 6-9-0 “సింహము” 22 X 22
(లి) రు 7-11-0 సాధారణకము రు 7-11-0 “ఇంజు”
22 + 22 (లి) రు 7-11-0 “సింహము పాము” 22 +
22 (లి) రు 7-10-0 సాధారణకము రు 7-0-0
“అమెజాను” 22 + 22 (లి) రు 7-11-0
చలువ:—“ముంగిస” 22 + 22 (లి) రు 9-0-0 సామాన్యక
ము రు 7-15-0 “సింహము” 22 + 22 (లి) రు 8-7-0
సామాన్యకము రు 7-10-0 “సింహము, పాము”
22 + 22 (లి) రు. 8-7-0 సామాన్యకము రు 7-9-0
“అమెజాను” 22 + 22 (లి) రు 8-6-0 సామాన్యక
ము రు 7-8-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (లి) రు 8-5-0
సామాన్యకము రు 7-7-0.

లవముల్లు:—1708 (నెట్) రు 11.4 0
1508 రు 11-8-0 1808 రు 10-10-0 నై 4
రు 6-7-0 నై 5 రు 7-8-0 78078 రు 7-9-0
జి. జి. 78 రు 7-10-0 గ్లాస్ గో “9000” రు. 12-0-0.

నూలు:—40 నెంబరు (నీను 5 పా కట్టులు) టూక్రీ రు 5-8 0
లబ (కొంగ) చలువ (ఎనిటిక్స్) రు 6 0-0
లబ (నాగకన్యక) రు 6-0-0 లబ (నెట్) రు 6-8-6 లబ (నెట్)
(గ్రద్దలెండా) రు 6-0-0 పచ్చనిట్టులు (ఎట్ట) రు 7-6-0
టి. రెడ్ సిగ్నీక్ అనాస్ రు 8-4-0.

40 జువ్వా (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
లెవ్ రు 10-6 0 నెమలి రు

60 నీను (5 పానులకట్టులు) — అడకతైర

జి. (ఎట్ట) “నాట్టులెండా” మార్కు

3 రుదుకారము రు 8-1-0 ఎడ్లగడి చూరము రు 7 9-0

నాట్టులు రు 8-0 0

పెన్సిల్లు రు 7-11 0

సిరాబుడి రు 8-0-0

తెల్ల “కంగారు” రు 9-7-0

ఇండియా ట్రిటనియామార్కు తెల్ల రు 9-11-0

2/64's Rs. 8-5-0. 2/84's రు. 12-8-0

ఇర్రిడికలు—(డిట్ మేక్) రు 242-0-0

డిట్ (నూసాచర్) రు 286-0-0

రాగిరకు రు 330-0-0

డిట్ రు

3 మెంటుపీసా నెల:—

గిల్డ్ “పీస్” (“వెయ్యి”) రు 11-2-0

బర్మ “స్టాక్” రు బర్మ “లవర్” రు 9-8 0

వత్తిరమూటయొక్క ధర:—

కావా “రెడి” రు 28-8-0, ఫిబ్రవరి 28 2-0. మార్చి

రు 28-2-0 ఏప్రిల్ రు 28-4-0

వేరు నెగ నూనె:—“పాలలో” రు 94.

అముదము:—(మిల్ డెలివరీ) రు 98.

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుకొలు (8 టు-9) “అఫ్ కంట్రిన్” రు 0-14-8 టు 0-14-9

“ (లేటిక్) ” రు 1-0-9 టు 1-1-3

“ (7-9) బెంగళూర్ రు 0-14-9 టు 1-0-0

“ (లేటిక్) ” రు 1-1-0 టు 1-1-6

“ 8 1/2 టు 8 3/4 బెజవాడ్ రు 0-14 9 టు 1-0-0

“ (6 టు 7 1/4) విజయనగరము రు 0-15-0 టు 1-0-8

“ (7 టు 7 1/4) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0 15 8

“ బెల్లోలు ” రు 0-9-8 టు 0-10-0

“ గోమూడతోలు ” రు 1-0-9 టు 1-1-6

“ ఇతర చితోలు ” రు 1-11-0 టు 1-12-0

మెండి బంగారముల ధరలు

పవరను 1 కి (టోకుధర) రు 18-6 8

బంగారము ఇంగ్లీషు మార్కు తుల 1 కి రు 21-10-0

“ (మెంటు మార్కు) ” రు 21-7-0

మెండి మార్కు 100 తులములు రు 48-4 0

మోహిని తైలము

5 తులి నూనెగల నీసా 1-కి రు. 0-12-0.

పురుసులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

అమృతాంజనండిపో 7 తంబుశెట్టిపేటి, మదరాసు.

ది జర్నలు ఆఫ్ ది మ్యూజికు

ఎకాడమీ

323 తంబుశెట్టిపేటి, బార్లిటపురు, మదరాసు

ఆంగ్ల భాషలో 1930 జనవరి నెలలో వెలువడిన మొదటి
సంచిక చేరినది. ఈ సంఘము 1929 లో యేర్పరచబడిన.
సంతాపిస్తున్నది ముఖ్యము. ప్రత్యేకముగా సంగీతాభి
వృద్ధికారకే పని చేయునట్టి పత్రిక భారత దేశ
మునం దొక్కటియైన లేకుండుటచే “నెప్టిన్” పుస్తకము
తీర్చుటకే వీరి ప్రతినిధి ప్రారంభించిరి. ఇది ముఖ్యము
కొకసారి ప్రకటింపబడుచుండును. ఈ సంఘమువారిచే నీ
నగరమునం దిప్పటికి 25 గానకళలు జరుపబడినవి. ఈ సంఘ
మునకుపాపకలప (పాట్రు) రాజానర్ ఎస్.ఆర్.ఎం. అన్నా
మలె నెట్టి గారు చివరివరకు నోక గాంధ్య భావాల నేర్పర
చిరి. ఈ సంఘమువారు ఉపన్యాసములను ప్రవర్తనలను
గూడ నేర్పాటు చేసిరి. సంగీత గ్రంథాలయమును గూడ నెల
కొల్పబోవుచున్నారు. వార్షికసభలు జరుపబడును. 1929 ఏప్రి
యందు మొదటి వార్షికసభ జరుపవలయుగా జరిగినది. ఈ
సంఘము 1929 ఏప్రియందు రిజిస్టరు చేయబడినది. దీనికి
డాక్టరు యు. రామారావు గారి రధ్యక్షుడు. ఈ సంఘమునకు
పాపకలప నలుగురు, ఉపాధ్యక్షులు నలుగురు, ట్రస్టీ లిద్దరు,
కార్యదర్శి లిద్దరు, కోశాధిపతి యొకరు
సభ్యులు 10 మంది కార్యనిర్వాహకసంఘమున మొత్తము 19
మంది గలరు. వీరిందగును ముద్రసిద్ధులే. ఈ పత్రికను నిడివించు
టకు ప్రత్యేకముగా నోక ఉపసంఘము కలదు. అందు 6 గరు
సభ్యులున్నారు. వీరిలో టి. వి. నుబ్బారావు టి. ఏ. బి. ఎల్.
గారు సంపాదకులు. ఇ. కృష్ణమూర్తి టి. ఏ. బి. ఎల్. గారు
మేనేజరు, వీరు సంఘకార్యదర్శులలో నొకరు. ఈ సంచికలో
స్వరచయము కర్ణాటక గానవిశ్ర, భారతీయ సంగీతాస్త్ర
పరిపక్షిక, గానోత్పత్తి, భరతనాట్యము, 22 శ్రుతులు, మే
లాధికార లక్షణము, దక్షిణదేశమునందలి గానజాతీయములు, ఘట
వాద్యము, దక్షిణదేశ గానము, సంగీతసుధ మున్నగు వ్యాసము
లు కలవు. తంజావూరు రఘునాథ భూప (నామక) విరచితముగు
సంగీతసుధయను సంస్కృతకావ్యము నాగరి అక్షరములలో
ముద్రింపబడినది. తక్కిన వ్యాసములన్నియును ఆంగ్ల భాషలో
నన్నవి. వ్యాసకర్తలందఱును సంగీతాస్త్ర పారంగతులును
విద్యాధికులనై యున్నారు. ఈపత్రిక అత్యుత్తమముగు పద్ధ
తిచే ప్రారంభింపబడినది. “నాలుచందా నాలుగు రూపాయలు
మాత్రమే. సంఘసభ్యులకు దీని సుచితముగనే పంపెదరు.

సంఘసభ్యులగుటకు పురుషులకు 6 నెలలకొకసారి చందా
5 రూపాయలు, లేదా నెల కొక రూపాయి, ప్రవేశదక్కుము
2 రూపాయలు స్త్రీలకు 6 నెలలకు 3 రూపాయలు. ప్రవేశ
దక్కుములేదు. పత్రికకును సంఘమునకును చందాలు విరాళములు
యన్నగువానిని పంపగోరువారు యీ దిగువ అడ్రెసుకు పంప
వలెను.

ది మ్యూజికు అకాడమీ ఆఫీసు,

322, తంబుశెట్టిపేటి, బార్లిటపురు, మదరాసు.

WANTED capable organisers on Rs. 70/s
(increased to Rs. 100/-after 6 months) plus
Rs. 30/- as T. A. to start branch shops for sal-
of tea leaf (loose & packed) and patent medi-
cines in different towns of Madras. Prices and
quality exceptionally competitive. Candidates
when appointed will be provided with complete
shop equipments and sufficient stock for ready
sale. No one will be appointed unless he buys
12 shares of the Company and pays Rs. 120/-
on selection. No personal interview before
selection. Apply to: The Managing Director,
THE ORIENTAL MISCELLANIES,
172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

తేలు మందు

నీసా 1 కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నహా 0-12-0
తేలుకాటులను అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలదు.
తేలుకాటులను విషము నెత్తురులో ప్రవేశింపదు. బాధ
నరమలవెంట పెద్దనరమదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును.
కుట్టినచోటును బండ్లపాకులను చేసిన, బాధ తగ్గును.
కుట్టినచోట కొంచెము మందు పోసిన, బాధ మాయ మగును.
ఈమందు తమనదగ్గ గలిగియున్న తాము బాధపడక, ఇతరులకు
గూడ నిచ్చి బాధను పోగొట్టి తాము పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును.
అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి - మదరాసు

సాహిత్యపరిచయము కలుగజేయుట యంతముఖ్యముగ తలంపు
అడలేక. నైతికశిక్ష నొసంగుటయే నాప్రధానోద్దేశము. నేను
శిశువులకు పిల్లలకు వ్యాకరణకారికల సంత జెప్పటాదిగాగలవి
ముఖ్యము గాదనియు వారికి పరిశుభ్రత మంచినడత నేర్పుటయే
ముఖ్యమనియు తెలియజెప్పినాను.

యవక శిక్షణమునకు పగలంతయు దినబత్తెనునకై
యిన సాంకేజమునకు రాత్రిపాఠశాలల స్థాపించుట వలనను
గల్గుప్రయోజనము సాధారణముగ నిపు డందరికిని తెలియవచ్చు
చున్నది. మనము నిర్బంధశిక్ష విధానము వాచరణలోనికి తెచ్చి
విద్యార్థులకు లేపజేసిందియే శిక్షనోసంగ ప్రారంభించి యున
కుల కెట్టిశిక్షనోసంగక యారకుంటిమేని మనదేశముం దావరించి
యున్న విద్యార్థిహీనత యిక ముప్పది సంవత్సరములవరకు తొల
గ జాల గ న ని యు, యీ ము పు ది ని త్స ర
ములు ము గి యు వ ర కు గ్రా మ పు న రు ద్ధ ర గ ము ట
తలపెట్టక మి న్ను కుం డ వల కి న దనియు ఆ రి కే రి న
విద్యార్థికుల యభిప్రాయముకూడనై యున్నది. ఈలములో
మౌఖిక లాంతకలు బయస్కాపులు విద్యాప్రబోధమునకై
విరివిగా పురయోగింప బడుచున్నవి. ఈపనికైయు అనుభుచ్చ
ఒక్క బ్యాంకింగు గ్రామపునరుద్ధరణనిధినుండి ఖర్చుపెట్ట
నక్కరలేదు. విద్యాకాళాధికారులు గ్రామపంచాయితీలు మన
కివిషయమున జేదోడుగ వర్తిం గలవు.

పారిశుధ్యములు

ఈపై విద్యాప్రజాశిక్ష మనల మెల్లగ పారిశుధ్యమునకు
గొనిపోవును. ఇది విద్యున్న ముఖ్యమగు అవసరమునై యున్న
ది. మహాత్ముడు దీనిగూర్చి "అంటే గ్రామములు అపారిశుధ్య
మునకు స్థానములు. సంయుక్తియు ముఱుంతోడక, దొడ్లన్ని
యు సహింపనలగిని దుర్గంధమతోడను, నిండి యున్నవి
పెద్దవారికే కుళ్ళతో నేర్పరినీ వచ్చినది. వారందరు చర్మజము
లగు తుద్రవ్యాదులచే బాధపడుచుండిరి. అందున,మాచే సాధ్య
మైనంతవరకు పారిశుధ్యమును గూర్చిన కార్యమును కొనసాగిం
చుచు, గ్రామముల జీవనమునకు సంబంధించిన ప్రతి కాఖ్యుండు
జొరబడ నిశ్చయంపబడినది" "సాధ్యమైనంతవరకు, మేము ప్రతి
పాఠశాలను, యిరువురు శిశువుల కప్పజెప్పివేదవారు. పిల్లలో
పు రు ఘ డ్దో క డు, స్త్రీ యొ క తె. స్వచ్ఛు ల ద
నే ప కు ల కు వై ద్య కా ఖ యు, పారి శు ద్ధ్య పు
కాఖ్యుం హు డ్దో కు పు డెను. స్త్రీలు స్త్రీలకు సాయము జేయు
చుండిరి" అని వచించినారు.

స్త్రీల సహాయము

అభివృద్ధికై కొనసాగించు కార్యక్రమముల సాధారణ
ముగ స్త్రీలకు పనిజేసు స్థానములు గాని, సానుభూతిని దెలుపు
అవకాశమును గాని మన సేవకల్పించ మొసంగును. కాని మహా
త్మునివ. బి యారితేన దేశనేకుడి తప్పిరము నొసర్చుట అత
డు తాకొనసాగించిన కార్యక్రమమున వారికి లెగిన స్థాన మొ
సంగినాడు. ఈవిషయమునకు సంబంధించిన ప్రస్తావన కొంత
బాగాలి కథలుగను కలదు సర్వగు ల్ల భాయిపటే లొకనా
డొక గొప్ప సభ కుపన్వేదించుచుండెను. ఆసభయమున యత
నికొక యువతి ఎదురొప్పుముల కాశియము, అందుతో నొక
గిట్టిని అందించెను. అచటినుం దెట్లు వ్రాసుబడినది. మే మన
జనులదాని నేమియు చేయుట లేదు. ఈమహాపురుషు
యపయోగమునకై యున్నది. మాయుంధును వాకిండ్లును కా
గడ సంకల్పించబడినది. నాభర్తయొద్ద మిరు సత్యాగ్రహ
ప్రమాణమునై కొనినందుకు నేను మీకు కడుంగడు కృతజ్ఞు
లాలను. వారు జేసి ప్రమాణమునకు దోడుగ నేను మీకిందు
మూలమున మేమిరువుర మీమహాపురుషున మాకు విధితమైన
యెట్టి యిక్కటలజ గాని, అది మాస్థిగవిరాధులకు ప్రభుత్వ
ము దిగమిగులుదెను సంకెసుగ సహింపగలమని వాగ్దత్త
ము జేయుచున్నాను. ఇంతయే గాక నాభర్తకు కారాగృహము
ప్రవేశించు మహాసాగ్యము లగించునేని నే నతనిని మనఃపూ
ర్వముగ యానందిరము నలంకరింప యిచ్చుకొందును. ఇది
యమహాపురుషు టాదిగ జరిగిన విషయము. సంగ్రామ
మున విద్యార్థిహీనులకు బాగోలి స్త్రీసమాహము తమ ప్రతిజ్ఞల
పటిమను ప్రకటించినారు. ప్రభుత్వమువారిచే ప్రత్యేకముగా
నేర్పాటుచేయబడిన పరామలు వారిలో కొందరిపై దోష్టాగా
య్యనప్పుడు, వారు వెనుకంజవేసలేదు. వారు తమ సంతా
నక జానుకొను గేదెను తమకండ్లయెదుట కసాయివానికి
భుక్త్యు వారిక గీతమున కమ్మినను చలంపలేదు. మరొక
స్థలో 18వత్సరముల కన్నయ్యకై సరదానినితో "మాగ్రా
మము సురక్షియముగానున్నది. కానిలనిన్న జపునోటిములు
గ్రామమునకు దంపిటును యాకోరాన యంటింపబడినది. మేము
వాటినిజూస్తే సంతించుచున్నాము. మాఅక్కగారును నేనును
మానాయుడు, కారాగృహమునకేగ యనుమతి నొసంగినా
ము. ఈమాయనకు, తాంబూలమునకు స్వాగతమును కొంతవడ

కుండ కొనసాగింపజేసినాము"ని వచించినది. పూర్వకవచించుట
గాదు. చెప్పినదంతయు జేసితిరినది. అమానుషమును, దౌర్జన్య
పూరితమును నకు ప్రభుత్వము బాగోలిగై గుల ఫలనంబయిలగు
భూములన్నిటిని, తమచే యాక్రమించుకొని అందు నివాసము
లనేర్పరచుకొనినది స్వచ్ఛందసేవలగు నీస్త్రిలే. సాక్షాత్కం
సరమును కొనసాగించుటలో, వరిమ బాధితులచే సడబడిన
స్వతంత్రత మహోద్ధింపు మా: దోనియక పత్ర: దాల, పప్పప
తాకపుటరమును దెలుపు యి: ర గీతము: చాలసానుమొనర్చి
నవని గతించిన "మృగ శిక్ష: సంపాదకుడు జై"నిసర్దు
వచించినాడు.

చైద్యోధ్యులము చాల గులభమైనది. "మేము స్వచ్ఛం
దనేపకుల ఆశ్రయము, కై వనా, గంధకలేపముల మాత్రమే సర
ఫరా చేశావారుము, సంక్షిప్తములతో గూడిన జాప్యము సంభ
వించెనని బాగుగా తెలిసిన వైద్యునికి జూపించెడి వారము.
అతడు ప్రతి ముఖ్యస్థానమునకు, ప్రతివారమున కొన్ని నిష్క్రి
దినముల వచ్చుచుండెడివాడు. ఈ పద్ధతుల బాగుగా పని సాగి
నది "అని మహాత్ముడు యీ విషయమున తా కొనసాగించిన
కార్యక్రమమునుగూర్చి నుడిచినాడు "

దీనిగూర్చి నాకు గల యనుభవమును గూడ నిజేదంప
యనుజ్ఞ నొసగ మిమ్ముల గోరుచున్నాడను. మేము గ్రామపుం
రోధరణమునకు దొర కొని న సా న ము న మాకు మా టి కి
వైగా కువచ్చాధిచే పీడిం పు డు వారు గో చరించి
నారు. ఇందు విషాదకరమైన దేమన బకికేను వారిలో గూడ
ఈవ్యాధి వ్యాపించియుండెను. గ్రామములోని పెద్దపర్లకు
డివ్యాధిచే పీడితుడైయున్నాడు. అది ముడినది మాడను.
గ్రామములోని మంగలి యవస్థయు నింతే. ఇతని భార్యయె
చాకలి. చుట్టుపట్ల కొన్ని వైళ్ళలో మరొక చాకలిలేదు ఆ
మెకును నిదియే యవస్థ. అటునన్న లోకలోబోర్డు వైద్యశాలలో
యీవ్యాధికి కానలిన యోషధములు గాని, యితర పరికర
ములుగాని లేవు. ఇప్పుడు మా బ్యాంకు స్థానిక వైద్యునకు, యీ
పని నిర్వహించ కావలసిన మందులు, పటముట్లు సరఫరాచేయు
టయేగాక యతనిని బిట్టిల తరిభిజేతు నేర్పరచి యతనికి
గొంత గౌరవభృతి గూడ నిచ్చుచున్నాము. ఈపనికై మాచే
ద్రవ్యము బాగుగా వెచ్చింపబడుచున్నది. దీనికి ఫలితముగ చుట్టు
పట్ల గ్రామముల మారీజాప్యము విశేషముగ పులి, తగిలిన
వారిని లేపదీయు చుండగ, మాజిల్లా ఆరోగ్యాధికారి జెప్పిన
చొప్పున మేము స్థాపించిన గ్రామపునరోధరణ స్థానమున మా
త్రము వ్యాధి పోషించినది యిరువయ్యెడు సురకు. గతించినది
యిగవురు మాత్రమే.

అయితే పారిశుధ్యపరిశోధకను కొనసాగించుట కష్ట
మైన విషయము. గ్రామమున లీవిషయమున భారము ఎక్కింప
కుండిరి. డాక్టరు. లొకనైపుర, స్వచ్ఛందసేవలు వేంకట
పున, దీనిపై తమకేర్పల కేంద్రీకరింప - మొదలిశినారు. వారు
గ్రామమును పారిశుధ్యమున ఆదర్శవంతముగ నుంచ పట్టుదల
బూనినారు. వారు తమంతట తాము, వీధుల, దొడ్లకు భ్రమబడి,
బావుల కులివరహితముగ నొనర్చి, దాపుననున్న దొరువుల
నింపి, గ్రామములలో నొకవిధమున స్థానము నాక్రమించి,
తమ సేవలన వారిరుడ స్వచ్ఛందసేవల స్థాపించ యుదో
ధించినారు. కొన్ని పట్లముల, వారు తమసేవలన గ్రామముల
తల వాల్చికోజేసినారు. కొన్ని గ్రామములు యంత్యహ పుర
స్కరముగ యీకార్యక్రమమును కొనసాగించినవి. ఈప్రయత్న
ముల, గ్రామముకు కొందరికి కష్టము కలుగక పోలేదు. కొం
దరు గ్రామములు వాతోనే యీ పనియెడ తమ యసంగతిని
ప్రకటించినవారని, గాంధీగారు గ్రామపారిశుధ్యమునకై తా
మెట్టి కార్యక్రమమును కొనసాగించినావో ఎవరియూ నెల
విచ్చినాక. కాని మాయనభవము మాత్రము యింగులకు విపరీ
తముగ నున్నది. మా జిల్లా బ్యాంకు దూమిని కొంతసంపాదించి
నది దానిచుట్టును గోడలు కట్టబడినది - వి తల యేర్పా
టులతో స్త్రీలకు బయలుదేర జెప్పుకు గనియెగింప బడుచు
న్నవి. వీటిని సుభ్రహత మే మిరువుర కేరములపై నిశామించి
నాను. అందు పురుషు లొకడు స్త్రీయొకై నిరలకు తలకు
మాసములకు రు 18 ల చొప్పున వేసె మివ్వబడుచున్నది. మా
పని మహాత్ముని కార్యక్రమము గాంచినంతి సఫలత నంద
లేదు గాని, సానాస్థ్యముగ రైలునం దుత్సాహము ప్రబలుచు
న్నది. వారు, మేము తమ ప్రేమను గోరుచున్నామని గ్రహిం
పగలగుచున్నాం.

చాలకాలము వరకు విద్యుచ్ఛక్తియు పారిశుధ్యము
గూర్చియు ముచ్చటించుట గ్రామ పురుషభాండా గారములు
పంచాయితీల పెంజలకు పట్టియ కీసననునకు సంబంధించిన యి
తర విషయములగూర్చి ముచ్చటించుటకు నాకు కాలములేదు.
ఇంతేగాక మిత్రాంతముల యీ విషయమున గలుగుచున్న
యదృష్టవశముగూర్చి నేజదువున్న రిపాబ్లరు ననుసరించియు
అలమారు, గడ్డపల్లెలో కొనసాగింపబడుచున్న కార్యక్రమ
ముల ననుసరించియు, మితో యీ విషయమును గూర్చి ము
చ్చటించుట "తాతకు దగ్గలనే" నటులుండును. కాని పట్టియ
జీవితమునకు సంబంధించిన యొక బాగమును గూర్చి మాత్రము
మిమ్ముల వినిగించినవాడైన నను, చెప్పకతప్పినదిగాదు. ఇదిపా

లొభాస్యమును గూర్చియొచ్చును. ఇదియే మనగ్రామముల
నిర్మిపిప్పిజేయుచున్నది. ఈ పితాచమును గ్రామమునండి బార
దోలువరకు, మన మెంతప్రయత్నించినను, నైదు పిత్తిగతుల
సొసపజపలేము. కాంగ్రెసు కార్యవిధానమును, దీనికీమహాత్ము
నిచే ముఖ్యస్థాన మొసంగబడినది. మన మిద్దాని సంతమొందింప
తోడ్పడమేని, మన బాధ్యతనుండియు, ధర్మమునుండియు
చుత్తులగునాము. వామిశ్రులకు శ్రయములు వి. రాజగోపా
లాచారి, దివాణుపాలమూర్తి ఆర్. రామచంద్రరావు గార్ల
వలన మాజిల్లాలో యీవిషయమై బహుళముగ ప్రచారము చే
యబడినది. గత కల్లుపాటలప్పుడు 37 రుకాణములకు పాటువా
ద్దలేరు. మేము యొక్కైజాకమీషనరు గారిని, మాగ్రామ పున
రుద్ధరణసంఘ స్థానమును వచ్చిచూచి మాజిల్లాలో సంపూర్ణ
మవ్యహానీకేగనా ప్రచారమున నుంప కోరిరాము. ఆతడు
మా సంఘస్థానమును పీక్షింపవచ్చిరప్పుడు, ఆతనితో వందలకొ
లది గ్రామవాసులు—పురుషులు—స్త్రీలు—మాజిల్లాలో ని
ష్కే గ ము ను కొ న సా గిం ప త మ స మ్మ
తి ని ని వే దిం చి రి. ఆ త డు మా జిల్లా లో
పుర్ణ బహిష్కార ముంపవలసినదిగా ప్రభుత్వమునకు నివేదించి
నటుల గూడ నాకు వార్తాపత్రకల మూలమున తెలియవచ్చినది.

బాగోలి సత్యాగ్రహము

అందరిచేతను సార్వకల గాంచినదని నొప్పుకొనబడు బా
గోలి సత్యాగ్రహము సఫలత గాంచినదని దానికి ముఖ్యకార
ణము, శ్రయంతెల్ల భాయి పటేలుచే శిక్షులైన స్వచ్ఛంద సే
వక పటాలములు. ఈసమయమున నేను తమకు అట సర్దారు
శివీర మెటు నడచుచుండెనో నిజేదంప నాకున్న కుతూహల
మును సరికట్టజాలకున్నాను. శివీరమున నుమాడు 250 మంది
నేవకులుండిరి. వారు నా తాలూకాలో వివిధభాగములలో
16 కా ఖ లు గ వి భ జిం ప బ డి యుం డి రి.
వారు కే యిం బ వ క్లు స ర్దారు క డ నుం డి వచ్చి న
యాజ్ఞల నేరవేర్చి సిద్ధముగా నుండవలసి యుండెను సాధార
ణముగా వారిపని తెల్ల నాకర్పూమున రి గంటలనుండి ప్రా
రంభమయ్యెడిది. అప్పుడు వారు తాము వేల్చులసిన వివిధగ్రా
మములకు కరపత్రములూడిగాగల ప్రచారక సంఘమువారి నివేది
కల పంచిపెట్టుటకు బయలుదేరుదురు కొందరు గ్రామపరిసర
ముల వేచియుండి గ్రామమునకు వచ్చు స్వచ్ఛంద కనిపెట్టుయిం
డిరి. ఏదేని జప్తు పాట్రి గాని, బండింపుడుగా, వివవచ్చినదేని
వారు తమ బాగ్రతమీద గ్రామవాసుల కందరికి మందుగ తెలి
యజెప్ప వలెను.

ఇంతేగాక అన్ని ప్రాంతములవారు యేయేగ్రామము
లో యేయేవిశేషములు జరిగినవో యవియన్నిటిని యేనాడు
కానాడు ముఖ్యకార్యకర్తలమునకు తెలియబడవలెను. ప్రతి
సేవకుడు గ్రామములతో కలిసిమెలిసి నిర్దించుచు, వారి కష్టవి
పురముల తెలిసికొని నివేదించి వారిని యంత్యహానంతులుగ
నుంచవలెను. రాత్రిపూట వారు తమతమ కిబోర్టుతోడ, తమ
తమ స్థానముల జేరి తాటియాకు జావలపైని విశ్రాంతి కొను
చుండిరి. నిజము విచారింప గంటూరు జిల్లాబ్యాంకువారి రా
బోవు పుద్యోగములపని, యీపద్ధతుల నడిచినను యంత కఠిర
ము గా నుం డ డు. వారి కే డో
తను శీతవిషయమును. ఇదిగాక వారిపై పాజనాయిషీ నేయ
ను, వారిపనులందు సాయము జేయను, యోగ్యుడగు యొక
యధికారి మరొకడుంట యా య్యకమునై యున్నది.

శ్రీహరిరావుగారు రైలులో
గొలుసులాగిన కేసు

రాజమహేంద్రవరం ప్రేమనరీ సబుమేజిస్ట్రేటుకోర్టు
ఈనెల 10 న తేదీని పీఠింపు చేసిరి కైత్వ తావున
11, 18 తేదీలలో సాక్ష్యములు పూర్తి అయినవి. శ్రీహరిగ పు
గారి తరపున మండలి శివరావుగారు సాక్ష్యముచ్చిరి. ఈకేసు
యొక్క జజ్జిమెంటు 19 వ తేదీని చెప్పటకు జేజ్జిస్ట్రేటు
వాయిదావేసెను

సంగుత్తెక్కరుకోర్టులో కేసు

ఈనెల 14 న తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. ప్రేమనరీ
రు పట్టుకు ప్రాసీన్యటరుకు రైలుంబాము గావున వాయి
యిచ్చనమని కోరిరి. 110 ఇ క్రిందంలాకేసు చేదని క్రీమా
రావుగారి తరపున ప్రేమనరీగారును సంగుత్తెక్కరు కోర్టుయ్య
గారు వాదించిరి. ఎన్నిసార్లు లాకే అన్నిసార్లు వేకేకముల
పెట్టుకో వలెననియు అటుల కొత్తపురలోను ఇక్కడ పోట
స్ట్రీటుదిగ్గర పెట్టెరని క్షి డెరుగారు వాదించిరి. అయిపై నాగ్ని
7 న తేదీకి వాయిదావ జేడ్డు ప్రేమనరీగార్లపట్టుకు ప్రాసీన్య
టరుతో మాట్లాడి ఏపంగతి వాయిదాకోవు నేమనవలసిన
సంగుత్తెక్కరు కైత్వవారిలో చెప్పెను.
(స్వర్గీయబిభేధి)

కోటి రెడ్డిగారి రాజీనామా

ప్రకటనార్థము కోటిరెడ్డిగారు పంపిరి:—
శ్రీకాంత్ గారు సంఘమునందు తమ సభ్యత్వమునకును అధ్యక్షక పదవికిని రాజీనామా నొసంగుచు, జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీ కార్య సమితి కోటిరెడ్డిగారు యీ బాబు వ్రాసియున్నార:

లాహోరు కాంగ్రెసులో నిర్ణయింపబడిన విధానమును కార్యక్రమమును నాకు సమ్మతిపడవనందున బహుశేకలకాల ము కాకున్నను - తాత్కాలికముగ నైనను నాకీ దేశమునందున్న కాంగ్రెసు సంస్థాపనతోగల సంబంధమును త్యజించుకొన నలసి యున్నందులకు తంతయు చింతించుచున్నాను. అఖిలభారత కాంగ్రెసు విషయనిర్ధారణసభయందు గాంధీయజాత్యు కుపపాదించిన ప్రధానతీర్మానమునందు, కాంగ్రెసు విధానము ను మార్చుటాదనియు కొండులేబిలు సమావేశమున కావ్యోనిం పబడు కాంగ్రెసు నాయకులు అందఱులతోను పాల్గొనదలచినదియు కేనొక

నచ్చుట పాటించి పరయిరి. కావున నున్న నచ్చు యందు నెత్త మింతయును నన్నుకనులన నేనుమరల ఆప్ర పక్షిని తల పెట్టునయితిని. కానికాంగ్రెసు తనమతమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగ పరివర్తన మొనరించి, కొండులేబిలు సభా హ్యవహరమును వెనుకముం దాల్చి చింతక యుల్లంఘించుట యందు గొప్పపిచ్చిగ మొనరించెననియే నానమ్మకము భారతదేశము బ్రతుకుపై స్వాతంత్ర్య సమరమును ప్రకటించుట కింకను సమయ మాసన్నము కా లేదనియే-అంతయేల అట్టియపకర మెన్నడు ప్రాసించినదియునా, నేను విశ్వసించుచున్నాను - గొండ్ల మాసములనుండి జరుగుచున్న స్వరాజ్యములవలన భాగ్యతాయు కులను బ్రజ్ఞానరాజనీతి వికారదులకు స్వరాజ్యమును పొందుట కయి భారతీయులకు గల జాతీయ శ్రమ సమస్తము ల్పూర్తిగముగ పరిష్కరించుట కంతయు నుత్సాహమున్నట్లు నన్ను నమ్మకము లేరనియున్నది - భారతదేశమున అధినివేశ ప్రతి పత్తిని సమపార్శ్వమునకు దోహదమొనరించుట తమయభిప్రాయ మని సార్వభౌమిక ప్రభుత్వముతరపున విదితమొనరింపబడిన ప్ర కటనయు, తార్కమ్య ద్వేషింపబడిన విధానమును కేవలము బూటక మని నేనుకొనజాలను.

నిర్మాంతరము కాదు.

కావున యికినిప్పుడున్న దంతయును అధినివేశ ప్రతిపత్తి మనకు తృప్తికరమైన ఆచర్యప్రాయమైన అంతరమా మనమద్దానిని అననసర కాలవిలంబము లేక పొందగలమా యనునవియే ప్రశ్న. ఆచర్యము యందు మాత్రము సమాధాన ముండదనుట నిశ్చయము. అధినివేశ ప్రతిపత్తి మనజాతీయత కేమాత్రము గొండ్లభంగిరము కాదు-అందువలన జాతీయ స్వాతంత్ర్యమునకును అభివృద్ధికిని సంపూర్ణముగ కాకున్నను కావలసినంత యనికాళి ముందును. అధినివేశ ప్రతిపత్తి నుందు మనకుతక్కువయంతరముగా ని మరి యొకరికి ఎక్కువయి తిరమకాని యుండదు. ఇట్టిపరిస్థితుల యందు ప్రతి ఒక్కరూడను కనడా అట్టిలియా మున్నగు ఇతర అధినివేశకేసులతోడను సమానప్రతిపత్తిగల యంతరము భారతీయుల కెందుల కంగీకారము కాబాలదో నేనెఱుంగజాల ను.

కామక వెల్లునందు సక్రమ నిర్మాణముకల ప్రతిజాతి యు యితర జాతుల యభ్యుదయముకొర కొక్కింత త్యాగము చరింప వలసియుండును. అందులకు ప్రతిగా యితరజాతులు వైశమ్య తమ స్వాతంత్ర్య సాకార్యులయందు కొంతత్యాగము యు తావుగురు. అంతేకాని యిందు పెద్దంతరము చిన్నంతరము వివియును లేదు నిశ్చయముగ ప్రపంచసత్వములెల్ల మానవలోక కల్యాణమునకే ప్రయత్నించుచుండుట విదితమయియుండ వివిధ జాతుల బ్రటిషు కామక వెల్లునందు మాత్ర మా నూత్రమేల యనునవిదంబకాగనో యహాగంధజాలకున్నాను. మనసవర్త కావాలవలయందును ప్రతిజ్ఞ నలంబమున విధింపబడిన చుచునాతి నే కేభవింపజాలను. నిరాయుధులగుననునము అవసర సందర్భములయందు బ్రటిషుసంబంధమునండి విడివడజాల మను నను నే నంగీకరింపను. ఈప్రబలనంతయును బ్రటిషుసామ్రా మిక్రటియే కానిండు. యేజాతియైనను, రాజకీయ విజ్ఞాన అంతము నొకజాతివారిని వారియంగీకారములేక పాలింపజాల నని నాయభిప్రాయము. అట్టి సంబంధముకొరకు నేను దేవుడు లాడబోను. కానిమరివిగో చెడ్డకో ఎందులకయిన నేమిగాక ఒకమాత్ర కలసిమెలసి స్వతహానించిన యనంతరము, కొందఱును కొనునట్లు బ్రటిషుకామక వెల్లునందు నునకు అధినివేశ ప్రతిపత్తి చేపూరదని నిష్కర్షగ నిర్ణయదముగ విదితమగునపుడు భారత దేశము బ్రటిషుసంబంధమును త్యజించుకొనవచ్చును కాని ఇంక నుఅట్టిసమయము రా లేదు. మనకు అధినివేశ ప్రతిపత్తి చేపూరు సమస్త భవిష్యము గలదు. నాకు

ఫిబ్రవరి 1898

(52-3)

సీమక మలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

నాయమైన ధర

వికసి చబిల్ దాన్ ఆంధు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు, గ్రహులు
ఉత్తరమును వ్రాసిన మా చిత్రమైన కార్టులూ పంపుచున్నాము.
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

ప్రపంచ ప్రశాంతి

వివిధజాతులు తమ పరస్పరస్వార్థాభ్యుదయ విజ్ఞానాది ప్రాతికూల్యములను సహనభావమున సమర్థుకొని వ్యవహరింప గలిగినచో ప్రపంచప్రశాంతి యుగము నుండి సకలముగ నెలకొల్పు వీలుపడునని నేనుకొందును. వేదాంతులు, ఆరిక వేల్పులు, కాన్త్రుజ్ఞులు, రాజకీయవికారదులు మున్నగువారందరు తదగము తద్విధముననే కృషియొనరించుచున్నారని. పలువిధ దేశములు, శీతోష్ణస్థితిగతులు, శ్రేష్ఠకృష్ణాదిజాతీయులు గల బ్రటిషుకామక వెల్లునందు ఎల్లరకు హెచ్చుతక్కువలు లేక సమతరాంతరము చేపూర్చి బ్రటిషు కామక వెల్లును నాను మాత్రము కాక సార్వభౌమిక మొనరించుటయే వారి యభిప్రాయమగునని యీసమస్యాపరిష్కారమునకు సాధకము లనించుకపోదు. ఈసందర్భమున మనసమస్తము పరిష్కరించుటకు మే మేమాత్రము సమాకార మొనరించినను అది ప్రాపంచిక సమస్యా పరిష్కారమునకును దోహద మగును. మన సంపూర్ణసహకారమును పొందియు బ్రతుకు భారత సమస్తము పరిష్కరింప జాలనియెడల అప్పుడు మనము భారతస్వాతంత్ర్య సమరమును ప్రకటించదగును కాని అంతదముక కాదు. అప్పుడు మన కెంతయు నది ధర్మసంగతుమగును.

సరాధీనవిమోచనము

బట్టి లాహోరు కాంగ్రెసు వైఖరికిని మనకును ప్రాయశఃకాలమునందే గల తారతమ్యము విదితమగుచున్నది కదా. ఇట్టి పరిస్థితులయందు నేను నా కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యొసంగక తప్పదనుటకు చింతించుచున్నాను. విడిపోవలసిన సందర్భము ప్రాప్తించినపుడు వైశిమాత్రము అనుకూలవాద నూడుచు అంబుగట్టుకొనియుండుట నీతికాదు. కాంగ్రెసు విధానమునందును కార్యక్రమమునందును నన్నుకము లేనివాడు సాధ్యమయింత త్వరితముగ తమ కాంగ్రెసు సంబంధమును త్యజించుకొనుట కాంగ్రెసు ప్రచారమున కెంతయు శ్రేయోదాయకము. కావున నే నట్లొనరించుచున్నాను—కాని బహుశా యీయెడబాటు కొంతకాలము వరకే యనుకొందును. బ్రటిషువారి సుహృద్భావమునందు నా కింకను నన్నుకముతొలగ లేదు. కాని అచరకాలముననే బ్రటిషు వారి సుహృద్భావమునందు విశ్వాసము లేక దేశవిముక్తిని తమ విధానము ప్రకటన సాధింప బ్రయత్నించునట్టి యనుదిన సంఖ్యాభివృద్ధి గాంచుచున్న పక్షముతో నేనైన నేకేభవింపు పయో, లేదా బ్రటిషువారు తమ సదభిప్రాయమునకు నిదర్శనముగ నగపరుపగల సత్కార్యముల నాచరించుటను సంత్పత్కరముగ గమనించి తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొని, వారు నాతోడ నేకేభవింపుపయో సంప్రాప్తమగును. అంతదముక మాత్రదేశమును విదేశబంధమునండి యతిత్యరితముగ విముక్తి యొనరించు తదేకాశయముతోడ నేను యధోవిత దేశసేవ యొనరించెదను.

మరియొకమాట: నేను కాంగ్రెసుసభ్యత్వమును మిక్కిలి విసాదముతో విధిలేక త్యజించుచున్నాను.

భారతీయులెల్లరు కాంగ్రెసున కుపబలముగ నున్నారని బ్రటిషువారి కెరుంగజేయదగునను భావముతోడ నేను కాంగ్రెసునందు ప్రవేశించి యిప్పటికి మాడెట్లు మాత్రమ యున్న కాంగ్రెసుప్రముఖులందు నా కెంతయు సభిమానముండెడిది. కాంగ్రెసునందు నేనంతగా ఘనమగునని యేమియును చేయజాలకపోయినను, నేనదాని కిరికి కళంకమును తెచ్చి యుండలేదని నమ్ముచున్నాను.

ఇక నే నిప్పుడు జిల్లాకాంగ్రెసునందు నాకాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకును అద్దాని అధ్యక్షపదవికిని రాజీనామా యొసంగుచున్నాను. కాంగ్రెసు సంస్థాపనమునందలి నాయితరపదవులకు వైశమ్య రాజీనామా సమర్పించితిని. కాంగ్రెసు ఆర్థిక విషయములుండ, ఇదివరలో నేను కాంగ్రెసు పక్షమున చట్ట సభ కెన్నుకొనబడితిని కావున, సదరు కాంగ్రెసుపక్షమునండి నేను విరమించిన యనంతర మాపదవియం దుండుట నీతికాదు. కావున నాచట్టసభ్యత్వమునకుగూడ రాజీనామా యొసంగితిని.

డా॥ వి.వి. కృష్ణచావుపంతులుగారి జన్మదినమ హోత్యవము

కీల్సాకులోని గార్మ మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూల్లో హాస్పిటలునందు కే.డెంబు మెడికల్ ఆఫీసరు అగు శ్రీయుతి డాక్టర్ పాలకొండేటి శేంకటకృష్ణరావుపంతులుగారి జన్మదినోత్సవము పురశేనాక్రమ వల్లాలిది 4-వ నెంబరు గల గృహమునందు ఈనెల 8-వ తేదీన చెనుకటిసత్సరములందునలెనే సవిధముగ జరగెను. ఆహూదా శ్రీ డాక్టరుగారి మిత్రులగు బుక్కపట్టణము రామచంద్రాచార్యుల వదివిన పద్మరత్నములు.

నవరత్న మాలిక

- తే॥ పాలకొండేటి సద్యంత - గారినిధికి
ఋక్షపతి యైన వేంకట - కృష్ణరావు
పంకజ తంతయుఁ జెల్లవలె - బాగ్యతీకు
కీర్తిహింసల్లకీర్తి - సుప్రసిద్ధి
క॥ అయ్యో! రాజగృహమునందు
వెయ్యిలు బహుమతులు - వేద్యుఁ బరయమౌ
వెయ్యిలు దియ్యవలె హృదయ
యిల్ల నెలసిల్లు హృదయ - యంతో హాయిన్!
క. సుగుణాకర! కలశేఖరి!
యగణితసాగర్థ! వైద్య! - యార్యవరేశ్వరి!
భగవంతుడు మి మృత్యుడు
వ్యుచితకృతరూపి - యెచునెఱుగారే!
తే. విప్రవేదమంత్రంబుల - నలంకారముడ
నీరుపూతిహస్తంబుల - నిష్ఠ యున్న
బిల్వదళముల బువుల - పిశ్యుఁడు
నర్మనము నల్ప నాకన్న - లారె గంటి!
క. చేసితివి తీర్థయాత్రలు
భాసుర రామేశ్వరాది - భస్మస్థులెవ్;
భాసిలితివి శివపూజల
వారిం గనె నీదుజన్మ - చనులతిగోనన్!
గీతమాలిక:—

- స్వస్తి, శ్రీ విజయభువన - యంబు గాఁగ
శుక్లవత్సరముందు నీ - సభాజన్మ
దినమహోత్సవ మొంతయు - రీప్తి గాంక్షె
కలశపూజయు హోవయి - ఘనశరముగ
బ్రాహ్మణోత్తమసంఘంబు - భక్తి నిదాన
సలితంబుగ వాద్యముల్ - చెల్లెగి మ్రోవ
తే. ధేనుపూజయు జరగెను - ప నిత్యముగ
జపము సల్పిన బాహ్యు - శత్రుములకు
దక్కుగల విప్రకోటికి - మిగిలుకు
ధూరిదక్షిణ లాసగియు - భోజనముల
దృప్తులను జేసి పంపిరి - దేవ మొప్ప
ఆ దేవుఁ డొసంగుగాత - నీర్ణయారోగ్య
సంపదలను మీకు - సకరుముగ!
జనరఁ గల్గుగాత - ముద్యోగపదవియం
దభ్యుదయ పరంప - రా కీర్తిని!

ఉత్సాహవృత్తము:—

- మంగళంబు గల్గుగాత - మహిమి మీకు నెప్పుడు
సంగరహిత! సాధునాన్య! - సతము మీకు మంగళం!
బంగారిభక్త! మీకు - నగునుగాత మంగళం!
బంగరోగభంగ! మీకు - నగుత మంగళావళుక్!

గౌడమహాజన సభ

శనివారము (22-2-1930) ఉదయము 9 గంట్లకు గంటూరు కాలేజీలో శ్రీ ప్రాన్సిప్ షేర్రి క్విట్, రిటైరు అబ్జూరి అసిస్టెంటు కమిషనరు గారి గౌరవనీయుక్రింద వీదగౌడసంఘ సహాయము, ప్రభుత్వమువారికి తీర్మానములను పంపగలండుటకు ఆజ్ఞాననే పగలు 1 గంటకు కాలేజీలో మహారాజశ్రీ మిద్దె మనిస్వామిగారి యాజమాన్యముక్రింద సంఘనిబంధనలనుగూర్చి సభిలు జరుగుచు గాన గౌడసంఘమువారిల్లరును దియచేసి యాసభిలను జయ ప్రథముగా జరుపగలండుటకు ప్రార్థితులు.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు:— కోనూరు గోటయ్య, చిరువెళ్ల కోటయ్య, మేకా బుల్లివెంకటస్వామి, క్షానాల నరసింహం, దాసరి వెంకటనరసింహం, కుట్లూరు సుబ్బారాయడు.

అల్లూరి వెంకటగృప్తము,

కార్యదర్శి.

శ్రీసనాతనవిద్యాలయము, రాజమండ్రి

సంఘసభ్యుల విజ్ఞప్తి

మనదేశమున బాలబాలికలకు విజ్ఞానాభివృద్ధిని కలిగించి దేశాధినాథులను, విహిత సుఖశాంతియును ప్రాప్తిపొందు విద్యను, బాలియనాథులచే నడపించు నుపాయమును మన నాయకు లెన్నిమారుగా యత్నించి పరిమనోరఘు లగుచుండిరి.

నేటికాలమున గురుకుల విద్యాపద్ధతిని స్థాపింపబడిన కారణానికేతనము దేశబాంధవి దువ్వురి సుబ్బముగారిచే నెల కొల్పబడిన శ్రీసనాతనవిద్యాలయము యామినిపూర్వతరముగా యువతరేణులయందు మన్నననంది శ్రీసనాతనవిద్యాలయము యొక్క పద్ధతులతో విలసిల్లుచున్నది. ఆదర్శప్రాయములై ౧౯౩౧ వర్షములతో విలసిల్లుచున్నది. ఆదర్శములు ఉత్కృష్టములైనవి. నిర్వాహకత్వము బహుమతిగా మెనది. ఇట్టిసంస్థలు నడపుటకు వాటి సంస్థాపకులకై నన్నెక్కువ పడుచున్నాం సర్వేశ్వరునికే యొలుక.

1928 మే నెలలో స్థాపించిన శ్రీసనాతన విద్యాలయ వింతదుక చేతబాంధవి దువ్వురి సుబ్బముగారి అసాధారణమైన కార్యదీక్షలను సేవించుచున్నది. ఇందు గణపబడు విద్య మనసాంప్రదానానుభూతిచే చక్కనిపద్ధతులపై నడపబడుచున్నది. సంస్కృతి, హిందీ, ఆంగ్లము, ఆంధ్రము సంగీతము, కట్టుపని నేర్పబడుచున్నవి. విద్యాలయమున 80 మంది విద్యార్థినులు గలరు. ఆరుగురు ఉపాధ్యాయులుగలరు.

ఈ విద్యాలయములో ముఖ్యముగా పేర్కొనదగిన విశేష మొకటిగలదు. ఇయ్యది గురుకులముగా నేర్పడి 25 మంది బాలికలకు ఉచితముగా నోడవనకులకు కల్పించి చక్కని క్షేత్రములను సంగమము, వారికి విజ్ఞానాభివృద్ధిని కలిగించుచున్నది. గురుకుల విద్యార్థినులలో 16 గురు కన్యబాలికలును, 10 గురు బాలికలును, 4 గురు బ్రాహ్మణబాలికలును, 1 కాపుబాలికయు, 1 హిందీబాలికయు గలరు. ఇట్లు సంఘములవారు బాలికావిద్యయందు యిమకుల సహజోత్సాహముతో పడేండ్లలోపు తమ బాలికలకు సముత్తమ గురుకులమునకు బంపి విద్యను గణించుచు తమ యభిమానమును జూపుచున్నారు.

ఈ విద్యాలయము సర్వవిధముల ప్రోత్సహింపఁబడెనేమోమనోభావముల ఆదరణమున కెంతయు పాత్రమైయున్నదని యెము మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా చెప్పవలసింది. చేతబాంధవి దువ్వురి సుబ్బముగారి పాత్రమైన కార్యదీక్షలను గాకపోయినా నితరపెద్ద సంస్థలు నెలకు రు 500 ఆరు ఇండు రూపాయల చెప్పించుచు నిర్వహించుట ఇతరులకు గుఱసాధ్యమైనది కాదు. మిక్కిలి ఉపయోగముల నిట్టిసంస్థలు ఇబ్బందులు పడుచున్ననన్న ఆంధ్రుల యశస్సున కది కంకము కాగలదు.

కావున ఈ శ్రీసనాతన విద్యాలయమున చేయు లాభదాయకమైన ధర్మముని మేము నమ్ముచు ఉదారులగు జమీందారులను, త్యాగశిలురగు వర్తకులను, ధనవంతులగు కైసరులను సహాయములను, తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు సంస్థలను, గొప్ప విరాళములు, వార్షికములు, చందాలు బంపి ఈ విద్యాలయమును ఆదరింపుడని కోరుతున్నాము.

- 1. వీరభంబ లక్ష్మీనరసింహమూర్తి, అధ్యక్షుడు. 2. కాకతర సి. వెంకటరావు-కార్యదర్శి. 3. డాక్టరు కాకతర సి. లక్ష్మీనరసింహారావు-కార్యదర్శి. 4. కందుక వీరరాఘవస్వామి. 5. నల్ల వీరభద్రస్వామి. 6. మం. వీరభద్రస్వామి. 7. జెన్నేటి సత్యనారాయణ. 8. రాజకాళి నారాయణజవహరరావు. 9. అప్పన సుబ్బారావు. 10. ఆరన ఆదినారాయణమూర్తి. 11. మల్లే సుబ్బారావు. 12. బాలగోడేటి గురుమూర్తి.

భారత కాసనసభ

హయలసీమకు తంబల్లపల్లి రామకృష్ణారెడ్డిగారు పోటీలేకుండ యెన్నుకొనబడుట

చిత్తూరు, ఫిబ్ర 16:— భారత కాసనసభలో ప్రచారస్వామయ్యగారి రాజీనామాపత్రం పూర్తిచేసిన సభ్యత్వమునకు 13 తేదీ నామినేషనులు పుచ్చుకొనబడెను. ఇద్దరభ్యర్థులలో శ్రీ వెంకటరమణయ్యగారు తమ ఆభ్యర్థిత్వమును సుపాదించుకొనుటచే శ్రీయుత టి యన్. రామకృష్ణారెడ్డిగారు పోటీలేకుండ యెన్నుకొనబడిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

యం. యు. సి. టెన్నిసు పంచెములు

పురుషుల డబుల్సు పోటీయందు బాలగోపాల్ వెంకటరావుగార్లు 3 వ వత్సరము గెలుచుట

రామకృష్ణపిళ్ళగారు సింగిల్సు ఆఖరు పోటీయందు గెలిచిరి

గవర్నరుదంపతులు ఆధ్యక్షతవహించుట

చిత్తూరు, ఫిబ్రవరి 17:—యం. యు. సి. టెన్నిసు పంచెముల పురుషుల డబుల్సుపోటీ కలివారము సాయంకాలము టి. బి. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగారు వారాయనస్వామి మల్లెన్ గార్లకు జరిగెను. ప్రేక్షకుల సేవకంద విచ్చేసియుండిరి. పోటీ మిగిల ఉత్సాహమును పురికొల్పెను. వెంకటరావు, బాలగోపాల్ గార్లు బాగవదీ, వారాయనస్వామి మల్లెన్ గార్ల నోడించిరి. మల్లెన్ గారు బాలబాగునాడిరి. వారాయనస్వామి గారు కొన్ని సమయములందు మాత్రము బంతిని వెలకుట్టుటచే పాయింట్లు గోల్పోయిరి. బాలగోపాల్, వెంకటరావుగార్లు మొదటి సెట్టును 7 లిచిరి. రెండవ సెట్టును వారాయనస్వామి మల్లెన్ గార్లు 7 లిచిరి బాలగోపాల్ గారు ఆరుడపుడు ఆటను బాగుగ నాడక పోవుటచే వీరు యీ సెట్టును గోల్పోయిరి. మల్లెన్ గారు ఒకేతరగ మీటితప్పనేయక నాడుచూచుచిరి. మూడవ సెట్టును బాలగోపాల్ వెంకటరావుగారు 7 లిచి ఆటయందు విజయము గాంచిరి. 6-2; 8-6; 6-8.

సిన్నటి పోటీలు మిగుల ఆకర్షణీయముగ నుండుట

నిన్న సాయంకాలము పురుషుల సింగిల్సు డబుల్సు ఆఖరు పోటీలు జరిగెను. ప్రేక్షకులు క్రిక్కిరిసియుండిరి. గవర్నరుదంపతులు సభ సలకరించిరి. పురుషుల సింగిల్సు ఆఖరు పోటీ రామకృష్ణపిళ్ళ గారికిని యన్. కృష్ణస్వామిగారికిని జరిగెను. పోటీలు అత్యుత్సాహపూరితముగ నుండుటచే ప్రేక్షకులు తదేక మునున్నతో పోటీవిషయములను సంతరించెను. యన్. కృష్ణస్వామిగారు 7 లిచెద-ని యెల్లగుతలచిరి. కాని వీరు ఆపజయము గాంచిరి. వీరిని ఓడించిన రామకృష్ణపిళ్ళగారు ఆదుర్భతముగ నాడిరి వీరికి నిన్న ఆట ఎప్పటికంటెను బాగుగవచ్చెను. యన్. కృష్ణస్వామిగారునూడ మీటిలోటునులేక మిగిలిన ప్రయత్నము ఆటనాడిరి వీరుపురులో ఎదురు బరికింపెనేమోమనో బాగుగ నాడిరి చెప్పుటకు సాగుముకాదు. మొదటి సెట్టును రామకృష్ణపిళ్ళ గారు 6-8 తో 7 లిచిరి. రెండవ సెట్టును యన్. కృష్ణస్వామిగారు 9-7 7 లిచిరి రెండు సెట్టులు మరల రామకృష్ణపిళ్ళగారు 7 లిచిరి. నాల్గవ సెట్టును యన్. కృష్ణస్వామిగారు 7 లిచిరి. తుద సెట్టు నందు పోటీ మిగుల ఉత్సాహపూరితమయెను. యన్. కృష్ణస్వామి గారు, రామకృష్ణ పిళ్ళ గారిని మించునెనని ప్రయత్నించిరి. రామకృష్ణపిళ్ళగారు, కృష్ణస్వామిగారిని మించుటకు ప్రయత్నించిరి. ఈ సమయమున ఆట మిగిల ఉత్కృష్టముగా నుండెను. ఈ సెట్టునందు కృష్ణస్వామిగారు రామకృష్ణపిళ్ళకు ప్రయోగము నుండిరి. కాని రామకృష్ణపిళ్ళగారు తమ యానప్పకతోనాడి కేవలము 7 లిచి కృష్ణస్వామిగారి సరిహద్దునుగ వచ్చిరి. రామకృష్ణపిళ్ళగారు గుదిరెండు కేవలము 7 లిచి ఆటయందు విజయముగాంచిరి. పురుషుల డబుల్సు ఆఖరు పోటీ టి. బి. బాలగోపాల్, వెంకటరావుగార్లకు, ప్రసాద్, చెంగయ్యగార్లకు ఈ ఆట ఆకర్షణీయము గనంపెనని ప్రసాద్, చెంగయ్యగార్లు, బాలగోపాల్ వెంకటరావుగార్లు మీటి శ్రమనొసగక పోవుట పోటీ త్వరితముగ ముగిసెను. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగారు మూడవ సెట్టులోనే ప్రసాద్ చెంగయ్యగార్ల నోడించిరి. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగారు ప్రత్యేకమైన ఆటను ఆడిరి. బాలగోపాల్ గారు 3 వ సహజము ఉత్కృష్టమైన ఆటను ఆడి ప్రేక్షకుల నానందింపజేసిరి.

ఫలితములు

పురుషుల సింగిల్సు

రామకృష్ణపిళ్ళగారు యన్. కృష్ణస్వామిగారిని ఓడించిరి. 6-8; 7-9; 6-8; 4; 6; 9-7.

పురుషుల డబుల్సు

టి. బి. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగార్లు, ప్రసాద్, చెంగయ్యగార్ల నోడించిరి. 6-2; 6-2, 6-2

గవర్నరుసతి లేడీ బియాట్రిక్సుస్వామిగారు

బహుమతుల నిచ్చుట

పోటీలు ముగిసినపిదప పంచెములలో పోటీలు చేసిన వారును గవర్నరుదంపతులును కూర్చొని వారూపము తీయబడెను. పిదప సంఘకార్యదర్శి గవర్నరుదంపతులు సంఘము

వారి స్వాగతము నయతో అంగీకరించి యవల సచ్చినందులకు కృతజ్ఞత పూర్వక వందనముల నర్పించి బహుమతులను పోటీల యందు విజయముగాంచినవారికి నిచ్చుటకు గవర్నరుసతిగారిని కోరిరి. గవర్నరుసతి లేడీ బియాట్రిక్సు స్వామిగారు పిదప యీ క్రిందివారికి బహుమతులనిచ్చిరి.

బహుమతుల ఒడవినవారు

రామకృష్ణపిళ్ళగారు, పురుషుల సింగిల్సు వెండిగిన్నె బడసిరి. ఈ పోటీయందు ఓడినవారి కొసగబడు వెండిగిన్నె యన్. కృష్ణస్వామిగారు బడసిరి.

టి. బి. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగార్లు పురుషుల డబుల్సు వెండిగిన్నెలకు మూడవవత్సరము బడసిరి.

ఈ పోటీయందు ఓడినవారి కొసగబడు బహుమతులను ప్రసాద్, చెంగయ్యగార్లు బడసిరి

పుడగ్రెడ్డికన్యగారు శ్రీల సింగిల్సు వెండిగిన్నె బడసిరి.

ఈ పోటీయందు ఓడిపోయిన వారి కొసగబడు బహుమతిని వాడింగ్లెట్ సతిగారు బడసిరి.

మద్రాసు యునైటెడ్ క్లబ్బు సభ్యులొకరు పురుషుల సింగిల్సు పోటీయందు గెలిచినవారికి నొసగిన ప్రత్యేక వెండి గిన్నెను రామకృష్ణపిళ్ళగారు బడసిరి.

వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 17 -వ తేదీ సోమవారము

వాతావరణస్థితి	ఉత్తరము	దక్షిణము	వర్షము	వేగము	వర్షము
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24
దక్షిణము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
వేగము	24	24	24	24	24
వర్షము	24	24	24	24	24
ఉత్తరము	24	24	24	24	24

విచారణ కుట్ర కేసు

—(20)—
మార్చి నెల 4 వ తారీఖువరకు
విచారణ నిలువబడుట

నూతన సహాయసంఘము

విచారణ, ఫిబ్ర 15:—విచారణ కుట్ర కేసులో వాయిదా తీరకు నిందితులు గావించియుండిన దరఖాస్తు విషయములో సెషన్స్ జడ్జి సేతు యంత్రాన్ని జారీచేసెను.

మొట్టమొదట యంత్రపు వివరములు

తా మెట్లు వాదించి, తమపై గావించబడిన సేరలో భాగము ప్రతిఘటించవలసినది క్రిందికోర్టులో విచారణ జరుగుచుండినపుడు నిందితులు నిశ్చయింపజాలక పోయినందున, అందుచే యావజ్జీవములో సేదో యొక నిశ్చయమునకు వచ్చునని యిందితులకు యవకాశ మొసంగవలయుననియు, వారితరపున సిద్ధాగారు దరఖాస్తును గావించి దీనిని లాంగువర్త జేర్చు గారు ప్రతిఘటించుచు, యీ యంత్ర యోగము రీతములు గా జరుగుచున్నదనియు, యంతకాలమువరకు నిందితు లొక నిశ్చయమునకు రాజాలవలెను వారమురోజుల వాయిదావలసి నెట్టి లాభమును పొందజాలదనియు నుడిచిరి.

తరువాత న్యాయాధిపతి యిటుల నుడిచియున్నాడు:—

“ఇప్పుడు నిందితులకు ధీర్ఘకాల మవకాశమొసగిన వాదనా, వారి న్యాయవాదులనూ కలిసి పనిజేసి వారి వాదన విషయమును పరిష్కారము జేయగలరు. ఇందులకు ఫలితముగా నిందితులకు మంచి పొందవలయుగాక, ముందు విచారణయు త్వరితముగా, యంత్రాధికారము తక్కువ చిక్కులతో, నడువగలదని నానమ్మకము.”

పైకారణముకారణ, నిందితుల ప్రారసన న్యాయాధిపతి యంగీకరించెను. ఎక్స్ ప్రెస్ వారము నెలపు దినములు పెక్కులుండుచుచే, విచారణను మార్చి నెల మూడవతారీఖువరకు న్యాయాధిపతి నిలుపు జేసెను. తరువాత విచారణ మార్చి 4 తారీఖున జరుగును.

(ఆ. ప్రె.)

నూతన సహాయసంఘ నియామకము

విచారణ కుట్ర కేసు నిందితులతరపున వాదయోర్వాట్లను గాగించుటకు నియమింపబడిన కేంద్రసంఘమువారు ఫిబ్రవరి 9 వ తారీఖున ఢిల్లీలో సమావేశమయి, ముందుజరుగవలసిన యోర్వాట్లను గూర్చి చర్చించిరి. కేంద్రసంఘ సభ్యులలో పలువురు చేతను మజ్జిగనాథుని బాధ్యతాయంత మన విధులను నిర్వహింపవలసిన యోగ్యులగుటకు త్వరలో ప్రారంభమును జాతీయ స్వాతంత్ర్య సమరమున కేతవశక్తుల నన్నిటిని వినియోగింపవలసి యుండును. తత్ఫలితముగా నీయభియోగములో నిందితులతరపు వాదనను యోర్వాట్లజేయుట వారికి సాధ్యముకాని పరిణామము ఈవిషయమును గురించియే అఖిలభారత కార్మిక మహాసభ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిచేతను నూతనసహాయసంఘమును నియమించి యుండిరి. వాదయోర్వాట్లనన్నియు నీనూతన సంఘమువారికే వదిలివేసి, కేంద్రసహాయసంఘమునకు స్వస్తి చెప్పవలయునని నూచింపబడెను. నూతన యంగీకరింపబడెను. (ప్రీ ప్రె.)

ధరావతుసామును

వైద్యులకొనంగిన పోలీసుద్యోగి

నమ్మకద్రోహ సేరాలోపణాఫలితము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 15:—తన యధికారముక్రింద నిన్న రాజాలో చెల్లించబడిన ధరావతుమొత్తము విషయములో నమ్మకద్రోహము నొనరించినందులకు బొంబాయి పట్టణములో పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగా నుండియుండిన ఏ. జె. డి. మెకలక్ ప్రయభియోగము గొనిరావడి యుండెను. ఈతని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారగు ఎ. జి. జంగల్ వాలాగారు, ఒకరోజు విడిచిపెట్టెను, 350 రూపాయల జరిమానాను విధించిరి.

కష్ట కాలములో తప్పన మొనరించితి ననుట

1299-11-0 వరకు తాను విత్తమును దుర్వ్యయమున నొనరించియుండినని నిందితు డొప్పూని నెను తనకును, తనకును ననుగుచులయు వైద్యసహాయము కొర కా విత్తమును వినియోగించి యుండినని నిందితుడు మనవి జేసికొనెను. (ప్రీ ప్రె.)

గుంతకల్లు తిమ్మారెడ్డిగారు ఎం. బి. బి. యన్.

వీరు గుంతకల్లుతరపు న్యాయు. చెన్నై రాజధానియందు తింగావత మతిమున, దత్తముండలమున ప్రాప్తజేతరులందు, ఎం. బి. బి. యన్. పరీక్షయందు తీర్థులగుటకు వీర ప్రయత్నము. వీరు బర్మోరి వీరకైవ విద్యావర్గక సంఘమువారి సహాయమున విద్యభ్యసించిరి. వీరిని గవర్నమెంటువారు అసిస్టెంటు సర్జెంట్ గా తీసికొని యున్నార.

నల్లూరి నిగల అప్పా

సింగూస్థానందు ప్రఖ్యాతిచెందిన పన్నాగిని వీరిని గొల్లెడ్రాసుతో పన్నాగల దాను నుభవేశయందు ఉర్రగింది.

(ప్రె. ఫో. బి.)

భారత శాసనసభ

1930-31 సంవత్సరపు రైల్వేబడ్జెటు

తక్కువ వడ్డీకి అప్పదొంకుట కష్టమని కొత్త స్కీములను నిలిపియుంచ రైల్వేబోర్డువారు తీర్మానించుట

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 17:—శిక్షిణియు భారతశాసనసభ సభ్యులయిన గారు స్టేటు కోస్టులసభ్యుల రైల్వేల ఫీడ్ కమిషనరు టి. జి. రెస్సెయిగారు 1930-31 సంవత్సరపు రైల్వేబడ్జెటును ప్రకటింపెట్టిరి. అబడ్డెటునందలి ముఖ్యంశము లీదియ ప్రకటింపబడినది:—

న్యాయావరము తగ్గుచేతను, బొంబాయినందు కార్మిక అకాంతి తీర్మానముగ ప్రబలియుండుటచేతను, అప్పట్వల వరదలన్ని పంటలకు నష్టము కలుగుటచేతను 1929-30 సంవత్సరమున అంచనావేయబడిన ఆదాయముకన్న తక్కువ మొత్తము వచ్చునని తోచుచున్నది. దక్షిణ పంజాబు రైల్వేను ప్రభుత్వమువారు కొనియొందుటచేతను, అలహాబాదు కుంభమేళమునకు అత్యధిక ఖర్చులకు యాత్రికులు వచ్చియుండుటచేతను, ఈ గోట్టు కొంత తగ్గుగలదు బొగ్గు ప్రతిత్వ మిగిలినవరకుల రవాణా తగ్గునది. ప్రయాణికులవల్ల కలుగు ఆదాయము కడవిర సావత్సరముకన్న ఈ సంవత్సరము 67 లక్షలు అధికముగనుండునని అంచనావేయబడినది. ఖర్చులు అంచనా మొత్తముకన్న

2½ కోట్లు అధికముగను. ఈసంవత్సరము మూలవ్యయము అధికముగలచే డిప్రీషియేషను ఫండునకు 58 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలసి వచ్చినది. 600 మైళ్లు నూతన రైల్వేమార్గము నిర్మింపబడినది. ఈకొత్తమార్గములను జరుపు ఉద్యోగులసేతము సాగునకు 66 లక్షలు అగుచున్నది. అంతేగాక జెనీవా వాషింగటను ఒడంబడికలను అమలునందుంచుటకు కూడ కొంత ఎక్కువ మొత్తము వ్యయముగలచున్నది. రైల్వే వాగునుల రిపేరునకు 26 లక్షలు వ్యయపరచబడినది. ఈ విధమున 1929-30 సంవత్సరమున బడ్జెటునందు నూచింపబడిన విధమున 11 ¼ కోట్లు కాక 707 లక్షల మాత్రమే నిలువ లేలనని రివైజుడు ఎస్టిమేటులు నూచించుచున్నవి. ఈ నిలవ మొత్తములో సైనికుల ఉపయోగార్థమై నిర్మింపబడిన రయిలు మార్గముల నష్టమును భరించేయుటకై 181 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి 612 లక్షలు చెల్లించవలెను. అందుచే రైల్వే రిజర్వునందు 86లక్షలు తీయవలసియుండును. సంవత్సరాంతమున రైల్వేరిజర్వు 17½ కోట్లు యుండుగలదు.

1930-31

1930-31 సంవత్సరమున వర్తక పరిస్థితులు సమయమున రైల్వేలవల్ల 107½ కోట్లు రూపముల ఆదాయమువచ్చునని అంచనావేయబడినది. అనగా కడవిర సంవత్సరమునకన్న ఆదాయము 8 కోట్లు అధికముగను. ఖర్చులు ఈ సంవత్సరముకన్న 1 ¼ కోట్లు అధికముగను. ఇందులో సగము మొత్తము డిప్రీషియేషను ఫండునకు ప్రత్యేకింపబడును. ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు ఖర్చులు కోట్లరూపములు అధికమైనవి కాని రిపేరు ఖర్చులలో 75 లక్షలు తగ్గినవి. వడ్డీ ఖర్చు కోటి అధికమైనది. తక్కువ జీతములు గల ఉద్యోగుల స్థితిని దక్క-బెట్టుటకు, వాషింగటన్ జెనీవా ఒడంబడికల ననుసరించి పనిచేయు గంటల సంఖ్యను తగ్గించుటకుగాను 50 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినది.

మొత్తముమీద 1930-31 సం॥ రైల్వేలవల్ల 788 లక్షల లాభము కలుగునని అంచనావేయబడినది. ఈ లాభములో సైనికుల ఉపయోగార్థమై నిర్మింపబడిన రైల్వేల నష్టమును భరించేయుటకై 108 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలెను. మిగత 680 లక్షలలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి 574 లక్షలు చెల్లించవలెను. 84 లక్షలు రైల్వే రిజర్వునందునకు చేర్చవలెను. అప్పుడు రైల్వే రిజర్వునందు 1790 లక్షలుండును.

మూలవ్యయము

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మూలవ్యయమునకు తక్కువ వడ్డీకి ఋణముదొరకుట అసాధ్యమగుచున్నది. ఇప్పటికన్న ఎక్కువ వడ్డీ ఇచ్చి అప్పు తేలవలసియుండును. కావున ఈ సంవత్సరము రాబోవు సంవత్సరము లోపున ప్రస్తుతము ప్రారంభించిన స్కీముల నన్నిటిని ముగించుట ఉచితమని రైల్వే బోర్డువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రస్తుతము కొత్త స్కీములను ప్రారంభించు విషయమై ఆలోచించుట నివృత్తియొజనమని రైల్వే బోర్డువారి అభిప్రాయము. ఎక్కువ మొత్తమును వడ్డీగ చెల్లింపవలసినదైన కొన్ని స్కీములు లాభకరముగ నుండజాలవు. అంతేకాక ఎక్కువరేటు వడ్డీపై అప్పుతెచ్చుట సరియగు పడతి కాదు రైల్వే బోర్డువారు కొత్త స్కీముల నన్నిటిని వదిలివేసి పాతస్కీములను మాత్రము ముగింపవలయునని తీర్మానించు కొనినందున 1929-30 సంవత్సరముల వ్యయమున అంచనావేయబడిన మొత్తములో 185 లక్షలు తగ్గును. 1929-30 సంవత్సరమున మూలవ్యయమునకై 25½ కోట్ల రూపములుమాత్రమే ప్రత్యేకింపబడినవి. ఈవిధానము ననుసరించి గడచిన సంవత్సరము ప్రారంభించబడిన 800 మైళ్ల రైల్వే నిర్మాణముమాత్రమే 8 సంవత్సరమునందు ముగింపబడును.

ప్రస్తుతము జి. ఐ. సి. రైల్వే ఎలెక్ట్రిఫికేషను, యన్. ఐ. ఆర్. ఎలెక్ట్రిఫికేషను, పెరంబూరు ముక్కు-హావ్ పునర్నిర్మాణము, కేళూరు విజయనగరం వైఫల్యము జరుగుచున్నవి. కాన్పూరు తండ్లపుర్రు ఈష్టు యిండియను రైల్వేయందు రెండు రైలుమార్గములను నిర్మింప ఉద్దేశింపబడినది. ఇందులకు గాను బడ్జెటునందు 20 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి.

సర్ జార్జి రెయినీగారు తన ఉపన్యాసమును ముగించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—రైల్వేబోర్డు సభ్యులను ప్రత్యేకింపవలసియున్నది. బోర్డునందలి కార్మికసభ్యుడు సర్వీసులయందు భారతీయుల సంఖ్యను పెంచించువిషయమై కొన్ని ముఖ్యులు నూతనలను గావించియున్నారు. కొత్త సెలవు నియంధనలు, పనిచేయవలసిన కాలము మున్నగు సమస్యలను ఒకవిధముగ పరిష్కరించి రైల్వేబోర్డువారి సహాయముతో ప్రభుత్వమువారి రొకటిల్లును తయారుచేసి యున్నారు. సైన్యాధిపతులు కమిషనరులకు పనిచేసిన ప్రభు భారతీయోద్యోగియగు పి. ఆర్. రావుగారిని అభివదించుచున్నారు.

రైల్వే ఖర్చులను కొంతవరకు తగ్గించుట అవసరమని తోచుచున్నది. ఆదాయము ఖర్చు సరిపోవువల్లు వ్యవహారములు జరపవలసిన రైల్వే అధికారులకు నేను స్పష్టముగా తెలియపరచి చియున్నాను. అనవర మొప్పుడు నూతనస్కీములను అమలునందుంచవలసినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు సట్టి మెంటరి ఎస్టిమేటులను ఆసెట్టి వారియెదుట నుంచెదరు. (ఆ. ప్రె.)

స్థానికవార్తలు

ప్రకటన మంపలిసభ:— పై మండలి సాధారణ సభాభివృద్ధి కమిటీని 22 వ తేదీన సాంకేతికము 4 గం. నెం 8 బాధ్యతగలవారు గోదావరీనదికి సమీపమున ఉన్న వాగునందు జరుగను.

బాలభటుడు మరణించిన ప్రాణమును రక్షించుట:— గత 18వ తేదీన మాఖిపర్వతి సందర్భమున సమద్రస్థానమున వేసకుటగా చేయబడిన సమయమున 14 యేండ్ల బాల బొకడు సమద్రస్థానానికి దూరముగ పోవుటచే మునిగిపోవుచుండెను. ఇది జగన్నాథ ఆసు బాంధులు చూచి మునిగి పోవుచుండిన బాలుని చాలాశ్రమపడిరక్షించెను.

రాకపోకలు:— సి. ఏ. నూటరుగరును రెన్సన్ బోర్డు మొదలగు ఖా॥ బి॥ హుమిడ్ సర్క్యూల్ మరకాయర్ గారును రాష్ట్ర బ్యాంకింగు విచారణసంఘసభ్యులు శ్రీటి ఉదయమున సద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

కొల్లెంగోడు రాజా, రాజా సర్ వాసుదేవరాజుగారు కొల్లెంగోడుకు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

డా॥ కుబ్జరాయన్ గారు శనివారము రాత్రి పోదనుడుకు వెళ్లిరి.

ఆత్మహత్య:— రాజాబాద్ ఆసు 25 యేండ్ల వయసు గలవాని శేషము మామనదియందు గెయిటి తియ్యేటగుసూపమున నీటియందు నున్న ఆదివారము తేలుచుండెను. పోలీసు వారాశేషమున శని పరిష్కారమున చేర్చిరి. దనిపోయినాతడు ఎదో ఉద్యోగమునకు గాను ప్రయత్నములుగావించి విఫలమనో రధుడకటచే యీ కార్యమును గావించి యుండవచ్చునని ఊహింపబడుచున్నది. మరణకారణ విచారణ నేడు సాయం కాలం జరుగను.

ఉచితము

ఎన్ ఆంగ్లమండలమున హిందీ భాషాప్రచారమున చాల వెనుకజ వేయుచున్నది. ప్రస్తుతము యువకులన్నిచోట్లను తద్బాషను నేర్పుచునే యున్నారు. అందు కే సంతయు సం తనిలుచు హిందీవిద్యార్థులకు “భగవద్గీత ఆర్య జగత్, ఖాదీదౌర్ స్వరాజ్య” ఆసు 300 పేజీలగల హిందీగ్రంథయనువు ర్పులకు 0-2-5 షిల్ల పంపిన ఉచితముగా పంపెదను గ్రంథాలయములకు గూడ పంపెదను.

గడ్డే లింగయ్యచౌదరి

యలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

తగినజవాబు

టి. ప్రకాశంపంతులుగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— యుద్ధానంతరమునుండియు తాము ఇండియాను అనుకూలముగా జేయుచుండిన వాగ్దానములన్నింటిని కార్మిక ప్రభుత్వమువారు, లాయరు జార్జిగారు, ఆంగ్ల రాజకీయవేత్తలందరూ ఉపసంహరించుకొనిరి. ఇప్పుడుమరల మితవాదులను చేరదీయ జూచుచున్నార, లాహోరు తీర్మానము ననుసరించి కాననోల్లంపునము ప్రారంభించిన నవో క తిన నిర్బంధముల పాల్పెయు దమని వైప్రాయి, రాష్ట్ర ప్రభువులు, ఇంగ్లాండులోని అతివాదులను బెదిరించుచున్నారు. ఈ బెదిరింపులన్నింటికీ ఒక్కటే జవాబు గలదు. అది కాంగ్రెసు పరిగ్రంథకమిటీవారు ప్రకటించిరి. దేరియులు త్యాగమును చేయుటకు తయారగు నుండవలె నని హెచ్చరించుచున్నాడు. ప్రజలందరూ కట్టుబట్టులుగగి 1921 సం॥ లోపల తక్షణముగను వేచియుండెడివారమే కాని కాననోల్లంపున మొనరించువారికి అట్టి అవకాశము ప్రభుత్వమువారి సంగతులన్నాడు. అట్టికట్టుబాటు లున్నను లేకున్నను భాగ్యయు తెల్లగున, అన్ని జాతులవారూ తమగర్వముల నెరుండుచు మాత్రుసంశేషము వారు మరలవలరు. గత పక్షేండ్లలో వారు పొందిన అనుభవమును శిక్షణయు నింక నెక్కుడు ర్యాగముల జేయుటకు వారిని సమర్థులజేయును. ఇది చాల తీవ్రపోరాటము కావున దీర్ఘముగ జరుగను. ఇట్టిసమయమున ప్రపంచవర్తనమును దృష్టాంతములేదు, ఏగున ఒకపక్షమువారు దౌర్జన్య మొనర్చుచుందురు. రెండవ పక్షమువారు అహింసాపద్ధతి నలంబించి ప్రాణములర్పించుచుందురు. మహాత్మాగాంధీగారును, భక్తులనవారి యనుచరులను ముందునడుచుచుండ వేకాశిమానులందరు జెమ్మళ్లకు నడచుచుండ జేవలరు. చూడవగ్గ దృశ్యముగ నుండరా?

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రా 9-30 X॥
18, 19, 20-2-30 తేదీలుందు
శ్రీ కృష్ణాశ్రమము కంపెనీవారి “వీర రథోదే”
9 ఛాగములు
రథకులవీరుడు

నాట్టూర్ తపాలా దొంగతనముకేసు

ప్రాసిక్యూషన్ వారితరపున 60 మంది సాక్షులు విచారింప బడెదరు

రాజమహే, ఫిబ్ర 15:—రాజమహే (నాట్టూరు) తపాలా దొంగతనముకేసు ప్రత్యేక న్యాయాధికారుల సమక్షమున జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు 17 వరు సాక్షులు ప్రాసిక్యూషను వారిచే పిలువబడియున్నారు. మొత్తము 60 మంది వీరితరపున సాక్షులు మొసంగెదరు. (శ్రీ తె.)

మేచువాబజార్ బాంబుకేసు

ఆఫ్రావరు కథనము

శనివారమునాటి విచారణ

కలకత్తా, ఫిబ్ర 15:—వైయభియోగములో నేటియుది యము తిరుగా విచారణ ప్రారంభమయి నపుడు ధ ర ణీ కాంత్వోను అప్రూవరుగా మారపోయి, లోమహర్షకమగు కథనము నొసరించెను నిందితులు సబోర్న్ దక్షిణగారు కారాగృహమునందలి వైద్యశాలలో జబ్బుగా పడియున్నందువలన, అతనిపరోక్షమున నియభియోగము కొనసాగరాదని నిందితుల తరపున్యాయవాది యాక్షేపము గొనివచ్చుటచే కేడొక ఘంట వరకు విచారణ జరిగియుండలేదు. నిందితుని సందర్శించి, యాతనితరపున వాదించుటకు వైన్యాయవాది యనుమతిని బడయవచ్చునని ప్రభుత్వన్యాయవాది మొదించెను. న్యాయాధిపతి యిందుల కనుమతి యొసంగెనగాని, సబోర్న్ నాత్రము ఒప్పుకొనలేదు. అంతట నిరసించితులకు సంబంధించినంతట్టుకు అభియోగము కొనసాగెను.

పోలీసు కమిషనరును, ఈ యభియోగములో ఫిర్యాదీయు నగు మమ్మవాహను పట్టుకొనిపోయి పరీక్షించెను. పిమ్మట, అప్రూవరుగామారిపోయిన ధరణీబోసునకు రాజుగారి క్షమాపణ నొసంగవలయునని యాతడు కోరెను. కోర్టువారంగీకరించిరి.

ధరణీకాంతుని సాక్ష్యము.

అంతట అప్రూవరు తనసాక్ష్యము నొసంగెను. తనస్వస్థలనుధక్కా. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ముద్రాకాలయములోతాను కంపెనీబిర్ గా పనిజేయుచుండెను. నిందితులగు రమేష్, నిరంజన్ గార్హతో తనకు పరిచయము కలిగెను. రమేష్ తనకు దౌర్జన్యచర్యలందు నన్యాయమును కలగజేసెను. తనాతడు వైన్యసాహసములకు ప్రవర్తించు బయోగ్యపులగ గొనిపోవుచుండెను. అసలయమున తాము రహస్యముగా పనిజేయుచుండుమును సెలవిచ్చియుంటిమనియు, బ్రిటీషువారిని దాడులకై గు యధములకు మడుగుండుసామానులను నేకరించుచుంటిమనియు రమేష్ తనకు దెలుపుచుండెను. పోలీసులెవరు వై దండెల్లి, భీతిని వ్యాప్తిజేయవలచిరి. కోర్టు లో ప్రదర్శింపబడిన బాంబు ఇవప ముగ్గున బోలిన దానినే రమేష్ కడ సాక్షి గావించియుండెను. ఈబాంబును ప్రయోగించిన, దారిలోని ప్రతియొక్క భాగమును గుండుంలె ఫలితము నొసగు ననియు, పోలీసులైన నిటులంటిబాంబులు రెండింటితోనే పడగొట్టవచ్చుననియు నాతడు నుడివియుండెను. తనకడ ఆరువేల రూప్యములే యుండిననో, తాతాకంపెనీ వారినుండి యటువంటి బాంబును ఇవప ముగ్గునను బడునందలను పొందగలగుదుమని రమేష్ నుడివియుండెను. రివ్యాంగు నొకదానిని తనకు నిమిత్తము సాక్షి రమేసున కివ్వబడినామల నొసగి యుండెను. రాజమహే తపాలా దొంగతనముకేసులో విచారింప బడవలసియున్న సుకేత్ దాసుగమ్మకురమేష్ యాక్రమ మొసంగియుండెను. నిందితుడు రవిబోసు నిందితులు సుకేత్, సుధానులకడకు తెదచు నచ్చుచుండెను.

నిందితుల ఖులాసా

రమేష్ సమాపమునకువెళ్లి, అప్రూవరాలని గుర్తుపట్టెను. ఈ యవసరమున నిందితుడు రవిరమేసున కభివాదన మొనరించెను. నిందితులు పక్కన నవ్విరి.

అంతట కోర్టువారు ఘోషారమునకు లేచిరి. (శ్రీ తె.)

శ్రీ కృష్ణాశ్రమము (స్వకీయవిశేషం)

ఆడిటర్ రిపోర్టు ప్రచురింపబడెను
గంటూరు, ఫిబ్రవరి 11:—7-2-30 తేదీ సాయంకాలమున కాంగ్రెసు కార్యాలయమున శ్రీ కృష్ణాశ్రమముయొక్క సామాన్యసభ శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. సభకు 28 గురు సాంఘికులు వచ్చిరి. ప్రధమమున ఆడిటర్ గారు వ్రాసిన రిపోర్టుకు తెలుగు తర్జుమాయున్న, కార్యకర్తగాకవిన్న ప్రశ్నలకు జవాబులున్న జదువబడెను. తదుపరి, శ్రీ కృష్ణాశ్రమ పరిస్థితుల నన్వేషించి రిపోర్టు వ్రాయుటకై నేర్పరచిన సంఘమువారి రిపోర్టు తర్జుమా గూడ జరువబడెను. ఆ సంఘమునందు జేకెక్త వెంకటప్పయ్య పంతులు, దున్నా వీరాస్వామినాయుడు, రాయసం వెంకట శివుడుగార్లు గలరు. వారందరేకగ్రీవముగానే యీ నివేదికను బ పిరి. వారి నివేదికలో ఆడిటర్ గారు లెక్కలవిషయమై కొన్ని లోపములు గలవని మూచించిన సూచనలను విమర్శించుచు వాటిని సమర్థించిరి. పశ్యునానమేమన, ప్రమాదకరములైన దోషములుగాని ద్రవ్యావసరము మున్నగునవిగాని తేవనియు, లెక్కల నుండుటలో నింక కొంచెము జాగ్రత్త కనబరచిన షట్టిలోపములు జరిగియుండెడివి గావనియు వారందరేకగ్రీవము గను, ఘంటాపథము గను నుండియుండిరి. పిమ్మట శ్రీయుత శిరం కుబ్జరావునాయుడుగారు ఆ రిపోర్టుల నన్నిటిని నొప్పుకొనవలసివదిగాతీర్మానమును బెట్టిరి. దానికి సవరణగా, డా॥ ఆమంవర్ల శేషులపతిరావుగారు ఆడిటర్, రిపోర్టుగాని, ఆన్వేషణ సంఘము వారి నివేదికగాని సమాజముల చదువులకు తగినంత యవకాశ మివ్వబడలేదనియు, ప్రతిసంస్థయను యట్టి యవకాశ మిచ్చుచుండుట సర్వజన విదితమనియు, తనకు కొన్ని అనుమానములు గలవనియు, వాటిని తీరికగా నివేదించు జరువుకొంటేగాని పిలువబడియు. ముఖ్యముగా ఆశ్రమపరిపాలనా సంఘమువారు గమనించవలసిన విషయమేమన, యింత యలజడికి కారణభూతమైన యీ ఆశ్రమవిషయ మంతయుభయగ త్రోసివేయుట భావ్యముగాదనియు, రిపోర్టుల నందగు జరిగిన పిమ్మట సమగ్రముగ వాటిని చర్చించి తీర్మానించిన యెట్టియవహాలు తొలగగలవనియు బెట్టిరి. శ్రీయుత తెలికిదర్ల రామమూర్తిగారు మాటలాడుచు, విచారణ సంఘము వారు ఆశ్రమ విషయమై రిపోర్టును ఆడిటర్ రిపోర్టును ఆధారముజేసికొని వ్రాసినటుల నున్నదనియు, ప్రత్యేకముగా వారు వ్రాసినటుల తేవనియు, ఆడిటరు రిపోర్టును విమర్శించుటయే చటను ఆచారము లేదనియు, వారు గననబరచిన దోషములకు పరిహారము లేనైన నున్న ఆడిటర్ గారే మూచించియుండెవారనియు; రిపోర్టు అంతయు మున్నపు పూరితలే నున్నదని యభిప్రాయముగలవారు కొందరు గలరనియు, తాము విచారణ సంఘమువారికి బుపిన ప్రశ్నలకు సాధారముగా జేవియు వారి నివేదికలో వ్రాసియుండలేదనియు బెట్టిరి. తదుపరి మాచిరాజు రామమూర్తి, శేషాచార్యులు, యెటికాలి రామ శాస్త్రి మున్నగువారు, అది మున్నపు పూరితగా నున్నదనిబెల్లుట దోషమనియు, రిపోర్టులో దోషములు ఏమియు ప్రమాదకరములైనవి లేవని ఆడిటర్ గారు, విచారణసంఘమువారుబెల్లుచున్నప్పుడు వాటిని శీకగ్రీవముగ నొప్పుకొనుట సమంజసమనియు బెట్టిరి. పిమ్మట నరసింహుడు బెల్లు చుపతిరావుగారి సవరణ 5 గురు స్వతికేకము 14 మందితో వీరపోయెను. తదుపరి కుబ్జరావుగారి తీర్మానము వోటుకు బెల్లుబడి 16 మంది అను మూలుగుగను ఒక్క తెలికిదర్ల రామమూర్తిగారు స్వతికేకముగను సమగ్రముగ తీర్మానము 7 లిచ్చెను. తదుపరి కొంతదర్భ జరిగినపిమ్మట నీ టీర్మానము చేయబడెను.

ఆంగ్లచేత హిందూ నిన్ను జాత్యుద్ధరణ సంఘమువారి పరిపాలనలోనున్న శ్రీ కృష్ణాశ్రమమును గురించి కార్యనిర్వాహకసర్పము వారిచే యొక్కటుచేయబడిన విచారణకమిటీ రిపోర్టును యీ సభవారు విరి, వారు తమ రిపోర్టు సంగ్రహముగా యిచ్చి, యీ మధ్యకాలమున జరుగుచున్న అపోహలకు తావులేకుండా చేసినందుకు విచారణకమిటీ వారి శ్రమకు యీ సభ, తమ కృతజ్ఞతను బెల్లడించుచు సదరు నివేదికను స్వీకరించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు,

ఆ. మాచిరాజు రామమూర్తిగారు.

భారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ

మొన్న 15-వ తేదీని గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహ తీర్మాన
మామోదించబడుట

రేపు 18-వ తేదీని అంత్యలేఖ రాజప్రతినిధికి పంపబడును

సబర్బరీ ఆశ్రమవాసులు 80 మంది
సత్యాగ్రహమునకు సంసిద్ధులగుట

1930 మార్చి 20, 21 తేదీలను భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ-స్థాయిసంఘసభలను వరుసగా
అహమదాబాదులో జరుపుటకు నిశ్చయించుట

15 వ తేదీని ఆమోదించబడిన సత్యాగ్రహ తీర్మానము

“పూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయుటకు సత్యాగ్రహమును జరుపవలెననియును అహింసాయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలవారే సత్యాగ్రహమును నడిపించుటకును జరుపుటకునుగూడ నర్హులనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. కాంగ్రెసుసభ్యులగు స్త్రీలలోను పురుషులలోను అహింసాయందు దిట్టి సంపూర్ణ విశ్వాసము కలవారు కొందరును మాన ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి అహింస అనుసరణీయ మని మాత్రమే నమ్మువారు మరికొందరునుగూడ కలరు. కావున సత్యాగ్రహముచున్న గాంధీమహాత్ము డుపపాదించిన తీర్మానమునే కార్యసంఘమువారు రామోదించుచున్నారు. అహింసాయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గల మహాత్ముడును మహాత్ముని యాజ్ఞానువర్తులును సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట శేపుడు నిశ్చయించిన నపుడు వారు నిర్ణయించినరీతిని, పరిమితిని అనుసరించి దానిని సాగించుటకు వారికి కార్యసంఘమువారు సంపూర్ణాధికారము నొసగుచున్నారు. ఏమ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించినదిమొదలు కాంగ్రెసువారు ఇతరులను గూడ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించినవారికి సర్వవిధముల తోడ్పడెద రనియును ఎంతటి ప్రబలమగు నాగ్రహకారణము కలిగినను గూడ అహింస కణముమాత్రమైన భంగమును కలిగింప రనియును అహింసను కాపాడెదరనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.

దేశమునందు సమష్టి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలసిన అవసరముగూడ గలిగినచో నపుడు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమునకు తమ యిష్టానుసారము తోడ్పడుచున్న న్యాయవాదులు మున్నగువారును ప్రభుత్వమువలన లాభములని భావించుచున్నవానిని బడయుచున్న విద్యార్థులు మున్నగువారును గూడ ప్రభుత్వముతో గల సంబంధమును లాభములను వదలుకొని స్వాతంత్ర్యముకొరకు జరుపబడుచున్న తుదినమరమున తాముగూడ ప్రవేశించెదరనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. ఈ సత్యాగ్రహమున నాడు కులుగా నన్నవానిని ప్రభుత్వమువారు బంధించునెడల మిగిలియున్న దేశీయులలో త్యాగమును సేవను చేయుటకు సంసిద్ధులగువారు ముందునిలిచి కాంగ్రెసుసంఘములను కొనసాగింపగల రనియును సర్వశక్తులను వినియోగించి సత్యాగ్రహమును సాగింప గలరనియును కార్యసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.”

15 వ తేదీని జరిగిన కార్యసంఘసభ

సత్యాగ్రహ తీర్మాన మామోదించబడుట

మొన్న 15 వ తేదీ శనివారమునాడు ఉదయమున 9 గంటలకు మరల కార్యసంఘసభ జరిగింది. ఆంధ్రుల కార్యసంఘ సభ్యులను, ప్రత్యేకముగా నాహ్మనింపబడిన దేశభక్త కొందఱును కలకత్తావ్యయ్య, గంగాధరరావు దేశపాండ్య, శ్రీమతి సరోజినీదేవి బాబూ రాజేంద్రప్రసాదు, డాక్టరు చోయిరరాం, డాక్టరు హర్షికరుగార్లు మున్నగు రాష్ట్రీయు నాయకులుగూడ వచ్చిరి. శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు మరల సభ జరిగింది. విషయము లతిరహస్యముగా నుంబడెను. భవిష్యములోని కేవలరీని రాసీయక పోవుటయేగాక ఆవరణలోనికి గూడ నెవ్వరును రావీలులేకుండుటకు మొపలి ఆవరణద్వారము నసుగూడ తాళము వేసిరి.

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటన

15-16 తేదీలలో నామోదించబడిన తీర్మానములు

(ముఖ్యమున సత్యాగ్రహ తీర్మానముపై ప్రకటింపబడిన గాన తక్కినతీర్మానము లీదిగువను వివరింపబడెను.)

సర్వరీయ హాల్స్వి మజరలుహకుగాను

“నిష్కాపల్యమునను, త్యాగమునకును నిర్ణయత్వము నకును విశ్వాత్ము సర్వజనులకును విశ్వసనీయుడైన మోక్షసాహెబుగారి మరణమున కీసభవారు సంతాపమును వెల్లడించుచున్నారు. విశేషములేమల సామరస్యమునకు వీరు సర్వశక్తులను వినియోగించిరి.

(3) భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు

రాష్ట్రీయసంఘములు చెల్లింపవలసిన కప్పము

“భారతదేశమునందు గల రాష్ట్రముల నన్నిటిని స్పృశులు - మొదటి తరగతి - రెండవ తరగతి - మూడవ తరగతి అని నాలుగుతరగతులుగా విభజింపవలెను. స్పృశులు తరగతి రాష్ట్రములు సాగు 1000 రూపాయలను మొదటి తరగతివి 500 ను, రెండవ తరగతివి 250 ను, మూడవ తరగతివి 100 ను, ప్రతి సాలును భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు చెల్లించుచుండవలెను. ఈ క్రిందవివరింపబడినరీతిగా ఆ యా రాష్ట్రములు ఆ యా మొత్తములను చెల్లించుచుండవలెను.

అజ్మీరు	రూ. 100	కజరాతు	రూ. 500
ఆంధ్ర	500	కర్నాటక	250
అసామ	100	కేరళ	100
బీహారు	500	మహారాష్ట్ర	250
బెంగాలు	500	సరిహద్దు	100
బేరారు	100	పంజాబు	250
బర్మా	250	సింధు	250
మధ్య హిందీ	250	ద్రవిడ	500
మధ్య మరాఠీ	100	సంయుక్త	500
ఢిల్లీ	100	ఉత్తర	250
		హంజాయి	1000

(4) శాసనసభల ఎన్నికలకు నిలచుట

కాంగ్రెసువారిలో శాసనసభలకు రాజీనామాలు నియమింపబడును, రాజీనామాలు నిచ్చి మరల ఎన్నికలకు నిలచినవారును నియోజకాధికారము గల కాంగ్రెసు సంఘములలో వేసిలోనైన సభ్యులుగా నుండియున్నచో ఆ సభ్యులకు వెంటనే రాజీనామాలు నియమింపవలెనని కార్యదర్శులు వారికి తెలియజేయవలెను. వారటుల రాజీనామాలు నియమింప స్థాయి సంఘ నిబంధనల ననుసరించి అధ్యక్షుడు వారిపైని చర్య జరుపవలెను.”

(5) వంగరాష్ట్రమున యెన్నికలు

ఈ యెన్నికలనుగూర్చిన వివాదము పరిష్కరింపబడును పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు విచారణ సలిపి ప్రకటించిన తీర్పు నకలును నేనుగ్రహీతము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శియును వ్రాసిన లేఖలను యీ సభవారు పరిశీలించిరి. ఆ రాష్ట్రమున మరల యెన్నికలు జరుగవలెనని నిర్ణయించిరి.

(6) చెరసాలలలో రాజకీయపైదీల యిబ్బందులు

“చెరసాలలలో నుంచబడిన రాజకీయపైదీలకు సరియైన సదుపాయములు చేయబడునని ప్రభుత్వమువారు చేసిన వాగ్దానము ప్రకారము పైదీల కట్టి సదుపాయములును చేయబడుటలేదని తెలియపర్చినందులకు యీ సభవారు చాల చింతించు న్నారు ఇందువలన లాహోరుపైదీలు నిరతనైతమును బూనిరని గూడ తెలియుచున్నది.”

జి. ఐ. పి. రైల్వేపనివాండ్రు సమ్మెకట్టు

ఉద్యోగములకు పూచీ యియ్యవలెను. అన్ని జాతులవారి కిని సమానసౌకర్యములనే కలిగింపవలెను. ఎవరికినిగూడ నష్టమును కలిగింపగూడదు. అని యీ రైల్వేపనివాండ్రు కోరిన కోరికల నన్నిటిని యీ సభవారు రామోదించిరి. ఇవి చాల యుచితములుగానే యుండినను రైల్వేకంపెనీవారు సమ్మతింపక పోవుటచే పనివాండ్రు సమ్మెకట్టవలసినచిన్నందుల కీసభవారు మిక్కిలి చింతించు న్నారు. ఈ విషయమును బాగుగా పరిశీలించి గౌరవప్రదమును సమాధానమును కుదుర్చుట కొకసంఘము నియమింపబడగలదని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు.”

(8) కాంగ్రెసువారివలన ధనమును వసూలుచేయుట

కాంగ్రెసుసభ్యుల ఆదాయమునుబట్టి వారు కాంగ్రెసు కియ్యగలగిన మొత్తమును నిర్ణయించుటకు రాష్ట్రీయసంఘములు తగిననిబంధనలను చేయవలెను. సాగు 300 రూపాయలకుతక్కువ ఆదాయముగల వారివలన నీ మొత్తమును వసూలుచేయ నక్కరలేదు. నియోజకాధికారముగల కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా నున్నవారిలో సాగు 300 రూపాయలకంటె మెచ్చు ఆదాయముగల ప్రతిసభ్యునియొద్దనుండియును యీ మొత్తమును వసూలుచేయవలెను. ఈ రీతిగా నమూనైన మెట్టుమొత్తములో 100కి 10 రూపాయలవంతున తేలికమొత్తములను ప్రతిరాష్ట్రీయసంఘమును భారతసంఘమునకు పంపుచుండవలెను. ఆ రాష్ట్రమునకు నిర్ణీతమైన మొత్తమును దీనిలోనుండి తగ్గించి తక్కిన భాగమునే పంపుచుండవలెను.

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ - స్థాయిసంఘసభలు

“1930 మార్చి నెల 20 వ తేదీన కార్యసంఘసభ 21 వ తేదీని స్థాయిసంఘసభను అహమదాబాదులో జరుపుటకు తగిన యేర్పాటులను చేయవలెను.”

కార్యసంఘసభ ముగియుట

నిన్న 16 వ తేదీని ఉదయము 9 గంటలమొదలు మధ్యాహ్నము డింటిగంటవరకు కార్యసంఘసభ జరిగినది. అంతటితో కార్యక్రమము పూర్తియైనది. మరల 20-2-1930 తేదీని అహమదాబాదులోనే కార్యసంఘసభ జరుగును.

సత్యాగ్రహవిధానము

మొదట ఉప్పుగనులపై దాడిసలుపుట

“ఏదే ప్రదేశములలో ఉప్పు రాసులు వేయబడుచుండునో ఆ యా ప్రదేశములపైనే సత్యాగ్రహ వలంబి డులు మొదట దాడివేడలేదరని తెలియుచున్నది. ఇందువలన ఉప్పురాయ్దామును కంట్రాబ్టుచేసిన సభ్యులకు నష్టము కలుగునేమోయని కొందరు ప్రశ్నించిరి. అందులకు దొరతనమువారి పరిశీలనక్రిందనున్న దివాలపైన మాత్రమే దాడి సలుపబడునని తెలుపబడెను. అట్టి నిర్దానములను కనిపెట్టుటకు నిన్ననే ఆశ్రమమునుండి కొంతమంది ఆయాస్థలములకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

సత్యాగ్రహవలంబియులను చేర్చుట

సత్యాగ్రహ మొనరించుటకు సిద్ధముగానున్నవారి పేరులను నమోదుచేయ నారంభించిరి. మొదటిదశములో పనిచేయుటకు ఆశ్రమవాసులు 30 మంది సంసిద్ధులైరి. వీరిలో మిరాబాయిగారు (స్త్రీడుకనన్) గూడనున్నారు. వీరినందరిని ఆ రెప్పు చేసిన సమ్మెట ఆఖరి భారత తంతుకారక సంఘమువారు క్రమముగా ముందుకువచ్చుచుందురు. దేశమునందు పెక్కుతావులలో అనగా అనుకూలపరిస్థితులేర్పడిన స్థలములలో ఏకకాలమునందే సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడునని తెలియుచున్నది.

హాగ్లికరుగారి వలంబికుదశము

ఎప్పుడుకోరిన నపుడు గొప్పవలంబికుదశమును సమాఖేత పరచెదననియును యొచటికిపంపవలెననిన నటికి వారినిపంపెదననియును హిందూస్తాను సేవ డిగ్ నాయకుడగు హాగ్లికరుగారు వాగ్దానము చేసిరి. సత్యాగ్రహశ్రమమువారు బాగుగా వారి లేరి యుండుటచే దేశమునందే రెండ్రమువారైన వారిసహాయమును కోరినచో వారి నచటికి పంపెదరు.

మీరాబాయిగారి దృఢసంకల్పము

“మీ స్వదేశమును ఆంగ్ల దేశమునుండి భారతదేశమును విడదీయుటకు గాంధీజీ కృతనిశ్చయము యున్నాడు. ఇట్టినిశ్చయముగూడ గాంధీజీకి తోడ్పడుటకే మీరు నిశ్చయించితిరా?” అని సండే క్రానికలు పత్రికాసంపాదకుడు లండను నగరమునుండి స్టేడు కన్యకు తంతివార్తనంపెను. గాంధీజీతోను సత్యముపైనను న్యాయముపైనను ఆధారపడియున్న అతని యుద్యమముతోను నాకుగల సంబంధము యెన్నటికినిగూడ విడిపోవునది గాదు” అని మీరాబాయి మరల తంతివార్త నంపెను.

మహాత్ముని మానవత్వము

నిన్న 16 వ తేదీ సాయంకాలమునందే మహాత్ముడు మానవత్వము ప్రారంభించెను. నేడెవరితోడను మాటలాడడు గాన అసహాయ నాయకులను శిక్షింప నిలిచి పేసెను. దేశభక్త వేంకటప్పయ్య, గంగాధరరావు, రాజేంద్ర ప్రసాదు, పట్టాభిసేతారాయయ్య, సి. రాజగోపాలాచారి, సరోజినీదేవిగారు మున్నగువారందరను మహాత్ముని అజ్ఞానపాఠము నిలిచియున్నారు. మహాత్ముడు శివు 18 వ తేదీ మంగళవారమునాడు వారితో సంభాషించును.

రాజ్యప్రతినిధికి అంత్యలేఖ

నిన్న 16 వ తేదీ రాత్రి మహాత్ముడు సత్యాగ్రహ ప్రకటనలేఖను సిద్ధపరచెను. దానిని నేడు 17 వ తేదీ ఉదయమున మరల సరిహద్దు శివు 18 వ తేదీ యితర నాయకులకు చదివి వినిపించును. ఎట్లుండి 19 వ తేదీ బుధవారమునాడు దానిని రాజ్యప్రతినిధికి పంపించును. 20 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము వెంకటేశుడు ఎంగుయిండియా ప్రకటనలో ఆ లేఖ ప్రకటించబడును.

ఆశ్రమవాసులకు మహాత్ముని ఉపదేశము

సత్యాగ్రహవ్రతము అసిధారావ్రతమే

కొన్ని దినములనుండి కొంచెమైన విరామములేకుండ పనిచేయుచుండుటచే మహాత్ముడు కొంత బడలియుండిననుగూడ 15 వ తేదీ సాయంకాలము యధాకాలమునకే ప్రార్థనాస్థలమునకు వచ్చెను. ఆనాడు మహాత్ముడేవోయొక ముఖ్యవిషయమును తెలుపునను సాసక్తితో చాలకుండి వచ్చియుండిరి. అప్పుడు మహాత్ముడిటుల నుడివెను:

ఇపు డారంభింపబడనున్న సత్యాగ్రహమున పాల్గొనుటకు సంసిద్ధులైన ఆశ్రమవాసుల పట్టికను నేను చూచితిని. ఇది అసిధారావ్రతము వంటిదిగాన మీరు బాగుగా నాలోచించియే నిర్ణయింపగోరెదను. ఈ సత్యాగ్రహమున పాల్గొనవలెనను నిర్బంధ మెవ్వరికిని లేదు. మనఃపూర్వకముగా పాల్గొన గోరు వారు మాత్రమే ముందుకు రాగోరెదను. ఇప్పుడైనను మీరు మానివేయవచ్చును. ఈ సత్యాగ్రహమున పాల్గొనగోరువారు వెక్కుకట్టములకు పాలుగావలసియుండును. ఎంత ప్రబలమగు నాగ్రహకారణము కలిగిననుగూడ వారహింసావ్రతమును వదలగూడదు. క్రియలో మాత్రమే గాక మాటలోనైనను తలపులోనైనను గూడ లేకమైన క్రోధము కలుగగూడదు. దెబ్బలు తినవలసివచ్చినను కారాగృహమునకు పోవలసివచ్చినను తిండిలేక మాడవలసివచ్చినను మరెట్టికష్టము తటస్థించిననుగూడ దౌర్జన్యమునకే డమియ్యగూడదు. భారతదేశమంతయునుగూడ ఆశ్రమవాసులపైననే గొప్ప ఆశను పెట్టుకొనియున్నది. ఆ ఆశను నెరవేర్చవలసిన కాల మిప్పుడు ప్రాప్తించుచున్నది. భగవద్భక్తులగువారు సైతము చాలకష్టములను భవించుచునే యుండిరి. భగవంతుడు వారిభక్తిని చాల కఠినముగానే పరీక్షించుచుండును. విగాఢ ఆశ్రమమును త్యాగజేత్రముగా నొనరింపవలెను. ఇందులకు తగిన శరీరమానసికశక్తులు లేనివారందరను సత్యాగ్రహమునందు గట్టినమ్మకము లేనివారందరు నిపుడే ఆశ్రమమును విడచిపోవుట మంచిది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ ప్రత్యేక సమావేశము

ఈనెల 23-వ తేదీని బెజవాడలో జరుగును

వర్కింగుకమిటీ తీర్మానముగూర్చి యోచించుటకుగాను

సభ్యులయందు సమావేశమయిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ చేసిన తీర్మానములను యోచించుటకుగాను తగినచర్యజతువులును ఈ నెల 23-వ తేదీని 2 గంటలకు బెజవాడనుండు కాంగ్రెసు భవనమునందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జాతీయోపసంఘము సమావేశము కాగలదు.

త్రియత దేశభక్త వేంకటప్పయ్య పంతులుగారును పట్టాభిసేతారాయయ్యగారును సభ్యులనుండి వెంటనే సమావేశము నేర్పాటు చేయువలెనని తంతివార్త నిచ్చినందున సమావేశము నిర్ణయించడమయినది. సమావేశమందు చర్చింపబడు నితర విషయములు గూడ పత్రికామాలమున రెండు మూడు దినములలో తెలుపబడును. సభ్యులకు ప్రత్యేకముగ నోటిసు పంపుటకు ఆవకాశము లేదుగాన ఇదియే నోటిసుగా భావించి యెల్లరు విచ్చేయ బ్రార్థింతులు.

కా. నాగేశ్వరరావు (అధ్యక్షులు). బ. సుబ్రహ్మణ్యం (కార్యదర్శి)

ఒకసారి సత్యాగ్రహము ప్రారంభమైనచో మరల వెనుకంజవేయ వీలులేదు. అప్పుడెవరైన వెనుదీసినచో తమకును ఆశ్రమమునకును భారతదేశమునకంతకునుగూడ గొప్పకళకమును కలిగించివారగుదురు” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

బహిరంగసభ

15 వ తేదీ సాయంకాలమున జరుగుట

15 వ తేదీ సాయంకాలము అహమదాబాదులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభలో ప్రముఖులందరును మాటలాడిరి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

“త్వరలోనే మనము చాల కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చునుగాని మనము స్థైర్యోత్సాహముతోనే వాని నెదుర్కొనవలెను. సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు కార్యసంఘమువారు సిద్ధపరచిరి. ఆ విధానమును మహాత్ముని గాఢ మహాత్ముడు నిర్ధారణ చేయగలడు. సర్వాధికారము నేనాధిపతికే యియ్యబడెను. ఒకవేళ దొరతనమువారు మరల మహాత్ముని బంధించిననుగూడ మనము వెనుదీయగూడదు. మహాత్ముడు నిర్ణయించినవిధానమును కొనసాగించుచునే యుండవలెను.”

డాక్టరు సత్యచాలుగారు

“అహింసాత్మకమున సమరము ప్రారంభమగుచున్నదని శంభుధ్వజ మొనరించుటకే మేమందరమును పవిత్రమున నీ ఆశ్రమమునకు వచ్చియున్నాము. మనము నడుములు కట్టవలసివచ్చును సమయము సలప్రస్తుతమైనది. ప్రతి భారతీయుడును త్యాగమునకు సంసిద్ధుడుకావలెను.”

బాబూ రాజేంద్రప్రసాదుగారు

“సత్యాగ్రహమును నడిపించుటకు సర్వాధికారమును కార్యసంఘమువారు మహాత్మునకొసగిరి. మహాత్ముడును యితర నాయకులును గూడ బంధింపబడినచో మీరే సత్యాగ్రహమును కొనసాగింపవలసి యుండును. ఏ నేనానియును విధానమును నిర్ణయింపజాలడు. ఏలనగా సిద్ధిగృహమునబట్టి అతిథి వానిని మార్చుచుండవలసియున్నది. యెవరు నేనాధితిగా నుండిననుగూడ పూర్ణ స్వరాజ్యము లభించువరకును సమరమును విరమింపగూడదు.”

సర్దారు శార్దూలగారు

“అహమదాబాదులో కాంగ్రెసుమహాసభలో నామోదింపబడిన పూర్ణ స్వరాజ్యతీర్మానము కేవలము వాక్పటా లోపము కాదు. భారతదేశము మన జన్మభూమి గాన ద్రిటిభూమి విడలిపోవనియున్నది. వారి ఫీరంగిగుండ్లు తగిలిపోవలెనేగాని మన వక్షస్థలములు తగిలిపోగూడదు.”

డాక్టరు పట్టాభి సేతారాయయ్యగారు

“నిరాయుధులను ప్రజలకు సాత్వికనిరోధ మొక్కటియే ఆధారము. దేశమునందు స్త్రీరాష్ట్రులుగల వితనాదులు, బిల్లుల యజమానులు మున్నగువారితో మన మాలోచింపవలయుననిలేదు. భారతదేశమునందు మనదికాని ప్రదేశమొక్క ఆడుగైన నెవరులేదు. మన సాత్వును రక్షించుటకు మన ప్రాణములనర్పించెదము. ఉప్పుపన్ను మిక్కిలి దారుణమైనదిగాన మొదట దానినిగూర్చియే సత్యాగ్రహము ఉపపడును. ఆరీతిగానే సత్యాగ్రహ సముద్రమున మనము ధుముకవలసియున్నది.”

డాక్టరు చోయితరాంగారు

రణదుండుభులు మోగినది. “వాతోవా ప్రాప్యనేస్వర్గం జితోవాప్రాప్య నేమహిం” అని సింహవాద మొనరించుచు యువకులు రణరంగమున కురకవలెను.

దేశభక్త వేంకటప్పయ్యగారు

“1857 లో మొదట స్వరాజ్యసమరము జరిగినది గాని అప్పుడు విజయము కలుగలేదు. ఏలనగా అప్పుడు సరియైనకట్టు బాటు లేకపోయినది. ఇప్పుడు జరుగనున్నది రెండవ యుద్ధము. ఆయుధవిధానము హింసాత్మకము. ఈయుద్ధవిధానము అహింసాత్మకము. ఈ రెండును పరస్పరవిరుద్ధములు. మన మిప్పుడు ప్రపంచమున కంతకును మార్గదర్శిమగుచున్నాము.

పండిత జనమాలిలుగారు

మన దేశదత్తంలో యీరోజు గొప్ప పర్యవసము కాలక్రమమున అహమదాబాదు నగరము విఖ్యాత నగరముగా భావింపబడగలదు. మన మటులచేయగల మని లోకమునకు వెల్లడించుట కిప్పుడు మనకు గొప్ప అవకాశము లభించినది.”

సర్దారు వల్లభాయి పటేలుగారు

పూర్ణ రాష్ట్రములన భారతదేశము ఘనతమములకు కార్యముల నడపించున్నది. అది యెట్టివో క్రమముగా నేను మీ కరిగించెను. వానిని మీరు నెరవేర్చి కృత్యములు కావలెను.

కర్నాటక రాష్ట్రమువారికి నాయకుల హెచ్చరిక

“అహమదాబాదులో కార్యసంఘసభవారు సత్యాగ్రహ తీర్మానము నామోదింపబడె దీనినిగూర్చి ఆలోచించుటకు యీ నెల 23 వ తేదీని బల్సారిలో రాష్ట్రీయసభ జరుగగలదు. ఆ సభకు సభ్యులందరును ముఖ్యముగా రావలెను” అని గంగాధరరావు హాదీకరుగారు ప్రకటించిరి.

సభ్యులు వెడలుట

మహాత్ముని అజ్ఞానపాఠము ఆగియున్నవారు తప్ప తక్కినవారందరును నిన్ననే వెళ్లిరి. మోతీలాలు జవహరలాలు, డాక్టరు సయ్యదు మహమదుగారు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

ఇండిపెండెన్స్ లీగు

కాంగ్రెసువారే పూర్తిస్వరాజ్యమును ప్రకటించినందున యిండిపెండెన్స్ లీగు ప్రత్యేకముగా నుండవలెనాయని జవహరలాలుగారి నడుగగా గాంధీ మహాత్ముడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపబోవుచున్నాడుగాన యిండిపెండెన్స్ లీగువంటి యువకసంఘములు చాల సహాయము చేయవలసియుండును గాన ప్రస్తుతము వానినిరద్దుచేయగూడదని జవహరలాలుగారుచుడిచిరి.

* * * *

అమెరికావారి సానుభూతి

సుప్రసిద్ధనాయకుల ప్రకటన

భారతదేశయులు అహింసనే ఆధారముగా చేసికొని పనిచేయుచున్నారని గాన బ్రిటన్ దేశమువారు గూడ దౌర్జన్యమును పరిత్యజింపవలెను. పూర్ణ స్వరాజ్యముకొరకు భారతీయులు ప్రయత్నించుచున్నారని గాన అమెరికావారు వారికి సహాయము చేయవలెను” అని కోరుచు ప్రాఫెసరు డ్యూయీ, రిచర్డు హోమ్స్, డాక్టరు సెంటర్లండు, రోజుబాల్డ్విన్సుగార్లు మున్నగు వారు 12 మంది ప్రముఖులు ప్రకటనచేసినని నూయార్కునుండి భారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షునకు తంతివార్త వచ్చినది.

రంగూను చిఫ్ జడ్జి మరణము

రంగూను, ఫిబ్రవరి 16. — సర్ కెర్లవల్లిగారు, రంగూను హైకోర్టు చిఫ్ జడ్జి లిక్విరాల్ జారఖో ప్రియంకు చనిపోయిరి. వారిచింత్యక్రియలను చిరస్మరణమునకు వుద్దేశములు పచ్చిరి. బ్యాగవత్తురుగారు, మంత్రులు, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు విరామము జెల్లుచు గౌరవప్రకటన గావించిరి.

అహమ్మదాబాదు

నిర్ణయము

సంబంధిత ఆశ్రమమున గూడిన కాంగ్రెసు కార్య నిర్వాహకసంఘమువారు ఈ క్రింది నిర్ణయము గావించిరి.

“పూర్వస్వరాజ్యమును బడయుటకు అహింసా ధర్మమునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలవారే శాంతి సహిత శాసనోల్లంఘమును ప్రారంభించవలె నని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. కాని, కాంగ్రెసు సంస్థయందు అట్టివారే గాక ప్రస్తుతస్థితిలో అహింస నవలంబించుటయే తాత్కాలికముగ లాభకరమని నమ్మువారు గూడ జేరియున్నందున, గాంధీమహాత్ముని సూచనను ఈ సంఘమువారు ఆమోదించి, వారును వారితో గలసి పాటుబడుచు అహింసను విధ్యుక్తధర్మమని విశ్వసించువారును శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనమును వారి యిష్టము వచ్చినప్పుడు వారు చేయదలచినవిధమున వారు నిర్ణయించెడి పరిమితిలోని నిర్వహించుటకు అధికార మిచ్చుచున్నారు. ఈ సంరంభము కొనసాగుచున్న సమయమున, కాంగ్రెసు సభ్యులందరును తదితరులును, సత్యాగ్రహవలంబులకు సర్వవిధముల తోడ్పడి, ఎట్టి కోపకారణముల మధ్య నయినను సంపూర్ణముగ పూర్వస్వరాహిత్యమును అవలంబించి దాని కెట్టిభంగము కలుగకుండ కాపాడెదరని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. సమష్టి శాసనోల్లంఘనము జరుగునెడల, నింతవరకు ప్రభుత్వముతో ఏ చిక్కిన హతాశము నలుపుచున్న వారు, అనగ న్యాయ వాదులును, ప్రభుత్వము ద్వారా లాభము బొందుచున్నవారు, అనగ విద్యార్థులును సహకారమును మాని, దానివలన గలుగు లాభములను విడనాడి, స్వాతంత్ర్యమునకై జరుగు సంరంభమునందు పాల్గొనెదరని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. నాయకులు అరెస్టు చేయబడి, కారాగృహమునందు బంధించబడినపుడు, నెరుకనుండి త్యాగబుద్ధియు నేవాసక్తియు గలిగిన వారు కాంగ్రెసు సంస్థలను నిర్వహించుచు, కాంగ్రెసు ఉద్యమమును శక్తివంతము లేకుండ సాగించెదరని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.”

పై తీర్మానము కాంగ్రెసు చరిత్రయందు అత్యంతముఖ్యమయినది. లాహోరు కాంగ్రెసు గావించిన నిర్ణయము పట్టిబెడరింపు గాదనియు, దేశ స్వేచ్ఛను బడయుటకు కాంగ్రెసును స్థకృతస్వేచ్ఛయు రాలై యున్నదనియు, దీనినిబట్టి ప్రపంచము

గ్రహించగలదు. కాంగ్రెసు సంఘము గాంధీ మహాత్మునికి పూర్ణాధికార మేల బనగవలయునని, అడుగవచ్చును. కారణము విదితమే. ప్రపంచమునకు దౌర్జన్య రహిత సందేశము నొసగినది, గాంధీ మహాత్ముడు. దీనికి హిందూదేశమునందు విజయము గలుగుచో, లోకకళ్యాణము చేకూరునని, మహాత్ముడు గాఢముగ విశ్వసించుచున్నాడు. దౌర్జన్యము నుండి విముక్తి గాంచవలయునని నాగరికప్రపంచము గోరుచున్నది. యుద్ధములను బహిష్కరింపవలయుననియు, ఆయుధములను విసర్జింపవలయుననియు, మధ్యవర్తుల నిర్ణయములకు కట్టుబడి జాతుల మధ్య నుదయించెడి తగాదాలను పరిష్కరించుకొనవలెననియు, నూహలు వ్యాపించి యున్నవి. కాని దౌర్జన్య రాహిత్యమును విధ్యుక్తధర్మముగ భావించిన గాని, యిట్టి సొకల్ప మిడచదు. తాత్కాలిక లాభముల గోరి అహింస నవలంబించు వారివలన, విశేష ప్రయోజనము గలుగదు. హిందూదేశము అహింసా సాధనచే స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచగలుగుచో, తన సందేశమును లోకమునకు దంతటను వ్యాపింపజేయవీలగునని, గాంధీమహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. ఆ కారణము చేతనే, అన్యదేశములనుండి ఎన్ని ఆహ్వానములు వచ్చినను, మహాత్ముడు వాని నంగీకరింపలేదు. తాను విజయము గాంచకుండ, శుష్క బోధనల గావించుటకు మహాత్ముడు సమ్మతించడమైనది.

మహాత్ముడు తన సందేశమును స్వయముగ నాచరణలోనికి తెచ్చుటకు సమయమాసన్నమయినది. హిందూదేశ స్వేచ్ఛ అన్యమార్గముల ద్వారా లభింపదని తేటతెల్లమయినది. శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనము వెనుక విఫలమయ్యెను. దౌర్జన్యము వెంటనే ప్రాప్తించెను. మరల సట్టిసందర్భములు తటస్థింపకుండుటకు, మహాత్ముడు నివారణోపాయములను ఏర్పాటుజేసెను. అహింసను మతధర్మముగ భావించువారే, శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించి, ఇతరులకు మార్గము జూపుట మేలని మహాత్మునకు దోచెను. కాంగ్రెసు అహింస నామోదించుచున్నను, అహింస నెట్టి పరిస్థితులలో నయినను నవలంబించితిరవలయునని నమ్మువారు గలరు. హిందూదేశము నిస్సహాయస్థితిలో నున్నందున, అహింస నవలంబించుట ప్రస్తుతస్థితిలో లాభకరమని నమ్మువారును గలరు. తాత్కాలిక లాభాపేక్షాపరులు గొందరును, శాశ్వతపరిత్రాధర్మముగ భావించువారు మరికొందరును గలరు. కడపటివారు దౌర్జన్యరహిత సంరంభమును నిర్వహించుచో, ఎట్టి కోపకారణములు తటస్థించినను, అహింసను విడనాడరని యాశీగ నమ్ముట కవకాశము గలదు. ఇట్టివారితో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుచో, జయము తప్పక గలుగునని నమ్మవచ్చును. అందుచే కాంగ్రెసు సంఘమువారు మహాత్మునికిని వారి అనుచరులకును ఈ కార్యక్రమమును ఒప్పించిరి.

ఇతర కాంగ్రెసు సభ్యులు, కాంగ్రెసు సంస్థలను నిర్వహించుచు, శాంతిని కాపాడుచు, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుచు, సత్యాగ్రహవలంబులకు తోడ్పడగలరు. తమ రాబడిలో కొంతభాగమును వీరు కాంగ్రెసు సంస్థల కిచ్చి, సత్యాగ్రహమునకు చేయూత

నొసగుట యవసరము. ఇందువలన, నాయకులు నిర్బంధించబడినను, తదితరులు కాంగ్రెసు పనులను నిర్విఘ్నముగ కొనసాగింపవీలుండును. కాంగ్రెసు నాయకులు అహమ్మదాబాదు నగరలో గావించిన ఎచ్చరికలు ప్రజలకర్తవ్యమును తేలవరచెను. గాంధీ మహాత్ముడు నిర్బంధించబడినప్పటికీ, నిరుత్సాహము జెందక, ప్రతివారును తమ ధర్మమును నెరవేర్చవలెనని రాజగోపాలచాక్ర్యులుగారు నుడివీరి. ప్రతి భారతీయుడును త్యాగ సంసిద్ధత జూపవలెనని, సత్యపాలుగారును, మహాత్ము డెటుల ఆదేశించిన నటుల నడువవలెననియు, వారినిర్బంధమునకు పిమ్మట ఇతరులు వారియజ్ఞుల ననుసరించి యుద్యమమును కొనసాగింపవలెననియు, రాజేంద్ర ప్రసాదుగారును, అధికారులెట్టినిర్బంధములకు బూనినను, దేశము వెనుకంజవేయక స్వేచ్ఛ బడసితిరనని, సర్దులో సింగుగారును, శాంతిసహిత శాసనోల్లంఘనమే భారతదేశమునకు శరణ్యమని డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారును, చనిపోయిన స్వర్గము, బ్రతికియున్న స్వాతంత్ర్యమును లభించునని డాక్టరు చైల్డ్ రాముగారును, ప్రపంచమునకు ఉత్కృష్ట మార్గమును భారతదేశము గనుబజచి, అపూర్వ సాధనము నవలంబించుచున్నదని, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారును, దేశ చరిత్రమునందు కాంగ్రెసుసంఘ నిర్ణయదినము నుదినమని పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారును, ఘూర్జర దేశము హిందూదేశము క్రింది సాధించునను విశ్వాసము నిపుడు సార్థకపరుపవలయునని, సర్దారు వల్లభాయి పటేలుగారును, ఎచ్చరించిరి.

వల్లభాయి పటేలు మున్నగు అనుచరులుగల గాంధీమహాత్ముని విజయము గూర్చి సందేహింపనవసరముండదు. బార్డోలీలో నిదివరకే పటేలుగారు దౌర్జన్యరహిత సంరంభమునందు విజయము గాంచి ప్రపంచము నాశ్చర్యనిమగ్నము గావించిరి. మహాత్ముని యాదేశముల కేమాత్రము భంగము కలిగింపకుండ, వీరు బార్డోలీ యుద్యమమును నిర్వహించిరి. ఇట్టివారు దేశస్వాతంత్ర్యోద్యమమును జయప్రదముగ నిర్వహించుట కెట్టి యాటంక ముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు నేడు మహానవతము దాల్చును. కేడటిదినము దేశభక్త వెంకటప్పయ్యప్రభృతులతో, వీరు భావికార్యవిధానము గూర్చి యోచించెదరని తెలియుచున్నది. మహాత్ము డేమార్గము నవలంబించినను, బహిరంగముగనే అనుసరించును. కృత్రిమ రహస్యపద్ధతులతో వారికి బనిలేదు. తాము సత్యాగ్రహము నవలంబింప సలకల్పించితిమని, మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి కేడటి సాయంకాలము అంత్య సందేశము బుచ్చును. పిమ్మట తన కార్యక్రమము నారంభింపగలడు. కృతనిశ్చయుడయిన గాంధీమహాత్ముడు ఆశ్రమవాసులకు గావించిన ఎచ్చరిక అమూల్యమయినది. ఇట్టి సంరంభములో ప్రవేశింపక ముందు బాగుగ నాలోచించియే దిగవలయుననియు, కష్టముల చూలగలవనియు, నిష్పక్షయినను ధైర్యము లేనివారు మానుకొనుచో మానుకొనవచ్చుననియు, ఒక్కసారి దీనియందు ప్రవేశించినపిమ్మట, ఎట్టి అసహనపద్ధతులమధ్య నయినను ఆగ్రహము చెంద గూడదనియు, మనోవాక్పాదకర్మలయందు అహింసను విడనాడగూడదనియు, దెబ్బలు తినవలసివచ్చినను, కారాగృహములకు బోవలసివచ్చినను,

నను తిండిలేక మాడవలసి వచ్చినను, దౌర్జన్య రహితముగ మెలగవలయు ననియు, దేశమంతయు సబర్కశీ ఆశ్రమమువై తన దృష్టిని నిలిపియున్న దనియు, దేశమోక్షము నీయాశ్రమము సాధించునని ఎదురుజూచుచున్నదనియు, భగవద్భక్తు లెప్పుడును కష్టములనే అనుభవించి రనియు, ఆశ్రమమును త్యాగభూమిగ మార్చ నవసరము గలదనియు, పోరాటమునం దొక్కమారు ప్రవేశించిన పిమ్మట, వెనుకడుగువైచుచో, అట్టివారు తమకును దేశ గౌరవమునకును గూడ అవమానము దెచ్చినవారయ్యెదరనియు, మహాత్ముడు గావించిన పవిత్రమగు ఎచ్చరికను మరచుటకు వీలు లేదు.

శ్రీరాముడు అరణ్యములకు జనుటకు ముందర, నీతాదేవికి వనవాసక్షేత్రముల గూర్చి చెప్పిన అమోఘవాక్యములను, మహాత్ముని ఎచ్చరిక జ్ఞప్తికి దెచ్చుచున్నది. ఇదివరకే మహాత్ముని సంకల్పము నాగరికప్రపంచమును సంచలించ జేసినది. అమెరికా ప్రముఖులగు ప్రొఫెసరు డ్యూయీ, హోమ్స్, డాక్టరు సకాడర్ లాండు, రోజరు బాల్టువీను, హెయిన్సు మున్నగు విశాల హృదయులు, హైందవ స్వాతంత్ర్యోద్యమము అహింస నాథారము జేసికొనుటచే, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు బలప్రయోగమునకు బూనక, దౌర్జన్యమును బాత్తుగ విడనాడవలయు నని కోరి యుండిరి. అహింసను, దౌర్జన్య మెన్నటికిని ఆణచి వేయ జాలదు. మీదుమిక్కిలి దానిని మరింత బల పరచుట నిశ్చయము. అందుచే హిందూదేశము అహింసను విడనాడనియెడల, విజయము తప్పక చేకూరునని విశ్వసింపవచ్చును. బిర్లాగారు సంయుక్త వాణిజ్య సంఘసభలో ముచ్చటించుచు, వర్తకులు గూడ భారతీయుల మని గ్రహింప వలయు ననియు, ప్రతివర్తకుడును దేశస్వేచ్ఛకై పాటుబడుచున్న వారు వారికి తోడ్పడవలయు ననియు, స్వరాజ్యమువలన అందరకును శుభమే కలుగుననియు, దేశముకొరకై త్యాగము సలిపి నిర్బంధముల ననుభవింపజాలనివారుగూడ, దేశసేవకులకు సాధ్య మగునంతవరకు తోడ్పడవలయు ననియు, హితబోధ గావించిరి. అందుచే, దేశముకొరకై ఆత్మార్పణము గావించుచున్నవారితోబాటు ఇతరులు ఆత్మార్పణము గావింపజాలక బోయినను, బిర్లాగారు చెలిపినటుల వారి మార్గమున కడ్డము రాకుండ సాధ్య మగునంతవరకు తోడ్పడుట కెట్టి యాటంక ముండదు. ఈ సమయమున వీరు వారనుభేదము లేక ఎల్లరును దేశవిముక్తికై చేతనయినసహాయము జేయుట కెట్టి యాటంక ముండజాలదు. దేశమాత ఎల్లర సేవను కోరు చున్నది. మహాత్ముడు సారథియై, స్వాతంత్ర్య రథమును నడపుచుండ, వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడువా రెల్లరును ధన్యులు. కాంగ్రెసుసంఘములు సభ్యుల సభికముగ జేర్చియు, నూతనసంఘములను నెలకొల్పియు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించియు, అహింసావాతావరణమును కాపాడియు, దేశమునకు సందిగ్ధ సమయమున ఎంతైన సేవజేయగలవు. మహాత్ముని మహత్సంకల్పమునకు తోడ్పడగలవు. ఆశ్రమవాసురాలగు మీరాబాయి అను సామాంతరముగల స్త్రీడు కన్య గూడ దౌర్జన్య రహిత సంరంభములో పాల్గొని మహా

త్మునకు తోడ్పడ నిశ్చయించెను. హరిద్ కారు ప్రభుత్వము తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. మహాత్ముడు పూర్ణ స్వరాజ్యము నామోదించి యుండుటచే, వారితో సంబంధమును విడనాడవలయు నని స్త్రీడు కన్యగారిని గోరినవారు గలరు. సకాడర్ కానికలు పత్రికాధిపతికి ప్రత్యక్షర మొసగుచు, స్త్రీడుకన్య యిటుల చెప్పెను:

“గాంధీ మహాత్మునితోను, సత్యన్యాయబద్ధ మయిన యుద్యమముతోను నాకు గల సంబంధము అవిచ్ఛిన్న మయినది.”

సత్యాగ్రహశ్రమము గాంధీమహాత్ముని ఆమూల్య సిద్ధాంతమును ఆచరణలోనికి దేనున్నది. ఇంతకు పూర్వము ఆశ్రమము నిర్వహించిన కార్యము లన్నిటికన్న, నిది మహత్తరమయినది. యావద్భారతదేశము నుద్ధరించుటకు ఆశ్రమము పూనుకొని నది, తద్వారా లోకకళ్యాణమును చేకూర్చునున్నది. మహాత్మునికి విజయము గలుగుగాక!

రూపాయి మారకము

రూపాయి మారకమును పిల్లలగు ఆరుపెన్నీలకు మార్చుటవలన, బాంబాయి విల్లులకు తీరని నష్టము వాటిల్లే ననియు, వాణిజ్యపరిశ్రమ లడుగంటె ననియు, అనుభవనీయులు తరుచుగ చాటుచునే యున్నారు. కాని ప్రభుత్వము దీనిని మార్చుటకు పూనుకొనలేదు. సంయుక్త వాణిజ్య సంఘసభలో ఈ ప్రశ్న రాగ, ఇండియా ప్రభుత్వార్థికసభ్యులగు షుప్తగుారు ముచ్చటించుచు, రూపాయి మారకపు రేటును మార్చుటకు వీలులేదనియు, అందుకై పురికొల్పుచున్నవారు దేశమునకు తీరనిహాని గలిగించుచున్నారనియు, దేశపుటార్థికస్థితిగూర్చి భీతి కవకాశము లేదనియు, ఆర్థికస్థితిని విచారించుటకై కమిషను నేర్పరచుటకు తమ కభ్యంతరము లేకబోయినను, మారకపు రేటును మార్చుటమాత్రము అసంభవమనియు, గర్జించిరి. ఆర్థిక విచారణ సంఘము రూపాయి మారకము హానికరమని నిర్ణయించిననుగూడ దానిని మార్చ వీలులేదనుట జూడ, ఆర్థికసభ్యుడు ప్రతిష్ఠ నేతిరున నయినను కాపాడుటకు బూనుచున్నాడని గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములలో దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడుట వివేకము గాదా? హిందూదేశపు హక్కులను ప్రభుత్వము వారి సమయమున సఫలపరుచుచో, భావిస్థితి మిగుల విషమ మగునని, మోడిగారు గూడ మందలించిరి. ఢిల్లీలో గూడిన సంయుక్తవాణిజ్యసంఘము నిజస్థితిని వ్యక్తపరచుట సమంజసముగ నున్నది.

రాజప్రతినిధిగారి స్రసంగము

రాజప్రతినిధిగారి ప్రతిపాదనమును నిరసించిన నారు గూడ, వారి కడపటిప్రసంగమును జ్ఞాపించుచున్నారు. ఈ వార మందిన లండను పైకుసృత్రిక గమ్యస్థానము మాత్రమే సూచింపబడెను గాని, తత్క్షణ అధినివేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధి సూచించబడ లేదను వాక్యములను మిగుల జ్ఞాపించుచున్నది.

ఇంకను తృప్తిచెందనివారు కొందరు లేకపోలేదు. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థాన మని చెప్పట గూడ దోసమే యని, క్రాడక్కు, బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ మున్నగువారు వాదించుచున్నారు. గమ్యస్థానమునకును ప్రయాణమునకును భారతీయులు భేగము గ్రహింపజాల రనియు, లేనిపోని యాశలను పురికొల్పుట పాడిగాదనియు, క్రాడక్కుగారు చెలుపుట, హిందూదేశమునకు మేలేయగును. భారతీయులకు తత్క్షణ స్వరాజ్యము గావలయు గాని, తక్కుంగల వరములతో బనిలేదని వెల్లడిచేయ వీలగును.

మల్లయ్యశాస్త్రిగారికార్యదీక్ష

సాంఘిక సంస్కరణముల నామోదించు పండితులగుదురు. వీని నాచరణలోకి దెచ్చు వారింకను ఆరుదుగ నుందురు. పల్లాకిమిడి కళాశాలపండితులగు కావ్యతీర్థ బంకుమల్లి మలయ్య శాస్త్రిగారు సాంఘిక సంస్కరణములకు శాస్త్ర ప్రమాణముల నాధారముగ జూపుచు, ఆందోళన గావించియుండిరి. వీరి పుడు తమ బాల వితంతు కుమార్తెను, శతావధాని వేడుల సత్య నారాయణశాస్త్రిగారి కిచ్చి ఉద్యాహమును జరిపి రని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. పండిత ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరులవలె, వీరును సంఘసంస్కరణవిషయములందు కార్యదీక్ష బూని మార్గ దర్శకులయిరి. సంస్కర్త లెల్లరును మల్లయ్యశాస్త్రిగారి నభినందింపక మానరు.

ఇంగ్లండు : మద్యపానము

మద్యపాన విచారణ సంఘమువారి యెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు, వైద్యోద్యోగి యగు సర్ బార్ని న్యూమనుగారు, బ్రిటీషు ప్రజల ఆరోగ్యమునకును త్రాగుడుకును గల సంబంధమును చక్కగ నిరూపించిరి. పూర్వమునకన్న బ్రిటీషు ప్రజలలో నిపుడు త్రాగుడు తగ్గుటచే వారు ఎక్కువ ఆరోగ్యవంతులుగ నున్నారనియు, మరణముల సంఖ్య త్రాగుడువలన వెనుక ఎచ్చెననియు, త్రాగుడు తగ్గిన పిమ్మట నది గూడ తగ్గెననియు, త్రాగుడు దీయ, ఊపిరితిత్తులవ్యాధి, మున్నగు వ్యాధులను తెచ్చిపెట్టు ననియు చెలిపిరి. త్రాగుడు తగ్గుచో ప్రజల ఆరోగ్యము ఎచ్చునని బ్రిటీషు వైద్యోద్యోగి తెలిపియుండుటచే, మద్యపానమును నిషేధింపవలసినయవసర మెంత గలదో యూహింపవచ్చును.

చైయిను : నిరంకుశాధికారము

ఢిల్లీవెరాగారు వెడలిపోవుటతో, స్పెయినునందు నిరంకుశవిధానము తగ్గెను. నేటి వార్తాప్రకారము, ఢిల్లీవెరాగారిచే నియమింపబడి వారిచే ఆడింపబడున్న పార్లమెంటు సభను, స్పెయిను రాజగరిష్టపరచిరనియు, మ్యునిసిపలు ప్రొవిన్షియల్ కౌలులు పునరుద్ధరింపబడెననియు, తెలియుచున్న నిరంకుశాధికార మింతటితో సంతరించుకొని స్పెయిను దేశమున కుపశాంతి గలుగును.

బాల్టువీనుగారి విజృంభణము

లేబరు పక్షముపైకి బాల్టువీనుగారు పూ విజృంభించుట జూడ, రాజోపు ఎన్నికకు వీర సిద్ధు లగుచున్నారని నమ్మవచ్చును. లేబరు ప్ర

ము పరిపాలించునంతవరకు నిరుద్యోగము తొలగ
దనియు, తొలగి పోయిన మేటనే నిరుద్యోగము
అంతరించు ననియు, బాటువినుగారు చెప్పట కేవల
మతిశయోక్తి మొదలు, కన్న చెప్పట లిబగలు
పక్షములు పరస్పరనిరసమును ప్రారంభించె నని
గ్రహించవచ్చును.

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

స్పాడునుగారి ప్రకటనము

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 15:—బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శ
నము జయప్రదముగ సాగుటలు జేయవలెనని వర్తకవాణిజ్య
సంఘములవారికిని పురపాలక స్థానిక సంఘములకును స్పాడును
గారు విజ్ఞప్తిచేసిరి.

స్వేయిను రాజకీయములు

డివెలరా చేతికీలుబొమ్మయగు పార్లమెంటు

నెత్తివేయుట

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 16:—రాజు జాతీయమహాసభను రద్దు
జేసెను. ఇది డివెలరా చేతి కీలుబొమ్మవలె నుండెను. పుర
పాలక సంఘములను రాష్ట్రీయ సంఘములను మరల ఉద్ధరింప
జేసిరి.

'ప్రజారోగ్యము చాల యభివృద్ధి బొందినది'

జార్జి న్యూమెనుగారి సాక్ష్యము

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్ర 15:—మద్యపాన విచారణ రాయలు
విచారణ సంఘము యెదుట సాక్ష్యమునిచ్చుచు ప్రజలలో చాల
వరకు ఆరోగ్యము అభివృద్ధి గాంచుచున్నదనియు మంచినీరు
ములు అలాడుచున్నవనియు సర్ జార్జి న్యూమెనుగారు చెలిపిరి.
ఆంగ్లేయులు పూర్వమునలే బడలు తెలియకుండ తిరుగులేదు.
అకాలమృత్యునాతం బడుటలేదు. కొంచెము తక్కువగానే
త్రాగుచున్నారు. పూర్వముకంటె ఆరోగ్యవంతులగు నున్నా
రనిరి. ఆల్కహోలును త్రాగుటచే త్వరలో రోగములకు లోబడి
చనిపోవుచుండెడివారనియు గత 20 సంవత్సరములకుండి
విస్తారముగ చనిపోకుటకు కాంక్షము ఇదే అనియు చెలిపిరి.

ఆర్థరు హెండర్సనుగారి ప్రత్యుత్తరము

ప్రవాద పత్రిక

(రూటరు)

మాస్కో, ఫిబ్రవరి 16:—కామస్కస్కలో 18 తేదీని
రషియాలో మతవిషయమై హెండర్సనుగారి ప్రత్యుత్తరమును
జూడ ఆయన కన్వెన్షన్లకు లొంగిపోయినట్లును సోవియటు
లకు ప్రతికూలముగ నున్నట్లును ఆగ్రహించుచున్నది. మతగురువుల
ప్రసంగములు సోవియటు రషియాలో వైతిక రీత్యా జోక్య
మును కలుగజేసిరాదు కుద్రవైతమునవనియు రాజకీయ ఉద్దే
శము లన్నియు సోవియటు దేశవిషయములో ప్రవేశము
కలుగజేసికొన నెంచునో అట్టి ప్రత్యుత్తరములను అధిపాత
శ్రమనకు ప్రోత్సహింపబడు కనుకీయ మని ప్రవాదపత్రిక
వాకొనుచున్నది.

నాకాదళ నిర్ణయసభ

ఫ్రెంచి ప్రకటనము

పత్రికావాఖ్య

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్రవరి 15:—ఫ్రెంచి సూచనలవలన అమెరి
కాకు బ్రిటను చిక్కులున్న పన్నుమాట నిజమేయని పత్రిక లను
చున్నవి. ఈ సంగతిని ఫ్రెంచి ప్రతినిధులకు తెలియకుండ
చాచలే దనుచున్నారు. రాంకే మన్డోనాట్టు స్పెంసర్ గారును
ఫ్రెంచి ప్రతినిధులకు చెలిపియే యుండురు. అయితే అంతయు
జయప్రదముగ జరుగుననే అనుకొనుచున్నారు. మార్చి 10 తేదీని
ఒడంబడిక సంతకమగుననియు అంతటితో సభ పూర్తియగునని
యు టాగూ గారనుచున్నారు. ఇది నిజమగునని కొందరును
న్నారు. ఫ్రెంచి ప్రకటనమువలన గలిగిన భిన్న అపొహమును
లేకుండజేసిరి. ఫ్రాంకు, గ్రేటుబ్రిటను, అమెరికాకు యుద్ధము స్వ
ప్నావధాని ఫ్రెంచి ప్రకటనము చెల్లుచున్నది. ఈ సందర్భ
మున జపాను ఇటలీ విషయము నెత్తుకొనలేదు. అప్పటికి అమె
రికా బ్రిటిషువారి సంఖ్యలు, సూచనలు అందుటచేతను ఇటలీ
జపాను లేకుట లేకపోవుటచేతను వీటిపేర్లను జపాను ఇటలీ
సూచించుచున్నారు.

నాకాదళ నిర్ణయసభ

(వైర్లెస్)

గుగ్గి, ఫిబ్ర 16:—ఆయాప్రభుత్వములవారు నాకాదళ
ములను తగ్గించవలెనని యడుగుట న్యాయము. అందులకు ఒడం
బడిక గురువలెను. జలాంతర్గాములను రద్దుజేయుట కపుడే రిచ్చిం
ఇపుడు బ్రిటనుతోపాటు ఇతరులగుడ ఈవిషయమై ఏకీభ
వించుచున్నారు. నెదర్లాండులను గూడ తగ్గించుటయు పూర్తిగ
రద్దుజేయుటయుగూడ జరుగవచ్చునని హెండర్సను గారనిరి.

కెన్వర్టీగారు

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 15:—కరాచీనుండి విమానములో
పోవుచు కాంతారానుండి పాల్లుపురపాలకసంఘాధ్యక్షునకు తన
విమానము దక్షిణ పలస్తైయనులో పాడైవనియు సముద్రము
మీద పయనము జేయుచుంటినియు కెన్వర్టీగారు తంతి
నిచ్చిరి.

కనడాసెనెయి

శ్రీ సభ్యత్వము

(రూటరు)

అట్టావా, ఫిబ్రవరి 15:—పూర్వము ఫెడరలు కామస్క
సభలో సభ్యుడు గానున్న నార్మల్స్కొగారి భార్యను నెనెటు
సభ్యురాలుగ నియమించుచున్నారు. అమె దీని సంగీకరించి
నచో ప్రధమ నెనెటు సభ్యురాలు ఈమెయే.

ఏథెన్సులో భూకంపము

10 గ్రామములు నాశన మగుట

(రూటరు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 16:—సామిష్య ప్రాచ్యదేశమున
కుక్రవారము రాత్రి క్రిటులో భూకంపముచే 10 గ్రామములు
నాశనమైనవని ఏథెన్సువార్తలు చెబుచున్నవి. ప్రజలు భయ
కంపితులై ఊరిబయటనే బసచేసిరి.

జలాంతర్గాముల కను ఖర్చును ఇతర ప్రయోజనకరమగు
పనులకు వినియోగించ వలెననియు లేక ప్రజలకే కెందునటుల
జేయవలెననియు అబ్దుర్ రహ్మన్ పత్రికా విలేఖరి చెబుచున్నాడు.
జలాంతర్గాములు రద్దుగుటచే అందరకును లాభమేయనిరి.

సముద్రములో నౌకలు పోవుచు ఒడ్డునడున్న ప్రజల
తో తెలిపానులో మాట్లాడవచ్చునట. ప్రస్తుతము నౌకనుండి
ఒడ్డుకు సమాచారము పోవునట. ముస్కూరు ఒడ్డునుండి నౌక
మీదకుగూడ సంబంధములు కలుగజేతురట.

సోవియటు ప్రభుత్వమువారు పరకులు స్థాపనకేస్సిం
జీలను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఇకముందు విదేశవాణి
ములు నెహ్యూరీటీ పత్రముల ధరలను సోవియటు బ్యాంకుకు
చెందిన సంఘములవారే నిర్ణయించెదరు.

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనమునకు అపుడే కొనుటకు
వ్యక్తులు తండ్రిపతెండుడుగ వచ్చుచున్నారు.

నోటీసు

మార్కాపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 463/24, E. P. 139/29.

O. S. 141/25, E. P. 140/29.

O. S. 473/24, E. P. 178/29.

O. S. 476/24, E. P. 179/29.

వాద్య:—1. శాయపునాయుని కుమారరంగ
నాయక ప్రసాదు, 2. శాయపునాయుని కామాక్షి
మనోహర ప్రసాదు.

V.S

ప్రతివాది:— శ్రీమాన్ కోయిలకండాల్
సర్వలోకమంగమ్మ.

యీపై నెంబర్లలో డిక్రిహోల్డర్లు ప్రతివాది
పైన అమలు జర్నీ డిక్రిబాక్సిక్రింద డిక్రిహోల్డర్లు
ప్రతివాదిపేర 6-7-1922 తేదీని రు. 8000/ లకు
నెం 1 కి 100-0-0 కి 0-6-0 ప్రకారం వడ్డీతో
వ్రాసియిచ్చివుండే వాయిదాల తనకా దస్తావేజు
లోని బాకీని యింటరిం అటాచిమెంటు ద్వారా
జప్తిచేయించి ప్రాహిబిటరీ ఆర్డరు పొందివుంటు
న్నారు గాన పై నెంబర్లలోని నోటీసులున్నూ,
ప్రాహిబిటరీ అటాచిమెంటునున్న 25-2-30 తేదికి
వాయిదాలు వేగివుంటున్నారు. గాన ప్రతివాదికి
యిందుమూలముగా తెలియపర్చడ మేమనగా
నదరు 25-2-30 తేది పగలు 11 గంటలకు కోర్టుకు
ప్రతివాది ఖద్దునగాని లేదా వక్టీలుద్వారాగాని
హాజరై యేవయినా ఆక్షేపణలు వున్న, తెలుపు
కోవలసినది. అట్లు హాజరుకానంతట పై యావత్తు
హంకములున్నూ ప్రతివాది పోటీముగా తీర్మా
నింపబడుననే సంగతి యిందుమూలముగా తెలుపడ
మైనది.

మ కాం } చేరాలనరసింగరావు
మార్కాపురం } బి. వ., బి. యల్.
26-1-30 } వాదుల వక్టీలు.

నోటీసు

కర్నూలు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అన్సు నెం 649/29

వాది:—మొరుసు నరనయ్య, పురస్ చిన్ననరనయ్య.

Vs

ప్రతివాద్య:—1 బోయ రంగన్న, 2 బోయ అయ్యన్న.

ఆయకపత్రము బాకిగాను వాది ప్రతివాదులపైన దా
ఖలుచేసిన దావాపై కోర్టులో పరిష్కరించడమునకు పుట్టిన
సమర్థ వాయిదా 24-2-30 తేదికి వేగినా గనుక యిందును
గురించి ఆక్షేపణలవారు పైకోర్టులో వాయిదాకోజాన హాజరై
మనవి చేసుకోవలసినదని యిందువల్ల తెలుపడమయినది.

కర్నూలు, } యల్. రంగారావు,
10-2-30 } వాదివక్టీలు.

ఈ దృష్టము అమలలోనికి వచ్చియును ఈ దేశములోని
బ్రిటిష్ న్యాయపారంభములకు పూర్తిగా వ్యతిరేకముగా వాటినినియు
భారతదేశములోని ప్రజలకు ఉపకార జనకముగా వ్యవహరించునట్లు
టిప్ పరకనవ్యమునకు అనేక కష్టములు కలుగు ననియు కొంద
రు వాదించుచున్నారు. అధిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములు బి
వలెనని మనము నోచినప్పు డెప్పుడు భారతదేశ ప్రజాసామన్యము

అప్పకవ్యముల పాలనసంబంధితములగు రాజకీయములను కొందఱు కనుబరచుచున్నారు. ఇట్టివిరుద్ధజననామాన్యతయేమనగా కలలోనైనను అదివరకు తలచియుండదు. బాతీయ వ్యాపారపరిశ్రమలను ప్రోత్సహించు నలసినదిగా మనము కోరినప్పుడు గూడ బ్రిటిష్ సరకు యొక్క లభింపనియెడల జననామాన్యమునకు హెచ్చుతల లిచ్చి ఐదుపులను కొనుగోలునకును మొదలగు విషయములను దాన చేయ జనుచున్నది. అయితే ఇందులకు దివ్యమైనసూచన గలది. యూరోపియనులయొక్క పోటీ ఎంతకంటెగూడఁగాఁగి తీరేనేని శాసన భారతీయులలోనే వేరేయొక కంపెనీల రీతి ఎంతక వ్యాపారములు ఆధీనము చేసినప్పటికిని, ఏద్రక్షల పోటీలన్ని జననామాన్యము కష్టముల పాలుగాక మానదు. కాబట్టి ప్రజాత్యేకమునకు భంగము రాకండ జేయుటయే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమైనయెడల ఎట్టి అటంకములును రాకుండ సందర్భోపాయములను అటంక నివారణోపాయములను అమలుపరచుచును నాకా వాటి జ్య వ్యాపార సంఘము వారు ఈ దేశములో 6 సం॥ రముల నుండియు న్యవహరించిరి. కాని ఫలిత మేమి? ఓడరేవులలో దీప్తభములు నెలకొల్పిరి. కాని, మనము కోరునది దీప్తభములు కాదు. ఓడరేవుల సరకురేవులు మనకు ఆధీనము కావలసియున్నవి.

మన దేశములో కొస్తానాకాసంఖ్యలో నూటికి 15 మాత్రము భారతీయులను చెందియున్నవి. విదేశీయులైనను లలో 90గది నాకలలో నూటికి 2 మాత్రము భారతీయులను చెందియున్నవి.

ప్రజులరైతుల కలకత్తాలోను, తదితర ప్రాంతములలోను జరిగినపథలను గవర్న మెంటువారు పెడచెని తెల్పుచున్నారు.

జాతీయవాదుల ప్రభావము గవర్న మెంటువారు సర్వ కాలములందును తృప్తికరంపజాలరు. భారతీయుల కోరికలను ప్రభుత్వమువారు గౌరవించి తీరవలెను.

యమనాధరాయిగారి యువనాస్రము

తీర్మానమును అమోదించుచు యమనాధరాయిగారు (నంగర వై) జాతీయవైక సంఘప్రతినిధి యువనాస్రసిందిరి దేశముయొక్క సుపదకు స్థానికీయలలో నాకావ్యాపారము చాలముఖ్యమైనది. ఇట్టి నాకావ్యాపారములలో దేశముయొక్క కొస్తా సంరక్షింపబడుటకు ప్రజల ఆహారపదార్థములు ధీనింపకుండ కాపాడగలను.

పూర్వకాలమున భారతదేశము నాకావ్యాపారముందు ప్రసిద్ధిపొందియుండెను. కాని, ఆవిరుద్ధములు ఉక్కు ఓడలు అమలులోనికి వచ్చినవరకు భారతదేశ నాకావ్యాపారము ఊరుపేరు లేకుండపోయెను. కాబట్టి గవర్న మెంటువారి సహాయములేని యీ నాకావ్యాపారము ఈ దేశములో తిరిగి తలయెత్తవలదు. ఇట్టి ప్రభుత్వపరగ మనకు లేమిందెని విదేశీయులు మననాకా వ్యాపారమును నశిపరచుకొనిరి. సామాన్యముగా ఏదేశము యొక్క కొస్తావ్యాపారము ఆదేశము వారిదేయెనున్నది. ఇది అన్ని దేశములలోను అమలులో నున్న విషయము.

భారతీయుల నాకలను నడిపించు విద్యనేర్చుటకై బొంబాయిరేవులో నాకనాకను గవర్న మెంటు ఏర్పాటుచేసిరి. అట్టిదే మద్రాసు రేవులో గాని, కలకత్తా రేవులో గాని యింకొకటి ఏర్పాటుచేయవలెను. ఆస్టీ మరుల మీద నుండి తలై న భారతీయులకు నాకల మీద యుద్వోగముల నొసంగనియెడల భారతీయుల కిట్టి శిక్షణమందు ప్రోత్సహించును. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములోని అన్ని దేశములు సర్వసమర్థములై యుండిననేగాని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము సర్వశక్తిపంపన్నమై యుండజాలదు.

ఇతర తీర్మానములు

భారతదేశములోనికి దిశమతి యగు విదేశీ వస్తువులపై దిగుమతి సుంకము హెచ్చించి ద్వదేశీవస్తు పరిశ్రమ ప్రోత్సహించవలయు ననియు,

విదేశీయ వ్యాపార సంఘములవారను, విదేశీయ వ్యాపకులను భారతదేశములో వ్యాపారము గాని వర్తకవ్యాపారములుగాని జరిపినయెడల అట్టి వ్యాపారసంస్థలన్నియు తమభాగ్యముల యుడతాలను సాలీనా ప్రకటించి తీరవలెననియు భారతీయులకు నివేదించి తీరవలెననియు గవర్న మెంటువారు కాసింపవలెను.

గజ్డిక తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు కాచిన గజ్డి, చీడ, దిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిచేయును. అమృతాంజనం డిపో 7, తంబు శెట్టిపేథి, మదరాసు.

గొ॥ పటేలు, వైస్రాయి సమావేశము

వివిధవైకనాయకులతో వైస్రాయిగారు చర్చించుట

మంగళవారమునవరకు పరిష్కారముకాదు

డబ్బీ, ఫిబ్రవరి 15:—అనెన్టీ ప్రత్యేక ప్రాంగణ సమస్యను గురించి వైస్రాయిగారు వైస్రాయిగారి నివాసములో 11 గంటలపాటు చర్చాన్ని 3 గంటల పాటు తిరిగి చర్చించిరి. వైస్రాయిగారు అత్యంత ముఖ్యమంత్రిని కాని కేబినెట్ యొక్క ప్రతినిధిగా కాదు కాని అత్యంత పరిష్కారము జరిగెననున లక్ష్యమున్నది. అనెన్టీలో వివిధ వైకనాయకులను రేపు మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు తన యింటికి సమావేశము కావలసినదిగ వైస్రాయిగారు ఆహ్వానము లంపిరి. అప్పుడు అత్యంతము సర్వే జేస్సు క్రింద గారు గూడ నుండురు. ఉభయములను అభిప్రాయములు చెలిపిన పిదప వాచీ అండు వార్డు కమిటీ సిఫార్సులను గుర్తు జరుపును. ప్రతిపక్షాలవారు సమన్వయించి రాజీనామానలను వివిధ వైకనాయకులు గావించురు. అవి ప్రభుత్వమువారికిని పటేలుగారికిని గూడ అంగీకృతములుగ నుండగలవు. సభ నావ్యవహారములకు మాత్రమున అధ్యక్షుడును ప్రభుత్వమువారును పక్ష నాయకుల నిర్ణయములకు ఒడంబడియుండురని పేలులేదు. ఈ సూచనలు విన్నపిదప తమ యిచ్చునన్నిట్లు ప్రవర్తించుటకు వారు స్వతంత్రులుగనే యుండురు. పండిత మాలవ్యా, జయకరు, జిన్నా, సర్ దాస్, లింగేష్, సర్ జల్పీ రాల్, భానుగార్లు ఆహ్వానముల నెల్లించి (ఫీ ప్రెసు)

వైకనాయకుల సమావేశము

డబ్బీ, ఫిబ్రవరి 16:—కేసు వైస్రాయిగారు పాతీ నాయకులతో సభ గావించిరి. సర్ జేమ్స్ క్రింద సర్ బి. ఎ. యు. కె. గొ॥ పటేలు పండిత మదనమోహన మాలవ్యా జయకరు సర్ జల్పీ రాల్ భాను సర్ దాస్ లింగేష్ గార్లు లుచ్చిరి. ఎం. ఎ. జిన్నాగారు అతిథులు పోయినంగన రాజాల్ పోయిరి. ఈ విషయము పూర్తిగ పరిష్కారము గుటకు యింకను కొన్ని దినములు పట్టును. కావున రేపు ఎస్సెల్లో యెట్టి ప్రకటనయు నుండదని లాల్ బోస్ పండితగ నన్నది. ఇప్పటికి జరిగిన దానిబట్టి ఎల్లక్రిందను ఆత్మపణము, చట్టమునకు సంబంధించిన ఆత్మపణముగూడ యికముందు సంప్రక్తికరముగ తొలగింపబడును. సభలో పాల్గొవినవా రెవ్వరు బయటకేమియు చెప్పక పోయినను, ఈవిషయమునందు వైస్రాయిగారు జూపిన శ్రద్ధను ప్రతిపక్షులు కొనియాడుచున్నారు. పక్ష నాయకులు తమ రాజకీయభిప్రాయములను వెనుకబెట్టి వైస్రాయిగారికి లోబడుటకే యత్నించుచున్నారు. నేను చర్చ రెండుగంటలు జరిగినను ఎన్నగను విషయము గా లేదు. మంగళవారమునాటికి యావిషయము పూర్తిగ పరిష్కరింప బడగలదనియు, రేపు వైస్రాయి సంఘసభయు, మంగళవారము తిరిగి పక్ష నాయకుల సభయు, జరుగు ననుకొనుచున్నారు. ఉభయముల గౌరవప్రథమున రాజీకురువలెననియే ఉభయముల ఆశించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

పగుళ్లకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0. వి. పి. 0-11-0

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

త్వరపడుడు!

కొలదిప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

ఆత్మకథ

(గాంధీమహత్మ్య స్వీయచరిత్రము.)

ద్వితీయము ప్రణయము
క్రాంతిజ్వరము, పుటలు ౪౫౦
మేలయిన కాగితము; ముచ్చటలు గూర్చు అన్న.
అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు
వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.

శతావధాని వేలూరి శివరావు
శాస్త్రిగారు తెనిగించినది
వెల 12 అణాలు మాత్రమే.

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
నెం 7, తంబు శెట్టిపేథి, బార్జిటపుర, మదరాసు.

బంగోలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

భిక్షువులవైపు విక్రయము

ఫిబ్రవరి, 15:—చాల కాలము నుండి మా పురముందు భిక్షువులు కేకపోవుట మిక్కిలి కొరతగా నున్నది. అఖిల భారత భిక్షు సంఘమువారి భిక్షు ఉత్పత్తిపానమును గురవారెడ్డిపాలెం ఇచ్చటికి ఆరుమైళ్లదూరములో నుండి గూడ, ఇచ్చట వారు, డిపో స్థాపించక పోవుట చాల లోపముగా కనుపడకపోదు. నెల్లూరు వాస్తవ్యులను సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెసువాదులు నగు శ్రీయుత ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు ఇచ్చట రి. 4 లేదులయందు కొంత భిక్షు విక్రయము చేసియు, తత్ప్రచారముచేసియు, కొంతమంది విద్యావంతులలో ఉత్సాహము పురికొల్పినను, తక్కువతరముగ, సహకార భిక్షు విక్రయ సంఘము నెలకొల్పవలె నను ఉద్యమము కలిగి కొందరు భిక్షులుగాచేరి ప్రయత్నమును ఆరంభించిరి. త్వరలో వీరి ఉత్సాహము కార్యరూపము దాల్చునని నమ్ముచున్నాను.

సరస్వతి గ్రంథాలయము

వై గ్రంథాలయమునకు ఈ సంవత్సరము ప్రభుత్వము వారు గ్రంథములను కొనుటకై రూ. 850 గ్రాంటును ఇచ్చి యున్నారు. చాలాకాలమునుండి వై గ్రంథాలయమునకు స్వంత భవనములేక చాలా ఇబ్బందిపడుటయే గాక, అభివృద్ధికి గూడా నిర్బంధకరముగా నున్నది. బంగోలు మునిసిపాలిటీవారున్ను, తాలూకాబోర్డువారున్ను కొంత ద్రవ్యసహాయము చేసినయెడల గ్రంథాలయ కార్యచిరాయాక నర్థమువారు కొంత ద్రవ్యము వనూలు చేసి నులభముగా స్వంత భవనము ఏర్పాటు చేయ నవకాశము కలుదు. బంగోలు మునిసిపాలిటీ వారికిన్ని, తాలూకాబోర్డు వారికిన్ని, గ్రంథాలయ కార్యదర్శి భవననిర్మాణ నిర్వహణార్థమై ద్రవ్య సహాయము వేడుచు అర్జీలు పంపియుండెను. మునిసిపల్ అసెబ్లీ తులన, సభ్యులున్ను, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, సభ్యులున్ను, ఉదారస్వభావముతో అలోచించి విశేష ధనసహాయము చేయుదురని నావిశ్వాసము.

మునిసిపాలిటీ

1-2-30 సాయంత్రము జరిగిన సాధారణసభలో మా పురపాలక సంఘసభవారు పది గ్యాన్లైట్లు పట్టెసాకర్యమునకై వేరేవరకు స్థానములయందు మంజూరు చేసియున్నారు. గతసం॥ అయిదు గ్యాన్లైట్లు వేయించివారు. అయ్యి యిటీవలే స్థాపించి వెలిగించు నేర్పాటులు చేర్చుకొన గారు కావించియున్నారు. ఈ పదిహేనులైట్ల ఏర్పాటువల్లను ఈ సంవత్సరము టోలుగేట్లు ౨౫౦౦౦ వేలములలో నుమారు ఒకవెయ్యిరూపాయల ర బడి తగ్గుటచేత, 1930-31 సం॥ ఆదాయవ్యయపట్టికలో టైలీటు ఎట్లు చేర్చుకొన గారు సవరించెదరో చూడవలసియున్నది.

“చెరుగుడు” పోటీలు

తే 31-1-30 దిని గవర్న మెంటు ప్రైనింగుస్కూలు ఆవరణమునందు నీయర్ల వైపుల పోటీ జరిగెది. పి. వి. ఆర్. హిందూమిడిల్ స్కూలు బాలురు ఎ. బి. యం. హైస్కూల్ బాలురపై గెల్చిరి. జూనియర్ పోటీలలో గూడ ఈ పాతకాల బాలురే గెల్చిరి. ఆట మిగిలినవెంటనే జిల్లా మున్సిపులగారు శ్రీయుత కె. సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు, బి. ఎ. బి. యల్. గారు శిల్పించినబాలురకు రజతపాత్రల నిచ్చిరి. ప్రతిసంవత్సరము ఇట్టిపోటీలు ఏర్పాటుచేయుచున్న గవర్న మెంటు బ్రయిలింగుస్కూల్ ప్రధానోపాధ్యాయులకు శ్రీయుత దేవరకొండ సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు బి. ఎ. యల్. టి. గారు, రజతపాత్రలను నంగీకరించి ఈపోటీల నెలకొల్పిన న్యాయవాదప్రముఖులకు శ్రీయుత నాయని సరసింహారావు నాయుడుగారు మిక్కిలి అభినందన పాత్రులు.

కీ॥ శే॥ పర్ణశాల నృసింహాచార్యులవారు

వీరు 28-1-30 వ తేదీని ఇచ్చట పరమపదించిరి తెల్పుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాను. కడచినరెండుసంవత్సరములనుండి యు కొండమిడిదేవాలయమునంద సభలుచేసియు, తదితరస్థలములలో నుపన్యాసములుగావించియు ఎంతయునేదాంతప్రచారము గావించియున్నారు. శృద్ధులు, ఉభయభాషాకోవిదులు, విశాల జ్ఞానముగల వైష్ణవులు, పరమసాధుస్వభావులు, నగు వీరి మరణమువల్ల మాపట్టణమునకుతీరనినోటుచేసినది. భగవంతుడు వీరికి ఆత్మశాంతి నొసంగుగాక!

అరెస్టుచేయబడిన అలహాబాదు

గ్రంథకర్త

జామీను విడుదలను పొందజాలకపోవుట

అలహాబాదు, ఫిబ్ర, 15:—సంయుక్త ప్రాంత ప్రభుత్వ మువారిచే నిషేధింపబడిన 'అజద్ కేదివాసీ' యనుగ్రంథముయొక్క ముద్రాపకమును, రచయిత యు గతబుధవారమునా

డరెస్టుచేయబడియుండిరి. ఆగ్రంథమును వెలువడజేసిన సూర్య సహాయదీక్షితగారు నిన్నటిరోజున ఫరూకాబాద్ లో అరెస్టుచేయబడి, నేడిటకుగొనిరాబడిరి. ముద్రాపకముల తరఫునను గ్రంథకర్తవారమునాడు జామీను విడుదల ధరఖాస్తులు గావించబడినవి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు మొదటివారికి జామీనువిడుదల నొసంగిరిగాని రెండవవారి కొసంగలేదు. ముద్రాపకము 8000 రూపాయల పూచీకత్తును, అదేమొత్తమునకు స్వయముగా బాండును ఒసంగవలయునని మేజిస్ట్రేటు యాజ్ఞాపించెను. (క్రీ. ప్రె.)

రోమహరి

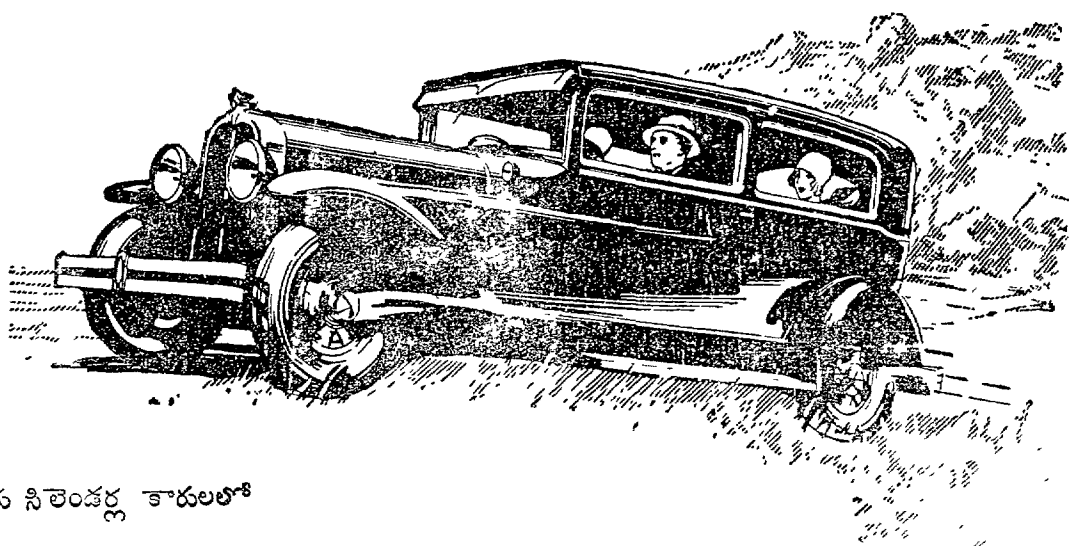
డబ్బీ 1 కి రు. 0-8-0 వి. పి. తో 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టిం చిన రోమములు రెండునిమిషములలో మొదలంట రాలి పోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంట యుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - చుదరాను

500,000

మీరు చేసినటులనే
ప్రజలు
భావింపగలరు

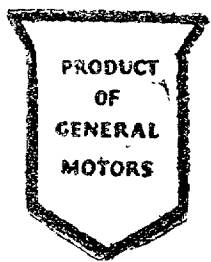
పాన్ టియక్ కొద్దివెల గలిగిన ఆరు సిలెండర్ల కారులలో
నిజమైన సుఖము నివ్వగలిగియున్నది

సుఖము నిచ్చుచు, మితవ్యయమును కూడ గలది.

మోటారునందు ప్రయాణసుఖము, మితవ్యయమును త్యాగముచేయ నక్కరలేకనే పొందగలమని—మీరు చేసినటులనే 500,000 ప్రజలు తలచగలరు. అందువలననే వారు పాన్ టియక్ ను కోరుదురు.

పాన్ టియక్ మోటారు యజమానులు కోటిలో సగముమంది త్వరితముగ తమ మోటారు నడుప యిచ్చగించరు. కాని అట్లు చేయదలచినవారికి సులభముగ తయారగు 65 ఎమ్. పి హెచ్. శక్తి, యీవెద్ద ఆరు సిలెండరు ఇంజను గలిగిన పాన్ టియక్ నందు గలదు. పై అరకోటిమంది మోటారును దినమంతయు నుపయోగించక, పాన్ టియక్ ను సులభముగ నడుపుటకు వీలైన పెద్ద సీరింగ్ చక్రము, గియర్ లీవర్ హారన్ బ్రేక్ చక్రమధ్యమందుండి పెట్రోలుగాడ్, ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ ప్రూఫ్ లాక్ కలిగియున్న దనువిషయము తెలిసిన వారు తృప్తిపొందగలరు. అన్ని పాన్ టియక్స్ ను నీరుగాని లేక

యిసుక మొదలైనవాటినుండి సంరక్షించుటకు ఎక్స్టర్నల్ ఎక్స్ పాండింగు బ్రేకులు గలవు. ఇదేధరలలో ముట్టిమాదిరి బ్రేకులు గలిగినది యీ పాన్ టియక్ కారు యొకటిమాత్రమే. అవి అన్నియుకూడ సౌకర్యముగ నుండగలవు. కాని యీదేశ మునకు దగినవాటిలో మాత్రము దీనికి మించినది లేదు. ఎందువలన ననగా ఇంజనును ఎక్కువవేడినుండి సంరక్షించ గలిగిన క్రాస్-ఫ్లై వేడియేటరు యుండుటవలననే. కాబట్టి మీరేల క్రింద తెలుపబడిన పాన్ టియక్ అమ్మువారివద్దకు వెళ్లి మాదిరి ప్రయాణము చేయరాదు? వారు తమకు బండికొనుటలో కావలసిన వివిధపద్ధతులను తెలుపగలరు. కొనుటలో దీనిని లేక మరొకదానిని యనువిషయము మనసున కలిగిన, పాన్ టియక్ జనరల్ మోటార్సు వారిచే తయారుకాబడిన దనువిషయమును మరువరాదు. వీ రొక్కరిచే తయారుగాబడినది వీరి సంపూర్ణ పూచీని, ప్రయాణ సౌకర్యములు గలిగియున్నది.

ఆరు సిలెండరు

పాన్ టియక్

అష్టకందారులు:—

టి. ప్లేన్సు అండ్ కో., (రెడ్ ఫీల్డ్ పోస్టు) కోయంబుత్తూరు.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

శ్రీ వర్ణుల చింతారామ శాస్త్రిగారి
పరిచయపాత్రాసము

(ద్వితీయోపన్యాసము)

చెన్నపురి విశ్వకావ్యపరిషత్తువారి యాజమాన్యమున విజయనగరం సంస్కృత కళాశాలయం దాంధ్రగీర్వాణ పండితుల శ్రీ వర్ణుల చింతారామ శాస్త్రిగారు "ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి" నిరూపి 12 తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు పండిత జన సమితి మన ద్వితీయోపన్యాసము గావించిరి.

"అస్మత్ప్రవాము ఉచ్చారణమునందలిత్వగ, సుఖాపేక్ష, శిష్టాద్వైతానులకు కలిగిడి ముఖ్యమంత్రిమనందలి భేదములు మొదలగు కారణములవలన భాష యొక్క పరిణామము సహజ కర్మమై యున్నది. ఏ భాషయు పరిణామము నందనిది యుండును. అట్లులేనను పూర్వభాషలయందు ఎక్కువ గౌరవము చూపుచుండుటయు, తమకు తెలియునట్లుగా వర్ణ లోపాలు కలిగిన శబ్దములయందు ఆ గౌరవము చూపుటయు, ముఖ్యముగా నార్కపండితుల కలనాటు. సంస్కృతము చాలవ గకు ప్రాచీనముగిల చేత ఆ భేదభావయనియు. అపర్యవృత్తి కాదనియు, మనవారికి ఎక్కువమండెడిది. "అధ్యాపకాల్లా సామూలం సర్వస్యైతి నిరద్యతే, శాస్త్రీషి సంస్కృతాదన్య దపభ్రంశతయోదితమ్" అని యిట్లు అపభ్రంశభాషల కెల్ల సంస్కృతమే మూలమనినాడ మనవారు నమ్మించెడివారు. ఇట్టి అపభ్రంశభాషలలోమీద సర్వజన వ్యవహారభాష కంటే పండిత వ్యవహార భాష లో ఎక్కువ గౌరవాదులు తగ్గియుండుట సహజమే. అట్టిపండితభాషనండి, భవులు ఉత్తమ శిష్యుల నెన్నుకొని కొంత సంస్కరించి యును, గ్రంథములు వ్రాయుట కుపయోగించుట మనదేశములో అలవాటై యున్నది. వ్యవహారభాషనచే అట్టి గ్రంథభాషలో వ్రాయుట ఉత్తరార్థకాలములందు వ్యావహారికపదములు కవుల పద్యానమును గాంచి అడుచుండును. కాని కవులు మాత్రము కేవల వ్యవహారభాషతో గ్రంథములు వ్రాయుట కిష్ట పడదు. తాముపద్యనించునపుడుగాని శిష్యుల కభ్యాసము నుచు త్రవవుడుగాని, తమ నోటగుండి ప్రవహించినరీతిని గ్రంథముల వ్రాయుట కిష్టపడరు. నేటికి గ్రాంథికభాష ఎల్లయెడలను వ్యాకరణసంస్కారము కలిగియుండవలె ననెడి సిద్ధాంత సేర్పడియున్నది. ఇట్టి సిద్ధిలో కొన్ని సంవత్సరములనుండి భాషావిషయమున కొప్పవినాద మొకటి తలచించినది. ఇట్టి వివాదమునకు మనసంఘములోని పెక్కురు ఆంగ్లభాషపండితులై యుండుటయే కారణ మని చెప్పవచ్చును.

ఇంగ్లీషు భాష విదారణంబుల ఏండ్లకిందలు గ్రాంథిక భాష లేకయుండెడిది. అప్పుడు ఇంగ్లీషులో ప్రవచితపదములను, ఆంగ్ల భాషను పదములును మిక్కిలి యధికముగా నుండెడివి. ఇతరదేశీయులకుగాని కొందఱు దేశములో నుండుచే అన్యదేశపదములగుడు కొన్ని మేగించి యుండెడివి. అప్పటికి వాక్యములు కల గ్రీకు లాటిను భాష లలో అప్పటియింగ్లీషువారికి సామాన్యముగాపాండిత్యము లేదని చెప్పవచ్చును. అత్యున్నతసంభాషకులకు అట్టిభాషనుండెడిది అట్టి సందర్భములో నింగ్లీషు దేశమున గ్రాంథికభాష కలనూ ప వారంభించినది. ఆ కారణముచే వారు వ్యవహార భాషతోనే గ్రంథములు వ్రాయు సాగిరి. కాలపురుషుల కవచాదులయందు తప్పులు గల కేవల పామర వ్యవహారమును మాత్రమే (Colloquial) వారిచే ఆంగ్లీకరింపబడుటండెడిది. వైచిత్ర్యపులచే నుటనుండి నేటివరకు ఇంగ్లీషు భాషలో సామాన్యముగ వ్యవహార భాష గ్రంథ ప్రయోగమొగ్గునుచున్నది.

గ్రాంథికాంధ్రభాషాచరిత్రమునో అట్టిది కాదు. నన్నయభట్టారకుని కాలములో వాంధ్రభాషకు గ్రాంథికతావస్థ యారంభమైనది. అప్పటికి ఆంధ్రులు సంస్కృత ప్రాకృతకర్మాటములలో గొప్ప పండితులయి యుండెడివారు. అప్పటికి సంస్కృతభాష సాంసకమననం మహాన్నతదేశము పొందియుండెను. అట్టి స్థితిలోనున్న సంస్కృత భాషయందు పరిపూర్ణమై యున్న యాంధ్రదేశీయవిద్యాంసులకు ఆంధ్రమునగ్రంథరచన కేము కుతూహలముకలిగెను. అట్టిపండితులు అత్యంతవిశాలచతు సంస్కృతవాక్యమునుపెరిచియుండుట కవికాలపూర్వయులే భాషావికారము, వివిధ కల్పనాకాలము, మున్నగు నత్యుత్తమ శిక్షకుల కలిగి యుండెడివారు. అట్టి యుత్తములగుటతో నన్ను సంస్కృతరహితభారతమును నన్నయ భట్టారకు డా సగుచియు ఆంధ్రీకరించుట ముద్దించెను. అమృతాకావ్యమున

మహానందీక్షేత్ర సంరక్షకమహాసభ

మహానందీ క్షేత్రములో ఫిబ్రవరి 28 వ తేది మధ్యాహ్నము
12 గంటలకు సమావేశ మగును

మహానందీ నీటిసరఫరావిషయమై సంద్యాట మునిసిపాలిటీవారి చర్యను ఖండించుచు, తన్ని వారకార్థమై తగునలహాలు యోచించి భావి ర్తవ్యము నిర్ణయింపబడును.
ఇట్లు లెల్లరును విచ్చేసి సభావిజయమునకు తోడ్పడ బ్రార్థితులు.
భైరవజోశ్యుల మహానందయ్య, ధర్మకర్త.

సాంబమూర్తినిధి

త్యాగమూర్తి సాంబమూర్తిగారికి
రూ 25,000 లు పూజానిధి సమర్పించుటకు

ఈ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము నిర్ణయించినది
కాంగ్రెసు సంఘములన్నూ, ఇతర మహాజనులన్నూ తీర్మానము సఫలముచేయుటకు
యథాశక్తిని కానుకల నియ్య వేచుచున్నాము.
ఈసొమ్ము పంపుటకు చిరునామా:—
డాక్టరు బ్రహ్మజోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు, సత్యాగ్రహ ఆశ్రమము,
నీతానగరం, కొవ్వూరుద్వారా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

కల్పియును వాంధ్రవ్యవహారభాష అర్హ మని వారికి తోచు నా? తమకు కలిగిన సంస్కృత భాషా పాండిత్యమునకు తగిన రీతిని తా వాంధ్రమున గ్రంథరచన చేయుట కిష్టపడకుండు రా? అట్లుగానే వారు సంస్కృత పదములను, సంస్కృత శబ్దమును తెలుగుశబ్దములు చేర్చి సంస్కృతపదములుగా తెలు గిన వాడు కారణించి. అట్టిపద్ధతి యింకాక కొంతవర కాంధ్ర పండితులకు కలిగియున్నట్లు యాధ్యమల్లని బెజనాడ కాసనములకు విడితమయిచున్నది. అట్లు ఆనరకుండి సంప్రదా యముల ననుసరించి సంస్కృతపదములను తెలుగులో సమృద్ధముగా ప్రవేశపెట్టి, ఆలంకారము నత్యంతవిశాలముగా నన్నయ కావించి, సంస్కృత మహాభారతాంధ్రీకరణమే నందెను. అచ్చికభాషకు దేశీయ వ్యవహారమునే మూలముగా గాని యధో చిత్తుగ గ్రంథములలో ప్రయోగించుట కేర్పాటు చేసికొనెను. అదివరకు దేశభాషలో మిగిలియుండిన కొన్నిశబ్దము లందలి సంప్రదాయములనుబట్టి గౌరవంబు దగిన ప్రాచీనభాషా పద్ధతుల నుపాదించి యాచితముగా వట్టివానిని వర భారత భాగమునం దుపయోగించెను.

కవిత్వమును ఒకశిల్పమే యనవచ్చును. కవి రసాదించిత కావ్యరచనకు, అర్హములగు శబ్దములను దేశ్యభాషనుండియు కొను టకును, వ్యవహారమునందలి యుచ్చారణాత్మకముచే గల్గెడి చల్లలోపాంధ్రపద్యతలను కొంత సునరించి ననుభవేయుటకును వాక్కుగలిగియున్నాడు. ఆకారణముచే కవి కావ్యభాషాసృజన విషయమున బ్రహ్మానందీవా డనవచ్చును. కాకములగు శృంగారకరుణాదులు కావ్యమున ప్రదర్శించుట కెల్ల ఉపరింపవో అయ్యింది కవికులకు కవులచే అతాకికముగ మాన్యుటకీ కావ్య ములయందెట్లు ప్రదర్శింపబడుచున్నవో అట్లే కేవలవ్యవహారభాష కవులచే నునుపుచేయబడి గ్రాంథికతావస్థనందుచుండును కావు న కావ్యభాష సానబట్టిన ఎజమనండిది. వైని ప్రాసివరీతిగల పద్ధతులతో నలవాటుపడియున్న, సమృద్ధభట్టారకుడు సంస్కృతభాష నత్యధికముగా తోడుతేసికొని నునుపుచేసినదేశ్య భాషను గ్రహించి గాంధికభాష నకరింప జేసెను. అట్టి భాషయే కసాదించితకావ్యరచనకు అర్హ కరి అతడు నిశ్చయించుకొని అట్టి భాషాసంస్కరణపద్ధతులచే చింతామణిగా రచించి యుండెనని యీండు నామెదటి యుపన్యాసములో విస్తరించుకొనియే యున్నాను. చింతామణి యారంభమున "విశ్వక్రేయ కావ్యమ్" అని యిట్లు కావ్యప్రశంస చేయుటయు అట్టి కావ్యములలో దేశభాషా కావ్యములే సుప్రసన్నములై దేశీయులకు రసాస్వాదము నొదవించుటకు సమర్థములై యుండు ననినూడ చింతామణి గ్రంథాది వాతడు దేశకావ్య సేవాతత్పరత్వమున దేశీయులకు కలిగించుచు ప్రసంగించెను. దీనినిబట్టి రసాత్మకములగు కావ్యములు మాత్రమే అట్టిసంస్కారము నందిన గ్రాంథికభాషతో నుండవలయునని మూతడు తలంచినట్లు స్పష్టపడుచున్నది. ఆకారణముచే అట్టిగ్రాంథికభాషలో వివిధకాల ప్రాప్త, వివిధ పరిణామములతో కూడిన వ్యవహారిక భాషలను యుచ్చముగా కొనుపుట గ్రాంథికాంధ్రభాష

పరిత్రమ అర్హమై యుండదని చెప్పుటకు ఎందోములేదు. కొం రకాలము వ్యవహార వాసనా మూలమున కవుల వాక్రయించి యుండెడి వారి నచ్చి కనుగాంచి వారి సవాళమును పొంది కావ్యములలో ప్రవేశించిన వ్యాన హారికభాష తప్ప తగ్గిన వ్యావహారికభాష కావ్యములలో ఉపయోగార్హము కాదని చెప్పవచ్చును.

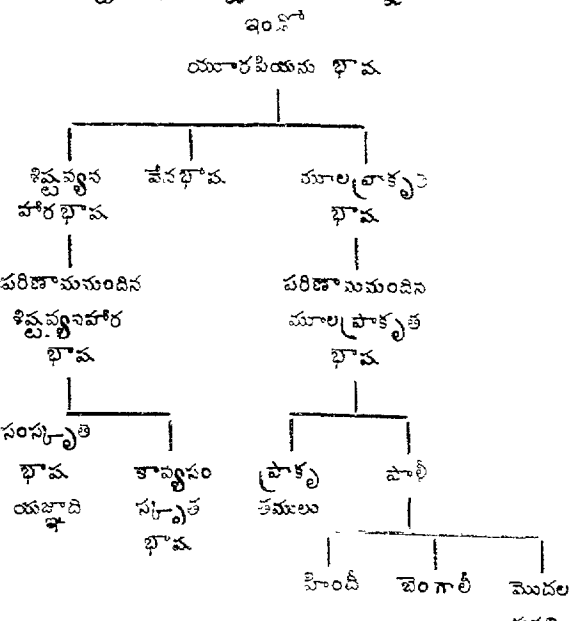
వైరితిని నన్నయభట్టారకుడు ఆంధ్రభాషయందు మిక్కిలి యాతురము కలనాడై యున్నది. అతనికి కల్గియున్న సంస్కృత పాండిత్యము మూలమున విడువ శక్త్యముకాని వాస నచే అట్టి తన చింతామణి గాకరణమును సంస్కృతభాష తోనే రచించెను. వ్యాకరణము వేనాంగమరుటచే పవిత్రముగు సంస్కృతముతో నుండవలెనని యాతుడు తలంచినట్లు తోచు చున్నది. అట్లే ఆంగు దేశములో నున్న యలవాటుచొప్పున వారాధాభట్టునకు రాజనరేంద్రుడు చేసిన "నందమపూడి" దానకాసనమును వైతము సంస్కృతభాషతోనే రచించెను. మజన యాజవాల్క్యమువాక్యాపన దానప్రతిగ్రహాపరూపము లగు శ్రోతస్మార్తకర్మము తెల్ల సంస్కృతభాషతోనే జరుప బడవలయునని అప్పటిసిద్ధాంతమై యుండెడిది. దానకర్త యగు రాజరాజనరేంద్రుడును, ప్రాచీనాచారపరాయణులగుచే ఆతరులవలె దేశభాషతో అట్టి పవిత్రముగు దాన కాసనమును రచింపించుటకు సమృత్తింపరైరిని నిశ్చయింప వచ్చును. భారత గ్రంథాదినందగ్రామే వైవారి ప్రాచీనాచార పరాయణతను, చాటుచుండుటచే నినుట నేను వేరుగ మాప నక్కఱలేదు. వేయెల? నేటికిరాద శ్రోతస్మార్తాదికర్మములెల్ల పురోహితులు వల్లించుకొన్న సంస్కృత వాక్యములతోనే జరుపబడుచుండుట ఎల్లరకును విడితమే. వివా హములు మున్నగువానిలో వైతము నమావలకును పురోహి తునకును ఏమి చెప్పబడుచున్నదో తెలియకయుండగా అప్పు డు జరుగవలసిన ప్రక్రియ నెల్ల చెప్పుచున్న సంస్కృతవాక్య ములను పురోహితుడు పాదముడుట ఎవ్వోగాని తెలియనిది గాదు. పవిత్రతనును పుణ్యప్రాక్షేపి పవిత్రభాషతో నట్టిప్ర క్రియ జరుపబడవలెనన్న ప్రాచీన సిద్ధాంతముచొప్పున నేడును మనవారట్టి ప్రయత్నమును వైరితిని చేయుచున్నను, అంత గా సంస్కారములేని పురోహితులు వాని నేకరువుపెట్టుట లో నెన్నెన్నో యపశబ్దముల నుచ్చరించుచు ప్రాచీనపద్ధతిని నిష్ఠులము చేయుచున్నాడు.

ఇట్టి ప్రాచీన సిద్ధాంతమును వ్యాకరణమహాభాష్యకర్త యగు పతంజలిభగవానుని వాక్యములు విశదీకరించుచున్నవి. మహాభాష్యకర్త "యజ్ఞేశ్వర్యజ్ఞే సమీనుః, అన్యత్ర అనియ మః" అని యిట్లు అపశబ్దములను యజ్ఞకర్మములను మాత్రమే ప్రయోగింపరాదని నియమించియున్నాడు. పుణ్యశలకులగు నట్టికార్యములు తప్ప తగ్గిన వానియందు అపశబ్దప్రయోగము చేయరాదన్న నియమము వేదవికాంతముగ చెప్పియున్నాడు. ఈ విషయమునే వాక్పాత్యపండితులు విపులముగా చూపియు న్నారు. అట్టి వాక్పాత్య సిద్ధాంతములను బాగుగా పరిశోధిం

చినవారును, సంస్కృత ప్రాకృతాంధ్రాంధ్రేయ భాషలందు పరిపూర్ణపాండిత్యము గలవారను నగు విజయనగరసంస్కృత కళాశాల స్థాపకులుగా నైన శ్రీమాన్ పరమహంసాచార్యులు స్వామి యం.వి. గారు విభిన్నసంవత్సర చైత్ర భారతిలో ప్రచురించిన వ్యాసమునందు ప్రాచీనల ప్రాచీనమునుగూర్చి కేరళీ కరించియున్నారు. ఇందో-యూరపియనుభాష వేదకాలమున వ్యవహార భాషగా నుండెడిదనియు, అది క్రమముగా పరిణామములను పొంది ప్రాకృతములు, పాలీభాషలుగ మారి, క్రమముగ హిందీ, బెంగాలీభాషల రూపమున పరిణమించిన దనియు, అట్టి పాలీభాషకు మూలమును, మూల ప్రాకృతభాష కేవలము అపభ్రంశమై యుండుటచేతను సామాన్యజనులు దానిని వాడుచుండుటచేతను తుదికి కాఁబట్టి దానితోడ వ్యవహరించుచు కాసనాదులను కూడ ప్రాచీనములనుండుటచేతను ఆభాషను అపవిత్రముగ భావించి పవిత్రములగు శ్రౌత స్మార్తకర్మములందు వాడుకొనుటకు ఆర్జునమై యుండునట్లు అట్టి వ్యాపకారిక మూలప్రాకృతభాషనుండి సంస్కృతమును స్వతంత్రుని వారు వ్రాసియున్నారు. “అజ్ఞానాం ప్రాకృతకర్మణాం” అను పదమును స్థాపించిన దనకు పాశ్చాత్య పండితసిద్ధాంతము వ్యతిరేకమునంటి దనుటచే నది సరియైనది గ్రహింపవచ్చును. విరను మహాభాష్య కర్తయుక్కోరణినిబట్టి చూడగా, వాకాలమున శిష్టవ్యవహార భాషయు, అపభ్రంశ భాషయు, వేదభాషయు, నను మూడు భాషాభేదములుండెడినవి తోచుచున్నది. మహాభాష్యకర్త అపభ్రంశము లని చెప్పిన “గావి, గోణి” మున్నగుశబ్దములు పాలీభాషలో నుండుటచే భాష్యకర్త యపభ్రంశము లన్నివి ప్రాకృతము లనియే తేలుచున్నది. ఇక వాతడు శిష్టవ్యవహారములోనన్న భాషనే పాణిని యనుకొనించినట్లు చెప్పియుండెను. అట్టి శిష్టవ్యవహారభాషనుండియే పాణినికి పూర్వమునందే సంస్కృత రూపముగా, భారతాది కావ్యభాషయు ఉదయించియుండెను గాని కవులు నిరంకుశు లగుటచే అట్టిభాష నెల్లవైదికకార్యములలో నుపయోగింపదగిన సాధుశిష్యుల నంది యుండలేదనియు, అక్కారమున పాణినియనుకొనవలసిన కయ్యది ప్రమాణము కావలసినయొ చెప్పుచు మహాభాష్యకర్త “యూప్యాభ్యాం నదీ” అను నూత్రపు భాష్యమున కవిప్రయోగము లప్రమాణము లని నిరసించెను. కాగా పాణిని యనుకొనవలసిన వైదికకార్యములలో శిష్టులు వాడుకొనుచుండెడు శిష్టవ్యవహారభాషను మాత్రమే యుపదేయించుచున్నదనియు, అట్టిభాషనే వైదికకార్యములలో నియమముగా వాడుకొనవలయుననియు భాష్యకర్త స్పష్టపరచెను. ఆ కాలముననే శిష్టవ్యవహారభాషకూడ కొంత క్షీణింప నారంభించెననియు, అందుచేతనే అనుకూలన మావశ్యక మయ్యెననియు, తోచుచున్నది. కావుననే శిష్టులనగా వైయాకరణులనియు, ఒకప్పుడు వైయాకరణులుగూడ శిష్టవ్యవహారభాషను వాడగలిగియుండుట కలదనియు, పునఃపరాది నూత్రభాష్యమున పతంజలిభగవానుడు ప్రసంగించియుండెను.

కాగా, ఈక్రింది రీతిని సంస్కృతభాషాంశస్మృత్యు భాష్య కోరణినిబట్టి ఏర్పడుచున్నదని తోచుచున్నది.

గ్రాంథికాంధ్రభాషాచరిత్రమునకును, సంస్కృతభాషాచరిత్రమునకును కొంతపోలికయున్నను, భేదముకూడ కలదు. కావున నన్నయభట్టారకుడు వై నుదాహరించిన సంస్కృత భాషాచరిత్రమును బాగుగా పరిశీలించి వైదికకార్యములలో వ్యవహారభాషకు భిన్నముగా సంస్కృతభాష యున్నట్లే యాంధ్రమునగూడ వ్యవహారభాషకు భిన్నముగా కావ్యములలో వాడదగినభాష యుండలేదని తలంచి యాతడు గ్రాంథికాంధ్రభాషా పద్ధతులను చింతామణి రూపమున ఏర్పరచెనని “విశ్వేశ్రేయశాస్త్ర్య” మిత్యాది చింతామణి గ్రంథాదిసందర్భము విశేషీకరించుచున్నది. “విరళానీత్యాది” నూత్రములుగూడ గ్రాంథికాంధ్రభాష వేర్వేర

బాపాలవారి
యొక్క వజ్రములు, నవరంబంగారము, షెండి వస్తువులు.
215, చైనాబజారు, మద్రాసు.

బంగారముతో చేసినది
మ క ర ధ్వ జ ము (జర్జనీ)
“దాని నుపయోగించిన జరామరణములుండవు”
తలము గొట్టము రు 2. ర న శాస్త్రము.
ఇండియాకు సోల్ ఏజంట్లు: ఆపూర్వ సహజముల స్టాక్ యంచువారలు.
ఇండో-జర్జను డ్రగ్గు స్టోర్సు, హాస్టబాక్సు 10852 కలకత్తా.

చుట కావ్యములనిమిత్తమే యని నన్నయభట్టు తలచినట్లు వా మొదటి యుపన్యాసములో విపులముగా చెప్పియుండుటచే మరల నిరంకుశ ప్రసంగించుటలేదు.

గ్రాంథికాంధ్రభాషలో మహాకవి ప్రయోగములకు ప్రామాణ్యముండుటయు పాణినియనుకొనవలసిన ప్రామాణ్యము లేకుండుటయు వైవాని పోలికతో కొంతభేద ముపడుచున్నది. అటులైన ఆదునాతన సంస్కృతపండితుల సిద్ధాంతము ననుసరించి ఇచ్చే వలికొంతగ్రహణ్యకరణములు మహాకవి ప్రయోగములు కూడ వ్యాకరణవిరుద్ధము లైనవైనను అనాదువు లేమని ప్రసంగించుచున్నారు. వీరిట్టి యపహర్షమున పడుటకు అధునాతన సంస్కృత వైయాకరణులే మూలమని చెప్పుటకు సందేహములేదు.

వై నుదాహరించిన రీతిని పాణినియనుకొనవలసిన వైదిక కార్యోపయోగి శిష్టజనవ్యవహారభాషను మాత్రమే యనుకొనించుకొని కావ్యసంస్కృత భాషలో సంబంధమును విడిచుకొని యుండుటచేతను అట్టి వైదిక కార్యోపయోగి భాష యున్నది. శిష్టవ్యవహారములో వైత మంతరించుటచేతను అట్టి కార్యముల యందు వాడదగిన భాషను ప్రాచీనుల గ్రంథములగు ప్రాచీయుల గా వానినే పురోహితు లిప్పుడు వర్ణించుచున్నందున పాణినియనుకొనవలసిన కుపయోగము చాలవరకు తగ్గిపోయినది మిథ్యమిక్కిలి, కావ్య సంస్కృతవాద్యయమునకు వ్యాకరణమే లేకపోయెను. కావ్యసంస్కృతవాద్యవాద్యవాద్యములైన ప్రాచీన మహాభాష్యసందర్భమును కప్పిపుచ్చి పాణిని యనుకొనవలసిన, కావ్యభాషకే యుపయోగించునట్లు ప్రసంగించుచు తన పాండిత్యములను కావ్యప్రయోగములకు గూడ గొన్నిటిని పాణినియనుకొనవలసినను లొంగునట్లు సాధించుచున్నారు. అట్టి సాధనము మూలగ్రంథకృత్భిక్షతము కాదనుట స్పష్టమే. అట్లుచేయుటచే అనంతములగు మహాకవిప్రయోగములు పాణినియనుకొనవలసినను లొంగక పాణినియనుకొని భాష్యులచే అపభ్రంశములగు నిరాకరింపబడుచున్నందున తిరుస్కరించుచున్నది.

మనీషియమువారు తమకు పూర్వమునే చున్న రామాయణ, భారతాదుల వాస్తవమును ఎంతమాత్రమును నాధించి యుండలేదు. గురియు, పాణినియనుకొనవలసినవాద్యము లన్నిటిని కావ్యవాద్యములలో ప్రయోగములులేవు. ఇట్టి నీతిలో కావ్యవాద్యములను, పాణినియనుకొనవలసినను సంబంధము కల్పించుట కేవలము అనాధ్యాయము. భిష్యాశాల వారు కావ్య వాద్యము ప్రయోగముల నన్నిటిని పరిశోధింపించి కావ్యవాద్యసంస్కృతభాషాప యోగివ్యాకరణమున రచించి పించి కావ్యవాద్యసంస్కృతభాషకు గల కొరతను పూర్తి చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

సంస్కృత కావ్యవాద్యములో గల చెక్క ప్రయోగములు పాణినియనుకొనవలసినను లొంగకండుటకు పాణినియనుకొనుటచే సాధింపబడి ఉదాహరింపబడుచున్న పు పుత్రిత్ర “యియిషితి” అను మొదలగు అనంతములగు ప్రయోగములకు కావ్యభాషలో నెచ్చటను ప్రయోగము లేకుండుటను మిక్కిలి విపులముగా నుపన్యాసముల ప్రసంగించుచున్నందున కేర్పొనయుండిరి.

చిన్న సవరణ:—14-వ తేది పత్రికయందు ప్రచురింపబడిన ప్రతిపాపవాద్యసందర్భమున ఉపన్యాసముల గృహవాద్యము “వర్ణు” అనిగాక వర్ణుల అని చదువ ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణీకుల సంఘము, బెజవాడ

భీమవరం- నడివాడరైలులో చెరుకువాడదగ్గర రైలుపై పను తెరవని ద్వితీయసహజలో తీర్మానించగా “చెరుకు వాడదగ్గరలో పైపను తెరవలయు ననెడిది ఆలోచనలోనే యున్నది. విచారణ పూర్తికానిదే అధికమైన సర్వతీసికొనుట అసాధ్యమైయున్నది”ని ఏకైకము ఆఫీసునుంచి జాబు వచ్చినది.

నూ. సరిజీవరాయణం, కార్యనిర్వాహక కార్యదర్శి.

The Allenburys Foods.

బిడ్డలను పెంచుటకు క్రమమైన పద్ధతి

భూలోకమందంతయు, కృత్రిమము గల తల్లి తండ్రులనుండి వేలకువేలు యొక్క శిశువులను పెంచుటకు ప్రతివారమును ఇండియాకు క్రొత్త పరకు వచ్చును.

అన్ని ఉదాహరణలు మందు లమ్మునారికడను దొరుకును.

Allen & Hanburys Ltd., London

Special Refr. at 1, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100.

A. H. P. JENNINGS.

Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, Calcutta.

‘బిడ్డలను పెంచుట, విచారణ’ అను మా ఇంగ్లీషు పుస్తకమును చూడండి.

శ్రీ త్రియవైదిక కుటుంబమునందు విశంతూర్వాహము

బంకుమల్లి మల్లయ్యశాస్త్రిగారు తమ విశంతూర్వాహమునకు పునర్వివాహమును విధిపూర్వకముగా చేసి వైదికులకు మార్గదర్శకులగుట

శ్రీ త్రియలగు పండితులనేకులు వివాహమునకు విచ్చేసి వధూవరుల నాశీర్వాదించుట పర్యవేక్షించి మా స్వకీయవిశేషి యిట్లు వ్రాయుచున్నాము:-

పండితవర్ణులును, హిందూసంఘమును పీల్చి పిప్పిచేయుచున్న దురాచారములను సంస్కరింప నిరంతరము పాటుబడుచుచున్నందున, శాస్త్రతీర్థవిరుదాంకితులను, పర్యవేక్షించి రాజాగారి కళాశాలయందు ఆచార్యులును నగు, బంకుమల్లి మల్లయ్య శాస్త్రిగారు ఈరోజు తమ విశంతూర్వాహమునకు పునర్వివాహమును చేపట్టితిరి. మార్గమున నాచరించి కృతకృత్యులైరి. సాహితీసమితి సభ్యుడై వన్నగించినట్టియు, కవియనియు పండితుడనియు ప్రతికాముఖమున పేరుప్రతిష్ఠల గాంచిన వేదల సత్త్వసారాయణగారు ఎరుడు. వీరు గంటూరు కళాశాలయందు పండితులు. వివాహముచోత్సవ సమయమునకు పట్టణమునందలి ప్రముఖులును, శ్రీ త్రియలగు పండిత ప్రకాండులును ఆసేవలు దయచేసి విధూవరుల నాశీర్వాదించిరి. మామలుగారి రోజులైన తరువాత వివాహము సమాప్తయినను, వివరములు సరిమిలను పంపుచున్నాము. (తంతి)

విందుభోజనము.

పండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారి కుమార్తె విశంతూర్వివాహము సందర్భమున 15 వ తేదీన గావించిన విందునకు కాలేజి విద్యార్థులకాక పర్యవేక్షించి, బంధువులను, విజయనగరం, విశాఖపట్నం, భద్రాచలం మున్నగునట్లనుండి పూర్వవారప్రియులగు సుమారు యిరువది కుటుంబములవారు వచ్చియుండిరి.

రౌండుటేబిలు సమావేశము భారతదేశము

శ్రీబొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారి
యువస్వాసము

కల్లికోట, ఫిబ్రవరి 18-నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు సి. కృష్ణమగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన బహిరంగసభలో సుపన్నయించు జస్టిసుపక్ష నాయకులగు శ్రీయుత బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు "భారతదేశము యొక్క తక్షణ మధునికత ప్రతిపత్తిని సంగ్రహించుచున్న దేశమునందు విచమపరిస్థితుల కేవలము గాక భారతదేశపు కష్టపరిస్థితులను చాల్చుట" దని మదిచిరి. "రౌండుటేబిలు సమావేశమునందు పాల్గొనుట వలన ప్రతిభావారిపాత్ర" ప్రతిభావారికి యొప్పగింపగలము. సమాకారము లేదనియు భారతీయులు కక్షలపాలై యున్నారనియు ప్రతిభావారు సుదువుచున్నాడు. మనదేశమున వివిధపక్ష నాయకులును రౌండుటేబిలు సమావేశమున కేగకముననే సమావేశమై భారతదేశమునందలి యన్నిపక్షములకును అంగీకృతము కాగలట్టియు, అభివీక్షిత ప్రతిపత్తికి తక్కువగానట్టియు రాజ్యప్రభావకము లగునైయుండవలెను. ఆ రాజ్యప్రభావకనే రౌండుటేబిలు సమావేశమునందు మనకా రండులు సేకరింపగ బలపరచినదా ప్రతిభావారి "కక్షల" శబ్దమున కర్థమలేదని శ్రీమూర్త్యుకమగ జూపవచ్చును. ఇది యే మనము కాంక్షించుట. మావేళమున పాల్గొన్న కలుగులాభము. ఏక భారతదేశము స్వపరిపాలనమునకు తగదనితెప్పు కొందఱును పాల్గొంటుంటేగలము. "కక్షల" సమస్యయే! ఈ కక్షలసమస్యను సామరస్యము మనము విద్వంసమున భారతదేశమునందు నిగ్రహించుట మనస్కరము"దని శ్రీ నాయుడుగారు మదిచిరి.

(చికివీలేటి.)

శ్రీ కృష్ణదేవరాయల జయంత్యుత్సవ సందర్భమున యనమండ్ర కృష్ణారావుగారిచే రచియింపఁబడిన పద్యరత్నములు

కం|| శ్రీకృష్ణదేవరాయా!
నాకాధిపసదృశవైభవా! నీకృతులకా
వాణిమయ నీను నాత్మకు
శ్రీకృష్ణుం డొసగుగాక; స్థిగమున శాంతిన్||
సీ|| పంపగొట్టిందితో బల్లి నుదయగిరి,
కోటతల్లుల దంతిశోటిచేత
భేదిందితో కొండ పీటిదుర్గముమీద,
దండెత్తి భుజబల భాటిచేత
మాల్పితో రణమందు కుటలకత్తుయందు,
పారివజ్రనిభసద్ధు నాసిచేత
కెల్పితో దృఢశక్తి గీర్తిజ్యోతిని మొప్ప,
నఖిలదుర్గముల నృపాలిచేత
గీ|| గజపతుల శిల్ప విఖ్యాతి భునత గాంచి
ఆంధ్రపాదము మన నేమె యరు లెటుంగ
నేలినాడవు రాజాజు తెన్నగాను

దేవగణేశయ! శ్రీకృష్ణ దేవరాయా!
మ|| అనుచున్ సర్వముచోర్చినాయకులు కొండదండకా
ప్రభా! భునతోమగ్ని సముజ్వలమౌడును నాగ శ్రీనివాస్
ద్రుండురా! ధ్వజపంచాననమో యనంగ రిపులకా భండించి
విఖ్యాతి గాంచిన నీభావబలం బ దెన్న వశమా శ్రీ
కృష్ణరాయాధిపా!

గీ|| విల్లు చేబూని నల్లిశో యల్లుమనగ
నారిపూంకార మొనరించు నాడు వైరు
లెంత దృఢ మొందిరో యెంతగాను
బ్రోవ నిను వేడిరో కృష్ణ దేవరాయా!

సీ|| ఆంధ్రభోజు డట్లన్న నాశోక్తికది చాలు,
ఆముక్తమాల్యద హర్ష మొసగ
కవిజనాశ్రయం దన్న భునత కయ్యది చాలు,
అష్టదిగ్గజములై యరు కవులు
కల్పపాపకు డన్న సృష్టికి నయ్యది చాలు,
విద్యానగరమున వెలయు కళలు
రాజాధిరా జన్న రాణ కయ్యది చాలు,
వైదికాగ్రణుల భీరు లగుట

గీ|| అరిజనకల్ప డనుట కయ్యదియు చాలు
దానధర్మము లేవే దారుణంబు
పొగడ శక్తియ నీడగు భూరియశము
దీనజనశ్రేయ! శ్రీకృష్ణ దేవరాయా!

సీ|| ఆనాడు తెలుగు నీ నాదరింపకయున్న,

నాంధ్రుల మును నేడనగ గలరే?
ఆనాడు మతియు నీ నాజ్ఞ మంపకయున్న,
కుల విట్టి దని నేడు పలుకగలరే?
ఆనాడు పక్ష నీ నాజ గ్రంథకయున్న,
తేదీవులని నేడు చెప్పగలరే?
ఆనాడు కలనీ విభిమతింపకయున్న,
పాటలు లని నేడు తెలుపగలరే?

గీ|| అక్క! యీనాడు నీవంటి యవనిపతులు
శనిలోపంబుకతన నీలోనికెక్కి
వైన సృష్టియించి తరియింప బూనినాము
దీనజనశ్రేయ! శ్రీకృష్ణ దేవరాయా!

ఇట్లు బుధజనరథేములు,

శ్రీకృష్ణదేవరాయ జయంత్యుత్సవ సంఘసభ్యులు.

*

స్వాగతపత్రము

మహారాజశ్రీ శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు వంతులుగారికి

దేశభక్త గ్రహరా!
ఆంధ్రదేశోద్ధృతుండును, ఆంధ్రసామ్రాజ్యసంస్థాపనా
ధురీణుండును, వైదికీర్వాణధయ కరారుండును, సకలరాజ్య
మూర్ధాభిషిక్తుండును, ఆంధ్రభాషా పాపహంతుడును, దిగంత
విశ్రాంత యశశ్చంద్రికా నిలయుండును, అపారకరుణా సము
ద్రుండును, శ్రీ శ్రీ శ్రీమన్నారాయణరాజ మూరూరాయర
గండ బిగదానీ విరాజమానుండును నగు శ్రీకృష్ణదేవరాయ
సారస్వతముని పరిత్రాత్మకు శాంతిసంగ సర్వేశ్వరుని సదా
ప్రార్థింపుచు, విగంత పుగ్గణీయ విహితమున ఆమహామహుని

నామము కొనియాడి సకలవిధతరలతో పుష్పఫల సారభము
లచే విలసిల్లు యీ గాంధీసుందరోద్ధానవనమున సమావేశమైన
ద్వితీయ జయంత్యుత్సవ మహాసభకు అధ్యక్షతనహించి మమ్ముల
సానందింపజేసిన దేశోద్ధారకా! నీకిదే సుస్వాగతము.

మహాశ్రేయ! ఆంధ్రదేశమునకు తన రొనరించిన వర్ణనాతీతనేలయు,
అఖండ దానవిజృంభణయు, సర్వముత సమానతయు, అదిగాగల
మహాపకారము లెన్నియో యొనరించి బుధజనసుతులచే
వన్నెకెక్కిన ఆర్తజనకల్ప! నీకిదే సుస్వాగతము.
ధీమణి!

గతసంవత్సర జయంత్యుత్సవ మహాసభకు శ్రీయుతులు
దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగార గ్రాసనాధిపతులై మాకెంత
యు దోడ్పడి శ్రీవారి పవిత్రపాదములతో సంగీతకవితా ప్ర
శంసనీయులకు రజతపాత్రముల పారితోషికము లొసంగి, మా
కృతజ్ఞతావందనము లంది మమ్ముల నాశీర్వాదించిరి. తరువరి ది
10-4-1929వ నుదినమున శ్రీరాయలవారి ఛాయాపటము మహా
త్మాగాంధీగారిచే బహిరంతము గావించబడి, దిక్కులు పిక్కటి
ల్ల జయజయధ్వనములు సలుపబడెను. దేడి మహాసభకు అధ్య
క్షులై జయప్రద మొనరూర్చుమన్న ఓజయశీలా నీకిదే సుస్వా
గతము.

సుగుణిణి!

ఆనాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు యెనునివారణ మొన
ర్చుచు, పూజ్యనీయమయినటువంటివి, దీనుపాలిటి కల్పతరపు
లైనటువంటివి, అరాలపొరాలముల నడంచునవి, అగు రాట్న
ముల దేశమంతయు నెలకొల్పి పరదేశములకు సహితము, వస్త్ర
ముల నందజేయువాడు రాసురాసు భారతీయులు దాస్యశ్రీం
ఖిలాబదులై గమ్యస్థాన మగోచరమైన కాలమున మహాత్ము
డారాట్నముల పునరుద్ధరింప నుద్ద్యోగించెను. తదాజ్ఞానునరులై
తమవంటి మహానీయులులైనా మొసంగుచుండ నుడుతాభక్తి
రీతి రాయల స్మారకచిహ్నముగ నులుపొట్టివేర్పరచి తమపవి
త్రహస్తములతో బహుమతుల బహూకరింపవలదియి.మరియు
కవిత్వమును, వ్యాయాసుమును మాశక్తికొలది రజతపాత్రలచే
సన్మార్గింపజేయించిమి. ఉదారపురుష! ధర్మాధర్మము లెరింగి,
సత్యాసత్యము లారసి మోదమొనగూర్చు నీకిదే సుస్వాగతము.

వికాల హృదయ!
సమస్తకళలను పునరుద్ధరింపబూనిన తమ నిష్కలంక
హృదయముతో మాయువజనోద్ధృతుమును ఆంధ్రతారాగ్ర
సాయిగా వర్ణిల్లునటుల నాశీర్వాదించి మాకెల్ల వేళల దోడునీడ
యై మమ్ముల నుత్సాహసంతులన జేయమన్న ఓ దీనబంధు
నీకిదే సుస్వాగతము.

బెజవాడ, { శ్రీ కృష్ణదేవరాయజయంత్యుత్సవ
12-2-1930 } సంఘసభ్యులు

శ్రీ అన్నపూర్ణా దేవివిద్యాలయము
ఏటూ 1- గాంధీపేట

శ్రీ మనగాలరాజావారి దాతృత్వము
కార్యాంతరముపై తేనాలి వెళ్ళుచు బెజవాడలో దిగి
శ్రీ రాజావారిని సందర్శించి, విద్యాలయస్థితిగతులను చెల్లగనే
సంతరించి, సంవత్సరమునకు, 100-0-0 రూపాయలను, విద్యా
లయ భవనమునకు సహాయమును, తేనెదనిని నెలవిచ్చిరి. దేశీయ
మాతృభావజనితనిరాశచే, సంకల్పము సన్నగిలుచుండు సమయ
మున, విద్యాలయ భాగ్యభిషిక్తి సూచకముగను, దేవి ఆశయము
లు ఫలసంతము లగునట్లును, సంకల్ప మభివృద్ధియగునట్లు రాజా
వారిదాతృత్వ మెంతయేని దోడ్పడినది.

జాతీయవిద్యా మహానిధిభాతులను, ఉదారులను,
శ్రీమంతులు, నగు శ్రీరాజావారిని, విద్యాలయముతరపున
నభినందించుచు భగవాను డాయురాగోగ్యుల బ్రచారింప
నిరంతరము, భగవానుని ప్రార్థించుచున్నాము.

విద్యాలయవిషయమై యత్యంతసానుభూతిని జూపు
చు, మా కన్నీచిగులు సహాయభూతులగు శ్రీ కొశంధరెడ్డిగారి
నభినందించుచున్నాము.

ఇట్లు

కలగర విచ్చమ్మ.

రైతాంగము

తిరువల్లి క్షే.ణి, మదరాసు

1930 వసరినెలలో నెలవడిన రెండవ సంపుటము 4-వ
సంచిక నందుకొంటిమి. ఇది యొక ఆంగ్లసాపత్రికా పుక్కువై
వ్యయ, శ్రోత్రనాగలి, యంధ్రసహాయము, పనువులరుణములు,
చిలుకలవలన మరణములు, పనువుపంట, వైరులను తెన్నులు, భూ
మితనఖా బ్యాంకు, కాలవలు మాయలు, బంగారాగుంపల
వైరు, కట్టికకాటకమునకు చిక్కిన ఒక రైతు కుటుంబానికి,
మన్నగు వ్యాసము లిందు కలవు. పాటసంఖ్య 2-4-0.

శ్రీ భద్రాచలక్షేత్రము

శ్రీ వేంకటరమణయ్యగారి అన్నసత్రము

శ్రీ సీతారామచంద్ర భక్తాశ్రమాలారా!

శ్రీ భద్రాచలములోనుండు పవిత్రస్థలం వేంకటరమణ హరిదాసుగారి నిత్యాన్న దానసత్రమునకు ఉదయము బ్రహ్మశ్రీ గుంగుల సరసింహారావుగారు స్వశక్తివలనను భక్తులసహాయమువలనను అవిచ్ఛిన్నముగా జరుపుచు 1-10-1928 నుండి తేదీని క్రితమునకు వీరి సత్రాన్నదానకార్యమును ప్రారంభించినది మొదలు నన్ను ఈ అన్నదానకార్యము నెఱవేర్చుటకు నియమించినందున శ్రీరామజ్ఞానలన శక్తివంచనలేకుం జరుపుచుంటిని. ఈ సత్రమునకు నెల 1 కి 200 రూపాయలును, శ్రీరామనవమీ మహోత్సవకాలమున సత్రమునకు వైత్ర శుం టు ప్రభృతి పుర్ణిమవలకు 4000-0-0 రూపాయలును, ఇది వలకు ఖర్చుకాబడుచున్నది. ఈ సత్రమునకు ఏవిధమైన స్థిర వసతులేవు. ఈసత్రభారము నేనొకడనే నిర్వహింపగల శక్తియు లేదు. ఇట్టిస్థితి యిక్రింద వ్రాయుచేరు గలవారికి తెలిసియే సత్రము పడిపోకుండు నిల్పుటకు ఆలోచించి, వారలు తమశక్తికొలదిని కొంతసహాయము చేయుచు సత్రము ఆంధ్ర ప్రాచ్యస్థా యిగా చందాలపూర్వకముగా జర్పగలుగుటకు పర మార్థదృష్టితో బయలుదేలుచున్నాను.

గాన

శ్రీ సీతారామచంద్ర భక్తాశ్రమాలారా! మీ శక్తికొల దిని తగు సాహాయ్యముచేసి పరితపించినందున శ్రీ భద్రగిరి రామ చంద్రుని యాశ్రమావధు వాక్కునై కాశ్యపశ్రీని పొంద ప్రార్థించుచున్నాను.

1. పల్నాడు శ్రీకృష్ణశర్మగారు, 2. పట్నంపేట రామ నాథంగారు, 3. రామమల విశ్వనాథంగారు, 4. జుట్లపల్లి సోమయాజులగారు, 5. కోవూరు విశ్వనాథశాస్త్రిగారు, 6. పాన్నపల్లి సుబ్రహ్మణ్యంగారు. సా॥ భద్రాచల నివాసులు.

వీరలు శ్రీపవిత్రస్థలం వేంకటరమణ హరిదాసుగారి ఫోటోగల రశమిబుక్కులతో వచ్చుచున్నారు. ఆట్టి రశమిలను దానమిచ్చుదాతలు పొందగోరెదను. భక్తజనవిధేయుడు,

సూరివర్మ కామయ్య.

హిందూపురపు వైశ్యవిద్యార్థివసతిగృహము

హిందూపురమునందు వైస్ చేర్మెనుగారగు మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ దొంతి భీమయ్య శ్రేష్ఠిగారును, మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ కురుపడి లింగయ్య శ్రేష్ఠిగారును వీరులగు విద్యార్థులకు అనగా మొదటిసారినుండి యారవసారిమువలకు జరుపునట్టి వైశ్య విద్యార్థులకుమాత్రము భోజనమజ్జనాదిసౌకర్యములు చక్కగ లభించు రెండువత్సరములకు బూర్వ మివసతిగృహము స్థాపించి తమ మహాదాత్యము నెఱిబుచ్చియుండిరి.

కాబట్టి యాధర్మికైంకర్యము నిరాఘాటముగ సాగుట కును, విద్యాభ్యాసమునకు వలసిన సదుపాయములు లేమింజేసి తమ విద్యాభ్యాసమున కంతరాయము కలుగుననుచివారముగల వీరువిద్యార్థులు విద్యావంతులగుటకును, లభించిన సదవకాశమును వ్యర్థముచేయక విద్యాభిలాషగల వీరువిద్యార్థులు దరఖాస్తులను బంపి కృతార్థులగుదురగాక.

దాసా సు. లక్ష్మయ్యసెట్టి,
సంఘాభిమాని.

కైకలూరుతాలూకా ప్రాథమికవిద్యాసంఘము

వార్షికోత్సవము

కైకలూరుతాలూకా ప్రాథమిక విద్యాసంఘము ప్రధమ వార్షికోత్సవము కైకలూరు తాలూకాలోని ఆరుతెగలపాడు సత్రమునందు శ్రీయంత్ర మాగంటి బాపినిడు చౌదరి బి. యస్. సి. (కార్నల్) యం. యస్. సి. (కానిస్టేబుల్) ఏ. జి. ఆర్. గారి యాధిపత్యమున 1930 సం॥ ఫిబ్రవరి 22 తేదీ శని వారమునాడు జరుపబడును.

గుడిపాటి వేంకటేశ్వరశర్మ,
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

కేవరిన్

గ్రంథకర్త:—శరణు రామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనున దము, బోకప్రసిద్ధమున ఒక వీరనాటకము. అందరునుచదువ తగినది. కులభక్తి లిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారి అమూల్యముగ వీరిక గలదు. ధర 0—4—0

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,

7, తిరుకొట్టిపాడు, మదరాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లిమిటెడ్,

ఫౌండేషన్ 1923 నుండి.

38-3

హెడ్ ఆఫీసు,

మచిలీపట్టణము.

ప్రొ. చి. కా. కి. నా. ద.

ఆంధ్రదేశమున ప్రప్రచురమున, వ్యాపారసంబంధమున స్థాపించబడిన బ్యాంక్ యిదు! ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు యీ దిరున రేట్లు:—

12 మాసములకు 100 కి సం॥ నకు రు 6

24 మాసములకు ,, రు 6 1/2

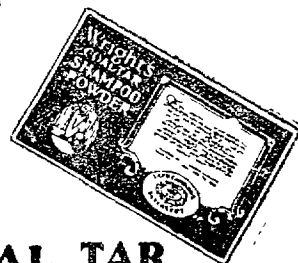
36 మాసములకు ,, రు 6 1/2

సీజన్ డిపాజిట్లు సరసమైన వడ్డీతో పుచ్చుకొనబడుచున్నవి. దరఖాస్తు చేస యితర గణకము తెలుపుచును.

మీకు యందముగ వస్తుకలు

కావలయునన్న యీశ్వరము నుపయోగింపుడు

మీ తలవెండ్రుకలను ప్రతిదినము రైట్స్ కోల్ టార్ పౌండ్ల చూర్ణముతో రుద్దు కొనినయెడల, చూచుటకు పరిశుభ్రముగను, అందముగ నుండి పూర్వపు యందమునకు మరెంత వన్నె పెట్టగలదు.

WRIGHT'S COAL TAR SHAMPOO POWDER

మీజీవితము గొప్పగను కొరొగ్గముగ నుండుటనుగూర్చి మీరు గర్వపడవలదా?

తిమిరము నరిమలును బుడిచి శిరిమును పెంపుచేయుదు. శిరిదృశ్య ల్పమున, శక్తి క్షీణించుటవలన కల్లు అపాయములను రానియక కాపాడుటకు మా ఆయుర్వేద రక్త పండిత డాక్టర్ ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యగారి

అంత గొప్ప వైద్యశాస్త్రవేత్తలతో కొనియాడబడి నమృతముగ కాస్త్రీ ఆముగ తయారుచేయబడినదై నగుములకు, మెదడుకు బలము నిచ్చుటలో యమోఘమైనది. సి. క. మ. శరీరమందుండి ప్రతిభాగమునను బలము నివ్వగల్గి తమిరము యెంతటి దీర్ఘ వ్యాధునైనను, బలహీనతలైనను కుదుర్చు టలో అసమానమైనది. త్వరలోనే బలమునిచ్చి నరములలోను రక్తనాళము లలోను పరిశుభ్రమైన నూతన రక్తమును ప్రవహింపజేయును.

సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము మహావందనాది తైలము
ఒక సీసా 60 మాత్రలు గలది రు 10. 12 బెస్సుల సీసా 1 కి రు 5.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LTD.

Post Box No. 151, Madras,

Phone Nos:—
3034 & 2737.

Tel. Add: "KALPAM",
MADRAS.

Manager:— V. RAGHUPATHI, B. A., B.L.

నోట్

ప్రత్యేక మండులు

దీర్ఘ వ్యాధులకు ఔషధములు నిర్ణయించబడును. కోగికి ఒకమండు అనుకూలించి పక్షమున మరియొకమండు నిచ్చి వ్యాధిని పూర్తిగ నివారణచేసి పంపగలరు. ఇట్లు మండులు మార్పునపుడు ప్రత్యేకచార్జి యేమిచేయబడగా, స్వకముగగాని, పోస్టు ద్వారాగాని సలహా పొందుదు.

సలహాలను పొందుటకు సమయము.

(హెడ్ ఆఫీసు)

289, ఎన్.వె.వే.వే. బిల్డింగు, చెనా బజారుగోడ్డు, సా. కా. 2 మొదలు 4 వరకు.

(సిటీ బ్రాంచ్)

2-4 మాంటురోడ్డు బసాటా హోటల్ కు ఎదురుగా సాయంకాలము 4 మొదలు 7 వరకు.

(బౌ స ధ శాల)

"సీతావిలాస" నెం 16 నెంట్ బార్జి కత్తిడ్రాట్ రోడ్డు, తేనాంపేట, ఉల్లి 8 గం॥ మొదలు 11 వరకు.

ఆశ్చర్యములేదు!

163 యధార్థమైన బహుమతులు!!!

గొప్ప ఖాళి, యెక్కువ సువాసన గలిగి, శాస్త్రరీతా తయారుచేయబడిన మా "మోహనవిలాస" తం నూనె 6 సీసాల రు. 6/- లకు ఒకే రాయము కొనువారికి, చిక్రింపబడిన 17 ఉయోగముల వస్తువులు, 144 నిటిబామ్మలు, సరిగా వినిచేయునట్ల ఒక నిజమైన జేబు గడియారము 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ వినిచేయుచు, గొలుసుతో ననగ ఉచితముగా నివ్వబడును.

పాకిస్ట్, పోస్టేజి రు. 1—8—0.

క్రిందివానికి ఇంగ్లీషుగో వ్రాయుడు.

THE AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORE (Dept. 8)

Post Box No. 561, Calcutta.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వీయవిలేఖరి)

శ్రీకృష్ణదేవరాయ జయంతి

ఆంధ్ర, కర్ణాటక, సంస్కృతి కవిపోషకుడు సాహితీ సమరాంగణ సారస్వతాదు నగు శ్రీకృష్ణదేవరాయల జయంత్యుత్సవమును పురమండలములో 12-2-80 తేదీన సాయంకాలము 6 గంటలకు జరుపబడెను. ఈనాడు ముగిసిన శ్రీ. భుజంగరావు పంతులుగారు వి. పి. బి. యల్. సబ్బయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

అడవి శంకరరావుగారు

సభాకార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు సమావేశకర్తలలో నొకరగు ముగిసిన శ్రీ అడవి శంకరరావుగారు శ్రీకృష్ణదేవరాయజయంతి ఉత్సవమును శ్రీ సాహితీమహారాజు ఉత్సవము నలెనే దేశమంతట సజ్జలు న్యాయముని నుడివిరి.

అధ్యక్షులవారి ప్రారంభోపన్యాసము

సరిగా 420 సంవత్సరముల క్రిందట ఆరొజువనే రాయలవారి పట్టాభిషేకమహోత్సవము జరుపబడినదియు, దక్షిణ హిందూదేశములో మహమ్మదీయుల దాడిని ఆరికట్టి హిందూధర్మమును కాపాడినది రాయలవారు అనియు నుడివిరి.

భావరాజు కృష్ణారావుగారు

ఆంధ్రచక్రవర్తులలో మేటియగు శ్రీకృష్ణరాయలవారి జయంతి ఉత్సవమును జరుపుట ఆంధ్రులనిధి యనియు తిమ్మరసుమంత్రి లేకున్న కృష్ణరాయలవారికి కూడ యంతగ పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించుటకు అవకాశ మందెడిది కాదనియు, బిరిస్సారాజుగారుని కృష్ణదేవరాయలు ఆనూన పరచు న్నచో హిందూసామ్రాజ్యము నశించెడిది కాదనియు, అనూన కాలముందు తిమ్మరసుని గాజ్యమునండి లేవగొట్టుట ఆక్రమమునియు నడివిరి. ఎన్నితప్పులున్నను కృష్ణరాయలు ఆంధ్రభోజుడనియు సక్రమద్వలలో చక్రవర్తియనియు నుడివిరి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి జయంతి ఉత్సవమును జరుపుటతో సంకల్పింపబడినది, గణపతిదేవుడు, రాజరాజనరేంద్రుడు మొదలగు ఆంధ్రవీరుల జయంగలనుకూడ జరుపుట ఆంధ్రుల విధియనిరి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారి సామ్రాజ్య వైభవమును తెలిసికొనవలెనన్న హంసిభిలములను ఆంధ్రులెల్ల చూడవలె ననిరి.

చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు

మహమ్మదీయుల దాడినండి దక్షిణహిందూస్థానమును కాపాడుటకు, హిందూవిజ్ఞానమును సంరక్షించుటకు దక్షిణదేశమున చెప్పదగిన హిందూరాజ్యము లేవియు లేవందెననియు అట్టిపరిస్థితులలో అల్లాయుద్దీక్షాభిల్లి దక్షిణదేశయాత్ర వెడలెననియు, ఆవిరతిత పరిస్థితులవలన హిందూసామ్రాజ్య మొకదానిని నెలకొల్పవలెననెడి ఆశ ఆంధ్రులలోను, కర్ణాటకులలోను జరిగినదనియు, ఆ తీరికయే విజయనగర సామ్రాజ్యముగా బయలుదేరినదనియు నుడివిరి. రిలక్షులవైద్యమును నడుపగల రామలింగనాయుడు మొదలగు ఆంధ్రసేనాధిపతులు రాయలవారి కాలములో నుండెడివాడనియు, అట్టివైద్యమును, అట్టి సేనాధిపతిని ఆంధ్రులు శేషు చూచుటకు అవకాశము లేననియు నుడివిరి. బిరిస్సారాజు కమారునకును, తిమ్మరసునకును కృష్ణదేవరాయలవా శేవయో ఆన్యాయము చేసినని తెల్పుటకు తగిన ఆధారములు లేవనిరి. వీరబయ్యయ్యయ్య, సక్రమద్వలయ్యయ్య జయంత్యును జరుపునపుడు ఆ జయంత్యుయ్యయ్య ఆర్థమును తెలిసికొనవలెనని ధర్మసంరక్షణార్థమై, భారతవిజ్ఞానము కొరకై వారు పడినపట్లను తెలిసికొనవలెననిరి. ఆ కాలధర్మమేదయో, ప్రస్తుతకాలధర్మ మేదయో తెలిసికొని, కాలమును బట్టి ధర్మసంరక్షణమున కై పాటపడివలెననిగా సభ్యులను కోరిరి.

శ్రీమతి పువ్వుపర్తి కమలాదేవిగారు

బిరిస్సారాజుగారు కృష్ణదేవరాయలు వివాహమాడినట్లును, ఆమె ఆమెతండ్రిగారి ప్రోత్సాహముపై పండుకొనియున్న శ్రీకృష్ణదేవరాయలబొమ్మను కత్తితో పొడిచిన విధమును, కృష్ణదేవరాయలు తెలుచునుండి యావిషయమును గమనించుచు, తెరనుత్రోసికొని పడకటింటిలో ప్రవేశింపక కృష్ణదేవరాయలవారి మూర్తినిచూచి ఆమె తన మూర్ధత్యమునకు చింతిల్లుచు నేలపై కూలెననియు, అంత కృష్ణదేవరాయలు ఆమెను కమి చి పట్టి నింటికి పంపివేయుటకు ఏర్పాటులను చేసెననియు, ఆమె పట్టి నింటికిపోక కంభముదగ్గరనున్న సరకరాజమ్మ పురములో నాగి పోయి ప్రజాసేవ నొనర్చుచు కాలముగడిచెననియు నుడివిరి.

సాహితీసంజీవి.

(రిజిస్టర్డ్)

1 శేరు రూ 1

1 శేరు రూ 1-12 0

5 శేరు రూ 7-8-0

84 చెట్ల విడుదలు ఆవునేయి కలిసిన లేవ్యము.

మేవాపాడలకు సనాయి, స్త్రీల కుసుమన్యాయలకు ఆ పాఠము.

దీర్ఘ ఉడుకులకు, కుక్ల నవ్వుము, చర్మన్యాయలకు, స్త్రీల ఋతున్యాయలకు గ్యారంటీ.

120

జి. ముక్. రావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోరు, రామానాయుడుపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా

కేరళ చందన సబ్బు

నేదతీర్చి, చల్లదనము నిచ్చును

హిందూదేశమునకు తగిన శ్రేష్ఠమైన సబ్బు

నీజుట్టు స్వాస్థ్యము:—

మద్రాసు, చెంగల్పట్, ఉత్తర ఆర్కాడు, దక్షిణ ఆర్కాడు, చిత్రూరు.

గుంటూరు, కృష్ణా

కడప

అనంతపురము

బెల్లారి

గంజాం

విశాఖపట్నం

ఆదంపాణి మహమ్మద్ నేట్, నెం. 7,

బందరు వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

సంకా పెదసుబ్రహ్మణ్యం నన్ను, తెనాలి.

సుల్తాన్ ఖాన్ లోహనీ అండ్ సన్స్, కడప.

బి. సి. ఆదినారాయణచెట్టి అండ్ బ్రదర్స్

అనంతపురం.

హెచ్. రంగన్నగౌడ్ అండ్ బ్రదర్స్, బెల్లారి.

పి. జి. రావ్ అండ్ సన్స్, చిత్రపూరు.

అత్తిరామశర్మ, భరద్వాజ బిల్డింగ్స్

విశాఖపట్నం.

రాళ్లభండి సుబ్బారావుగారు

కృష్ణదేవరాయలవారి వైభవమును తెలిసికొనవలెనన్న హంసిభిలములను చూడవలె ననిరి.

దామెర్ల వెంకట్రావుగారు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ధర్మమున ఆంధ్రులలో వీరిక కలిగినదనియు, కృష్ణరాయలు రాయలసీమవాడే గాని, ఆంధ్రుడుకాదనియు నడుపు రోజులు వచ్చుట అధర్మమనియు నుడివిరి. ఆనాటి లండనుపట్టణముకన్న, ఢిల్లీ పట్టణముకన్న విజయనగరము మిక్కిలి సుందరముగా నుండియుండెడి దని చరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారని తెల్పిరి. కృష్ణదేవరాయలవారు భావకేకాక, కళకుకూడ యెక్కువగా సేవచేసిననియు నుడివిరి. కృష్ణదేవరాయలవారి సామ్రాజ్య వైభవమును కొద్దిగనో, గొప్పగనో చూడవలెనన్న మైసూరు రాజ్యమును నవరాత్రులలో చూడవలెననిరి.

శ్రీ గిడ్డిగారు

టయినింగుకాలేజి ఉపాధ్యాయులలో నొకరగు శ్రీ గిడ్డిగారు కృష్ణదేవరాయలవారినిగూర్చి సంగ్రహముగా మాట్లాడిరి.

కె. సాంబశివరావుగారు

మ.రా.రా. చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారి ఉపన్యాసము తరువాత మా జిల్లా మునసిబుగారగు కుమారస్వామి అయ్యగారి రెండవ కుమారుడగు కె. సాంబశివరావుగారు ఒక 80 నిమిషములు అతిమనోహరముగ త్యాగరాజకీర్తనలను పద్యములను పాడిరి.

సభ ముగింపు

అధ్యక్షులవారి ఉపన్యాసముతో సభ రాత్రి 8 గంటలకు ముగిసెను.

పోలీసువారి హడావిడి

రాజమహేంద్రవరము పోలీసువారు యామర్ల చాలా హడావిడిగా నున్నారు. 26-1-80 తారీఖున, సంపూర్ణ స్వరాజ్యదిన ఉత్సవసందర్భమున పట్టు గోడలపై పెద్దపెద్ద కాగితములను అంటించిరి. ఈ కాగితములపై మాతృదేశ సందేశములను తెల్పు లీజాతురములను వ్రాసియుండిరి.

ఈ కాగితములను పోలీసువారు అతిజాగ్రత్తతో ఆత్మరములపోగుండ భద్రపరచుచున్నారు. ఏల యీ వాలుపోస్తరులను తీసికొనిపోవుచున్నారని కొందరు పెద్దరునుభవించుగ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టర్ గారి ఆజ్ఞపై తీసికొనిపోవుచున్నామని పోలీసువారు చెప్పిరి.

సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారిమీద కేసు

రైలుకేసు రైల్వే ఆక్టు 108-వ క్లెక్కునుక్రింద

ఈ కేసులో నిన్న రాజమండ్రి సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యెడట రైల్వే ఇన్ స్పెక్టరుగారగు, మద్రాయిపక్షమున మ-రా-రా-శ్రీ మధురీ శివరామకృష్ణయ్య బి. పి. క్షీణదరుగారు ఆర్జుమెంటులనుచెప్పిరి. జనసమ్మర్థము ఎక్కువగా నుండుట చేత మద్రాయి రైలునాపెనని మద్రాయిపక్షపు వకీలువాదన. జ సమ్మర్థము ఎక్కువగా నన్నప్పుడు రైలునాపట తప్పుకాదని చాపుటకు పాట్నూ హైకోర్టుతీర్పు నొకదానినిచూపిరి. రైల్వే పాలీసు ఇన్ స్పెక్టరు గారు రైల్వేవారిపక్షమున వాదించుచు మద్రాయి బెంగాళీబాబుల గండరగోళమును ఆపుటకు రైలునాపెనుకారి జనసమ్మర్థమును తగ్గించుటకు కాదనియు, జనసమ్మర్థమున్నను అంత ఎక్కువగా లేవనియు నుడివిరి. ఈ కేసులో తీర్పు 19 2-80 తారీఖున చెప్పబడును.

సందేహనివారణ

(వేదల సూర్యనారాయణశర్మగారు, కాకరపట్టు)

ఈ నెల 8 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించిన కె. వెంకటాచలగుప్తగారి సందేహమును ఈ క్రిందివిధమున నివారించుచున్నాము.

మరిచినయేనుగుమీదికుటీకాడి సింహమును గుటిపెట్టు నారాజయొక్క గాంభీర్యమును జూచి యాతనియెడట కిరాత సమాహము నిలువలేక భయపడి తొలగిపోయిరి. అది యుక్తముగానే యున్నది. ఏనుగుపోయెడి దారిలోని సింహముయొక్క మెడయందలి అర్ధచంద్రాకారబాణమువలెనున్న గంటను ఎవ్వరు సమీపించగలరు? ఎవ్వరను సమీపించలేనట!

మఱియు ఏనుగు పోవుచున్న వీధిలోని సింహము మెడయందలి గంటవంటి యారాజయొక్క అర్ధచంద్రాకారమువలె నున్న బాణము నెవ్వరు సమీపించగలరు! అనికూడ నన్వయించవచ్చును.

దంత చూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాటండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముట్టములవలె తెల్లగా నుండును.

అమ్మ తాంజనండిపో బొంబాయి-మదరాసు

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ.

మా నేజిమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలసీచాలా ముఖ్యమైనది. ఆకం పెనీమిట అత్యుత్తమమైనది యిప్పుడు మిగిలిన ప్రీమియములు మాత్రం కట్టుతుండవలెను. పాలసీ తీర్మానముకాగానే మిగిలిన గానీ, చనిపోయినప్పుడు మిగిలిన వారికిగాని ఇన్సూరెన్స్ మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములేవు తక్షణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్న వీజంటుగావుండుటకు వలసబడిగల పెద్దమనుష్యులున్న అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కాన్, యస్కాన్,

హైదరాబాద్ కలకత్తా చీఫ్ ఏజెంట్లు,
82-2 నార్తర్న్ సర్కారు, బెజవాడ.

చర్మరోధన

వివిధముల చర్మరోగములనుండి బాధపడనేల; చర్మరోధన వాడుడు. గజ్జి మొదల కఠినమైన అద్భుతముగా పనిచేయును. క్రిమిలనుచంపి, రస కట్టింది, క్రాంత చర్మమును పెట్టి, పుండ్లను మాన్పును. తామర, కుక్క, బూదకాలు, మేహపుండు, రాచపుండు (Carbuncle), వాకిలీపు, సుఖసంబంధమైన పుండ్లు, కాళ్ళ పగుళ్లు, తెగుపులు, కాల్షిగాయములు మొదలగువానికి వాడవచ్చును.

నెల 1 డబ్బీ	రూ 0 7 0	జల్లి పల్లి రామభి
" 3 డబ్బీలు	రూ 1 3 0	ద్రవ్య అండ్ బ్రదర్స్
" 6 "	రూ 2 4 0	చింతలపూడికి ఏజెంట్లుగా
" 1 డబ్బీ	రూ 4 0 0	నియమింపబడిరి.

వర్తకులకు స్వేచ్ఛలు ధరలు వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు నేరు.

వలయువారు—

మాచివంచి వెంకటరమణ, చర్మరోధన నిలయం, చింతలపూడి పోస్టు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

ఒక ఔషధ విశోదము

కలరా నివారిణి

హాబ్స్ టీస్ అరికులేరియనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న వాటిలో అమాఘమైన ఓషధి. కలరాకు, అతిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే నుణచుచున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన ధరలు రూ. 0.15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికొలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్ స్టిట్యూట్

పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి

శుక్లబందు

పంథి దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లవస్త్రమున కట్టుటలో చేరువాండి, స్త్రీపురుషులకు నిరతికముగ్రహమున కలిగించుటకు దీనిని వినియోగించు ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0

చందనాదివటి నెట్టు 4-0-0

సెగవ్యాధులకు దివ్యౌషధం. ఇచ్చాపథ్యముచాలును. అమాఘం

కత్త పురుష లేహ్యము చేరు డబ్బీ 3-0-0

వీర్యవృద్ధికి చేరుపడిన ఔషధము.

17-3 త్రిపురసుందరి వైద్యశాల,

మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాంశములు గల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తొహరాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. సారిత్రాగ్రంథము. శ్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోబైండు. వెల రూ 2-8-0.

అష్టాదశపురాణసారము

పదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ నులభ్యమైన వచనములో కథలవలె ముద్రిత, పామర, స్త్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినది. వెల భాగము 1-3 రూ 1-0-0 నాల్గుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోబైండు, వెల రూ 4-8-0 ఈదర వెంకయ్యపంతులు, ప్రొవైటరు: రామా ఆండు కో, ఏలూరు.

గర్భా శ య మ ం దు ం దు వ్యాధు ల కు ది వ్యాప న ము

'వైబో - అశోక'

స్త్రీలకుండు వ్యాధుల పాలిటి వరప్రసాదని యనదగినది. మిక్కిల యనుభవము గల వైద్యులందరు దీనిని గర్భమందు రక్తము ఒకేచోట చేరియుండుటచే కలుగు వ్యాధులు, ముట్టుకుట్టునొప్పి, భద్రమువలన కలుగు చపలచిత్తము, అండాశయమందు కల్గు వ్యాధులు మొదలైన స్త్రీవ్యాధుల కన్నిటికిని దివ్యౌషధము.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,
15 College Square : Calcutta.

ప్లాక్ యంచువారలు.

ఎన్. దేశాయి గౌడ్ అండు కో.,

41, బందరువీధి, మద్రాసు.

స్టాక్ యంచువారలు.

నాదమ్ అండు కో.,

కొచ్చిన్.

SALON DECCA

పరిశీలించి చూచిన వాడొని యొక్క దివ్యమైన ధ్వనివిషయమై తెలియగలదు.

డెక్కా ఆడియోస్కోపిక్ రి

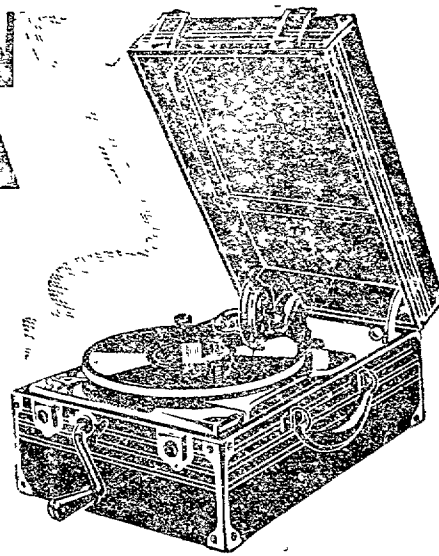
ప్రొడక్షన్సునందు ధ్వనివిషయమై ముచ్చిపేరు గలదు. మీరు

దీనివిషయమై పరిశీలించియుంటే

రా? లేనిమెడల, నొకపర్యాయము అమ్మువారియొద్దకు వెళ్లి

పాడించి చూచుడు.

ధర రూ. 45 మొదలు, వైన

SEN & PANDIT
P. O. Box 402,
CALCUTTA.

మహాభారత విమర్శన

98-2

గ్రంథకర్త:—మొదట వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు

పాండవులు భారతీయులుగాక త్రివిష్టపదేయీయు లనియు, కారవరాజ్యాధ్యులు కాదనియు, ద్రౌపది పంచభర్తృక కాదనియు, ద్రౌపది వస్త్రాహరణగాధ యనన్య మనియు శిశువృష్ణుడు లోకోత్తరస్వక్తి యనియు ఇంక ననేక విషయములు చేర్చి "మహాభారతవిమర్శన" అను పేరుతో నీ విమర్శగ్రంథము వ్రాయబడినది. ఇందు భారతకాల భరతఖండ పటము ప్రత్యేకముగ అచ్చొత్తించి చేర్చబడినది. అందమును చదువబడినది. 260 పేజీల ఉద్గ్రంథము. వెల రూ 1-4-0లు మాత్రమే.

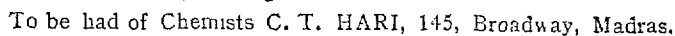
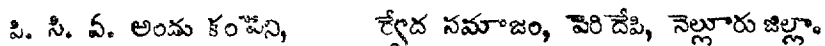
రెడ్డిబదర్లు, రాయవరము తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును. అనేకయోగ్యతాపత్రములు పొందినది. వెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం చందనతైలం ఔషధు 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-1-0

సుధాసారము, సవాయికి రాజౌషధము సీసా 4-0-0 గంధర్వసార్వసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

20-1

గట్టిచాయనూలు జవ్వులివ్యాపారం, వహాల్ పీఠి, మధుర.